

A photograph of a man and a woman sitting in tall green grass. They are both wearing dark blue jumpsuits and headbands with large white googly eyes and a yellow triangular shape on the forehead, resembling frog hats. The woman is in the foreground, looking slightly upwards and to the left. The man is behind her, also looking in the same direction. The background is filled with more green foliage and trees.

2020

Public service-redovisningen

Public service-
redovisingen
2020

Innehåll

Kapitel 1. INLEDNING

1.1	VD har ordet.....	6
1.2	UR i ett föränderligt medielandskap	8
1.3	UR under corona-pandemin	9
1.4	Årets public-serviceredovisning.....	11

Kapitel 2. DET HÄR VILL UR

2.1	Oberoende	13
2.2	Värde.....	14
2.3	Genomslag	14

Kapitel 3. DETTA HAR UR BIDRAGIT MED

3.1	Värde för samhället och individen.....	17
3.2	Relevans och användbarhet	19
3.3	Förtroende och tillgänglighet	20

Kapitel 4. KVALITET & UTVECKLING

4.1	Uppdrag och kvalitet	23
4.2	Variation i produktionsformer	24
4.3	Livskraftig produktionsmarknad	24
4.4	Publicistiskt ansvar.....	25
4.5	Samverkan och återkoppling.....	26

4.6	Nya tjänster och förhandsprövning.....	26
4.7	Granskningsärenden	26
4.8	Svenska språket	27
4.9	Priser och utmärkelser.....	27
4.10	Sändningskvalitet	27
4.11	Utveckling av innehåll, teknik och kompetens	28
4.12	Beredskaps- och säkerhetsfrågor	29

Kapitel 5. HÄR FINNS UR

5.1	Marksänt utbud	31
5.2	Digital användning.....	32
5.3	UR:s digitala plattformar	34
5.4	UR på tredjepartsplattformar	36
5.5	Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet	38

Kapitel 6. ETT UTBUD FÖR ALLA

6.1	Det samlande uppdraget	41
6.2	Utbildningsområden	42
6.3	Folkbildning	43
6.4	Ämnesområden	44
6.5	Jämställdhet, mångfald och spegling	45

Kapitel 7. SÄRSKILDA UPPDRAG & MÅLGRUPPER

7.1	Det utökade utbildningsuppdraget	49
7.2	Barn och unga	54
7.3	Nyheter och fakta	58
7.4	Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn & unga	59
7.5	Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga	60
7.6	Kultur	61
7.7	Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	63
7.8	Program för särskilda målgrupper	67
7.9	Minoritetsspråk	68

Kapitel 8. ANVÄNDARNA

8.1	Här finns användarna	73
8.2	Lyssnande	74
8.3	Tittande	75
8.4	Synpunkter från användarna	76

Kapitel 9. ANVÄNDNING

9.1	Intäkter	79
9.2	Kostnader	80

9.3	Produktivitet och kostnadseffektivitet	81
9.4	Mått på lärandeeffekt	83
9.5	Koncernsamarbeten	85

Kapitel 10. PLANER FÖR FRAMTIDEN

10	Planer inför framtiden	87
----	------------------------------	----

Kapitel 11. BILAGOR

11.1	Kontakter	89
11.2	Bilaga uppfyllelse av krav i sändningstillstånd	90
11.3	Bilaga uppfyllelse av krav i medelsvillkor	91
11.4	Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym samt förstasändningar alla bolagen	92
11.5	Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025	93
11.6	Medelsvillkor för 2020–2025 avseende Sveriges Utbildningsradio AB	94
11.7	Policy för UR:s närvär på tredjepartsplattformar	96

Inledning

1.1 Vd har ordet

Visste du att ...
Källkoll corona finns både på teckenspråk och i en syn-tolkad version.

Om Senior-surfarna:

"Tack för ett mycket bra program som behövs i dessa coronatider. Upplysnande, mysigt och otroligt bra sammansättning av deltagarna. Jag sitter och ler hela tiden, ett riktigt feelgood-program. Mer av den sorten!"

Luftens biter fortfarande lite senvinterkallt när jag cyklar hem åt kvällningen. Solnedgången målar himlen i ett färgfyrverkeri som i vanliga fall skulle tagit andan ur mig. Men inte i kväll. Den här kvällen känns den sprakande himlapaletten snarare olycksbådande.

Det är mitten av mars 2020. Och vi står precis i början av en pandemi vi dittills inte kunnat föreställa oss. På UR har vi ett par dagar tidigare beslutat oss för att fullständigt styra om hela verksamheten. Landets elever, lärare och föräldrar står troligen inför ett ytterst besvärligt läge. Liksom en bredare allmänhet. Än känner vi inte till omfattningen av pandemin. Kommer hela samhället stängas ner? Klarar sjukhusen anstormningen av patienter? Och hur ska vi klara av att sköta kanske både jobb och skola hemifrån?

I dag är det svårt att minnas den osäkerhet som rådde i samhället då, i mitten av mars. Ovisheten var monumental, liksom okunskapen. Ingen visste exakt hur viruset spreds, inte heller hur samhället skulle fungera i kris.

För UR var det från dag ett givet att vi kunde – och skulle – spela en viktig roll. Vi insåg att coronaviruset troligen skulle försätta svensk utbildningssektor i ett exceptionellt läge. Och att vi kunde mildra effekterna.

I enlighet med UR:s företagsstrategi – *UR ska bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar* – genomfördes en snabb och fokuserad omställning av verksamheten. UR Play anpassades genom att program i kärnämnen lättöverskådligt lyftes upp på en temasida speciellt anpassad för Skola hemma; tips om hur programmen skulle kunna användas vid distansundervisning producerades; specifika tips kring studietecknik på distans spreds brett.

Snabbt skapades en redaktion som även produce-

Villkor som kapitel 1 svarar på:

- Medelsvillkor 19–21
- Läs mer i bilaga 11.6 Medelsvillkor för UR

"Responsen från skolsverige var omfattande och omedelbar. Tack vare våra snabba, tydliga insatser blev tröskeln till digital undervisning lägre."

FOTO: JANN LIPKA/UR

rade dagliga program, *Skola Hemma - experterna*, där samhällsförträdare svarade på frågor från undrande lärare och vilna föräldrar. Första avsnittet sändes bara två dagar efter att skolorna stängt. En ny programserie för föräldrar, *När skolan flyttar hem*, producerades också, liksom en mängd specialavsnitt inom delar av UR:s befintliga produktion.

En särskild satsning gjordes också mot målgrupper som inte lika självklart kan ta del av all den viktiga information som sprids i officiella kanaler under en kris. *Hej, hej Sverige!*, som riktar sig till nyanlända, var aktiva på Facebook och såg till att sprida information om coronapandemin, hur viruset smittar och var man kan vända sig med frågor. Korta informationsfilmer om viruset producerades snabbt på flera olika språk och för flera åldersgrupper. Från särskolan kom signaler om att eleverna hade stort behov av program om hygien, hur man undviker att bli smittad eller att smitta andra. Det resulterade i *Pictogramfilm om corona* specifikt för målgruppen. Och UR:s teckenspråksredaktion ökade sin närvoro på sociala medier för att snabbt kunna uppdatera den teckenspråkstalande publiken med senaste nytt om pandemin på teckenspråk. Dessutom tipsade redaktionen om specialproducerade UR-program med anledning av coronapandemin.

Responsen från skolsverige var omfattande och omedelbar. Tack vare våra snabba, tydliga insatser blev tröskeln till digital undervisning lägre, omställningen för elever, lärare och föräldrar förhoppningsvis enklare. I streamingsiffrorna kunde vi följa hur våra användares upptäckte att UR var en trygg ledstång i pandemin – under april ökade strömstarterna på webben med 130 procent och på apparna med 167 procent jämfört med samma period 2019. Sett till hela 2020 ligger den totala ökningen av strömstarter på 58 procent.

Men viruset ställde vårt samhälle även inför andra typer av utmaningar. I kölvattnet av pandemin kom infodemin. Vilka källor gick att lita på? Varför spreds vissa rykten – och av vem? För att möta behoven av att kunna värdera den stora mängd information, nyheter, rykten, tips och råd som vällde fram i pandemins spår gjorde UR en riktad satsning inom medie- och informationskunnighet (MIK). Framför allt genom en helt ny programserie, *Källkoll corona*, där källkritikexperter granskade det som sprids på sociala medier.

Även om UR under mer än 40 år har bidragit till och varit en viktig del av utbildningssverige framstod vårt uppdrag med än tydligare konturer när pandemin slog till mot vårt land. När vi kastades rakt in i en ofattbart stor samhällspåfrestning var det avgörande att skolans värld fortsatte att fungera. Likas avgörande var det att rusta och stärka medborgarna då desinformation och propaganda snabbt spreds.

Med starkast möjliga känsla av meningsfullhet har UR tagit sig an detta annorlunda året. Och har – trots logistiska utmaningar på grund av smittläget – samtidigt lyckats bibehålla den ordinarie verksamheten.

Retorikmatchen blev till exempel ett viktigt inslag i landets mellanstadier trots att serien producerades helt på distans, tittarsuccén *Seniorsurfarna*, med sitt fokus på digitalt utanförskap bland äldre, kunde inte ha producerats läggilagare och radioserien *Hjärta och hjärna* där epidemiologen Emma Frans och journalisten Maja Åström synar och ”källkollar” vanliga påståenden blev i hård konkurrens utnämnd till Årets radioprogram av Radioakademien. Bland mycket annat.

Men tillbaka till mitten av mars. När jag cyklade hem i den färgsprakande, kyliga vårvällen kändes det mest osäkt. I världen, i Sverige. Dock inte på UR. Med intensiv beslutsamhet och knivskarp fokus gav vi oss omedelbart i kast med att bidra och stötta i den plötsliga krisen. Vikten av vårt särskilda utbildningsuppdrag framträddes med än skarpare konturer för många i vårt land. Kunskapsförmedlingen får aldrig avstanna.

UR står starkt – och stärkt – inför 2021.
God läsning av 2020 års public service-redovisning!

Sofia Wadensjö Karén
VD, SVERIGES UTBILDNINGSRADIO AB

**Visste
du att ...**
Användningen
av program-
utbudet på
UR:s digitala
plattformar
ökade med
85 procent
under 2020.

**Om Orka
plugga:**
"Hittade precis
till Orka plugga
- efter tre videoer
gick mitt själv-
förtroende från
😊 till 😊"

1.2 UR i ett föränderligt medielandskap

Liksom många andra medieaktörer befinner sig UR i en förflyttning från broadcast till online som en följd av användarnas förändrade medievanor. On demand-tjänster på nätet för tittande och lyssnande har ökat kraftigt de senaste åren och fortsätter att öka. Framförallt barn och unga har mer eller mindre övergått till en digital mediekonsumtion, men även lärare, föräldrar och andra viktiga målgrupper, vilket gör det allt svårare att nå dem enbart via sändningar i marknätet. Enligt MMS (Mediamätning i Skandinavien AB) mätning av on demand-tv är det de äldre (60+) som under 2020 stod för den största procentuella ökningen av on demand-tv. Detta gör att digitala plattformar, för såväl distribution som kommunikation, blir allt viktigare för att nå allt fler målgrupper.

För att UR ska kunna skapa nytta för användarna måste såväl innehåll som form och distribution utgå från användarens verklighet, behov och mediekonsumtionsmönster. I utvecklingen från sändningar i marknätet till online-konsumtion är det nödvändigt att följa användarna och identifiera deras behov och användarbeteenden kontinuerligt. Digitaliseringens påverkan på användarbeteenden och medievanor får även betydelse i skolan. Lärare använder i allt högre utsträckning rörligt material i undervisningen, många gånger via andra plattformar än UR:s egna och bärder in UR:s program på lärplattformar som används på skolan, för att programmen ska vara så lättillgängliga som möjligt för elever och lärare på den skola där man verkar.

Att UR:s utbud finns fritt tillgängligt digitalt är en självklarhet för användarna och en nödvändighet för UR för att nå och fortsatt vara relevant och för att kunna bidra till att allmänheten kan ta del av ett oberoende och opartiskt utbud även på digitala plattformar. UR:s specifika utbildningsuppdrag och utbud kan bidra till barns, ungas och vuxnas lärande och utveckling och därmed bidra till att stärka demokratiska värden. I takt med att mediekonsumtionen on demand ökar måste UR därfor försäkra sig om att programutbudet är synligt och tillgängligt så att användarna både kan hitta och välja UR:s utbud. Detta har blivit än mer påtagligt under coronapandemin som bland annat tydliggjorde behovet av digitala lösningar och bidrog till en kraftig ökning av den digitala mediekonsumtionen.

UR:s digitala plattformar

UR:s övergripande distributionsstrategi innebär i grunden att vara en digital kanal för utbildning och lärande – samtidigt som UR, inom ramen för nuvarande sändningstillstånd, fortsatt ska sända i marknätet.

För att UR ska ha fortsatt legitimitet och förtroende hos såväl allmänheten som specifika målgrupper är det redan nu, och än mer framöver, avgörande att tillgängliga programutbudet

online. Detta gäller framför allt på de egna digitala plattformarna. UR är ett mediebolag med ett särskilt utbildningsuppdrag där programutbudet ofta används i lärandesammanhang – i klassrummet under skoldagen eller hemma vid köksbordet under läxläsningen. UR har tidigt lyckats möta utbildningsvärdens behov av att kunna använda innehåll vid den tidpunkt och på den plattform som det finns behov av genom UR:s digitala plattformar UR Play, UR Play app samt UR Access, ett slutet nätverk för utbildningsaktörer. Men även vad gäller det allmänt folkbildande utbudet har den digitala användningen ökat, inte minst under 2020 och coronapandemin. UR ser fortsatt ett behov av att utveckla de egna plattformarna för att där kunna tillgängliggöra programutbudet för alla målgrupper. Det innebär att betydande resurser av nödvändighet måste läggas på att utveckla och anpassa de digitala plattformarna för att kunna erbjuda användarna de gränssnitt och funktionaliteter som de efterfrågar.

Digitala tredjepartsplattformar

När det gäller den digitala distributionen blir det även allt tydligare att externa distributionsplattformar är ett viktigt komplement till UR:s egna onlinetjänster – men dessa behöver användas med försiktighet. Å ena sidan ger de UR möjligheter att nå ut med sitt lärande innehåll till målgrupper som annars kanske inte hittar till UR:s utbud via marknätet och de egna plattformarna, som ungdomar eller nyanlända. UR har till exempel framgångsrikt kunnat nå en ung publik på sina Youtubekanaler *Tänk till* och *Orka plugga*. Å andra sidan har den digitala utvecklingen inneburit att globala företag, som inte bara producerar eget innehåll, även vill kontrollera hur innehåll distribueras och visas, har fått en maktposition också på den svenska marknaden.

Syftet med UR:s närvär på tredjepartsplattformar är att öka möjligheterna att upptäckas av, skapa relation till och ha dialog med de användare som är svåra att nå enbart på de egna plattformarna. Programutbudet behöver vara tillgängligt och sökbart för att kunna nå till exempel yngre lärare och leda dem till UR:s egna plattformar. En förutsättning för det är att användarna lätt och snabbt kan hitta programutbudet på de plattformar där de befinner sig. Därfor distribueras UR:s podd- och radioutbud även via externa plattformar som Spotify, Acast och SR Play och en del av tv-utbudet på UR:s Youtubekanaler. UR ska dock aldrig bli beroende av kommersiella aktörers plattformar och kommer även fortsatt finnas där med restriktivitet och med ett urval av utbudet.

Den snabba medieutvecklingen ställer höga krav på att UR kan utveckla ett on demand-utbud som är tillgängligt när användarna önskar och på de apparater och plattformar som de föredrar. Att hitta rätt balans i hanteringen av plattformarnas allt starkare marknadsposition är en utmaning

Skola hemma – experterna
började sändas bara två dagar
efter att skolorna
stängde och besvarade
frågor om läget för
framför allt lärare när
skolan ställde om.
På bilden syns
programledarna
Maja Åström och
Natanael Derwinger.

FOTO: HABEN SOLONON/UR

för många aktörer – för UR, för andra medie- och utbildningsföretag och även för nationella och europeiska lagstiftare. Bland de viktiga aspekterna för UR i diskussionen om framtidens distribution finns även frågor kring utformningen av en teknikneutral reglering av public service, av vidaresändningsplikten och av upptäckbarheten i det nya digitala landskapet.

Utbildningsmarknad i snabb förändring

UR verkar inte bara på mediemarknaden, utan även på utbildningsmarknaden som också den påverkas av globalisering, digitalisering och snabb teknikutveckling. Utbildningsväsendet behöver möta behoven av förändrade och nya kompetenser och nya yrken. Smarta lärandemiljöer utvecklas snabbt liksom den så kallade ed tech-branschen. Begrepp som artificiell intelligens, virtual reality, augmented reality och learning analytics blir allt vanligare och bidrar till nya läromedelserbjudanden. Hur utvecklingen av nya gränssnitt som till exempel talsyntes, ögon- och röststyrning påverkar användarnas behov och beteenden är osäkt, men de kommer helt säkert att beröra utbildningsmarknaden. UR följer den snabba tekniska utvecklingen och förändrade mediekonsumtionsmönster liksom pågående utveckling och debatt på skol- och utbildningsområdet för att UR:s utbud på bästa sätt ska bidra till lärande och minskade kunskapsklyftor i samhället. För att UR ska lyckas med uppdraget behöver utbudet i allt högre grad vara sökbart och lätt att använda, både för utbildningsväsendet och för den bredare allmänheten.

1.3 UR under coronapandemin

UR insåg i ett tidigt skede av pandemin att den skulle kunna försätta svensk utbildningssektor i ett exceptionellt läge. Lärare behövde hantera en ny situation och nya arbetssätt med mycket kort

framförhållning och många elever behövde ta ett större ansvar för sina studier hemifrån. Detta innebar att UR gjorde en snabb och fokuserad omställning av verksamheten för att vara ett stöd till skolan under denna allvarliga samhällskris.

Under våren gjorde UR flera insatser för att stötta både elever och lärare, föräldrar och allmänheten. På UR Play skapades temasidor för att lyfta fram program efter ämnen, årskurser och teman. I UR:s Facebook-kanal för de som läser svenska för invandrare (SFI) hölls direktdialog med nyanlända svenskar om coronapandemin, och enkla filmer om covid-19 publicerades på flera olika språk. I den nya serien *Skola hemma - experterna* producerade UR dagliga program för skolsverige som besvarade frågor om läget för framför allt lärare när skolan ställde om. UR gjorde även en satsning för landets seniorer (som under pandemin mer än några andra har uppmanats att stanna hemma) bland vilka många fortfarande lever i ett digitalt utanförskap. Genom tv-serien *Seniorsurfarna*, och tillhörande webbexklusiva serie *Seniorsurfarskolan*, som sändes under våren, fick tittarna på ett lustfullt sätt lära sig basala digitala kunskaper – kunskaper som i den uppkomna pandemin blev akut nödvändiga att besitta för att ta del av samhället utanför.

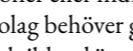
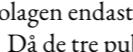
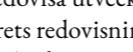
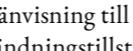
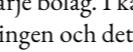
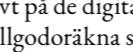
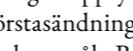
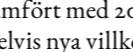
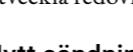
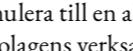
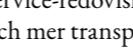
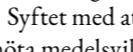
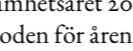
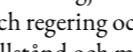
Källkoll stärker individ och samhälle

I spåren av pandemin kom infodemin – stora mängder information och nyheter blandades med rykten, konspirationsteorier och desinformation, framförallt på sociala medier. I den uppkomna situationen med ett nytt virus som spreds i snabb hastighet, där kunskapen om utvecklingen och virusets konsekvenser för mänskliga och samhälle var otillräcklig, saknade många frågor saker svar. Avsaknad av kunskap är en perfekt grogrund för ryktespridning. Då är det kanske viktigare än någonsin att kunna skilja på fakta-

FOTO: JOEL LANDERSSON/NUR

baserad information, rykten och konspirationsteorier, vilka källor som är trovärdiga och vilka som är svårare att lita på. UR gjorde därför under våren en riktad satsning om källkoll för att motverka den ryktesspridning som pandemisituationen medförde. Framförallt satsade UR på att ge ungdomar, men även andra målgrupper, verktyg för att själva kunna genomskåda rykten som florerar och göra dem medvetna om hur de kan navigera i informationsflödet. Både inom delar av UR:s befintliga produktion genom specialavsnitt (till exempel *Hjärta och hjärna*, *Orka plugga*, *Tänk till*) men också genom en helt ny programserie, *Källkoll corona*, som vände sig till framförallt högstadies- och gymnasieelever. Tre dagar i veckan gick programmet på djupet i nyhetsfloden, tittade närmare på trender i sociala medier och tipsade om hur ungdomarna kan bli bättre på källkritik och källtillit. Programmet publicerades såväl på UR Play som UR:s Youtubekanal och samtidigt gjordes informationsinsatser på flera sociala medier där de unga finns.

UR:s Youtubekanal *Orka plugga* riktar sig till tonåringar i skolan och produceras i tät dialog med unga över hela landet. När gymnasieskolorna införde distansundervisning och sjukfrånvaron på många grundskolor var hög förändrades undervisningen bland elever i såväl högstadiet som på gymnasiet. *Orka plugga*-redaktionen var snabb med att möta upp hemmatillvaron och behovet av material under coronapandemin med flera anpassade videor med råd och tips kring hur man som elev kan hantera distansundervisning och en tillvaro som innebar mer pluggande hemifrån. Använtningen av *Orka plugga* har aldrig varit högre än under våren, nya användare hittade till kanalen och såväl äldre som nyinspelat material fick stor användning.

Ökad användning

Gensvaret på UR:s insatser under våren var överväldigande där användningen av program och tjänster ökade, tidvis mycket kraftigt. Under april ökade ström-

starterna på UR Play webb med 130 procent och på UR Play app med 167 procent jämfört med samma period 2019. Och den ökade användningen har fortsatt under hela året.

Erfarenheterna av pandemin och dess påverkan på samhället visar att UR har en viktig roll för att höja kunskapen om hur man kan hantera informationsflödet och att förstå mediernas roll för att kunna analysera och kritisera värderingar i information. En annan viktig del i att stärka samhällets motståndskraft är att stötta landets alla lärare, elever, föräldrar och rektorer. Den svenska skolan berör många människor på olika sätt vilket gör att den är en väsentlig del i det svenska samhället. Coronapandemin har synliggjort vilket stöd UR kan ge skola och allmänhet i händelse av en samhällskris utifrån att vara oberoende och med uppdraget att sprida kunskap till alla. Utbildning och folkbildning är avgörande för att stärka samhällets och individens motståndskraft i händelse av kris. Här kan UR bidra.

Ställa om

Precis som på väldigt många andra arbetsplatser innebar coronapandemin stora omställningar för UR. Stora delar av produktionen fick göras på nya sätt då reportageresor inte var möjliga att genomföra i den utsträckning som var planerat. *UR Samtiden* som spelar in föreläsningar över hela landet fick slänga hela planeringen då i princip alla föreläsningar under framförallt våren ställdes in och i stället börja arbeta på nya sätt (se kapitel 6.3). Och för att programproduktioner skulle kunna genomföras behövde omfattande åtgärder vidtas för att garantera medarbetares och medverkandes säkerhet. *Retorikmatchen* (åk 4–6) fick ställa om till inspelningar på distans där eleverna framförde sina tal från sina klassrum ute i landet och via länk kommunicerade med retorikjuryn som befann sig i en studio i Stockholm.

UR fick, liksom väldigt många, ställa om utan

att ställa in för att fullgöra sitt uppdrag att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst.

1.4 Årets public service-redovisning

Public service-redovisningen visar hur UR under 2020 fullgjort det uppdrag som fastställdes av riksdag och regering och som finns beskrivet i sändnings-tillstånd och medelsvillkor, i radio- och tv-lagen samt i yttrandefrihetsgrundlagen. Redovisningen av verksamhetsåret 2020 är den första under tillståndsperioden för åren 2020–2025. UR, Sveriges Radio och SVT har tillsammans arbetat fram en ny struktur för redovisningen för tillståndsperioden 2020–2025.

Syftet med att ta fram en ny struktur är dels att möta medelsvillkorens krav på en så bolagsgemensam struktur som möjligt, dels att utforma public service-redovisningarna så att de blir mer lättlästa och mer transparent redovisar verksamheten och de villkor och förutsättningar som styr bolagen. Förhoppningen är att redovisningarna ska kunna stimulera till en allmän diskussion om public servicebolagens verksamheter. UR kommer tillsammans med Sveriges Radio och SVT därför att fortlöpande utveckla redovisningarna vid behov.

Nytt sändningstillstånd

Årets redovisning innehåller ett antal förändringar jämfört med 2019 års redovisning med hänsyn till delvis nya villkor i sändningstillståndet. Bland annat har bolagen tagit fram ett nytt index för hur bolagen uppfyller villkoren om att öka andelen förstasändningar på nationella minoritetsspråk och teckenspråk. Bolagen har också utvecklat principer för redovisning av det utbud som publiceras exklusivt på de digitala plattformarna som bolagen vill tillgodoräkna sig samt tydligare gjort en uppdelning av redovisning av villkor som är bolagsgemensamma respektive bolagspecifika.

Kapitel 1–6 redovisar de villkor som i stor utsträckning är bolagsgemensamma, kapitel 7 redovisar de villkor och uppdrag som är specifika för varje bolag. I kapitel 5 redovisas den digitala användningen och det webbexklusiva utbudet som bolagen, utöver det marksända utbudet, vill tillgodoräkna sig för att uppfylla tillståndsvillkoren 7–13 §§. Med hänvisning till att public service-bolagen har fått nya sändningstillstånd samt den snabba utvecklingen på mediemarknaden kommer bolagen för 2020 att redovisa utvecklingen av viss data över tid för tre år, i årets redovisning åren 2018–2020.

Ambitionen är att fylla på med kommande år i tillståndsperioden och från och med år 2022 redovisar bolagen endast data från nuvarande tillståndsperiod.

Då de tre public service-bolagen har olika uppdrag, förutsättningar och mål kan inte alla definitioner eller indikatorer vara gemensamma. Varje bolag behöver ge egna exempel och beskrivningar och ibland även egna definitioner och indikatorer

Mejl till UR

"Det är ju så roligt, så stort, att få vara med. Att inte bara fokusera på smittorisker och elände utan att vänta på uppdraget och grotta ner oss i dem. Och då, då struntar vi i världen där ute. Kom inte hit och stör oss. Vi jobbar med något riktigt. Vi jobbar med Retorikmatchen."

I Seniorsurfarna får tittarna på ett lustfullt sätt lära sig basala digitala kunskaper som är nödvändiga för att ta del av samhället och dess alltför digitala tjänster.

FOTO: MALIN GÖRANSSON/JAROWSKIJ/UR

Villkor som kapitel 2 svarar på:
Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Ur sändningstillståndets inledning.

Det här vill UR

UR är ett oberoende och självständigt public service-bolag som ska erbjuda ett brett programutbud för kunskap och lärande. UR producerar, sänder och tillgängliggör radio- och tv-program för alla åldrar och alla utbildningsstadier. Utbudet ska tillföra såväl samhälls- som individuellt värde – för de många och de få.

2.1 Oberoende

UR har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende, stark integritet och bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska samt andra intressen och maktsfärer i samhället. För tillståndsperioden 2020–2025 har UR antagit en övergripande strategi som vilar på tre principer:

UR ska bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar. En övergripande utmaning är att bidra till att minska kunskapsklyftorna och att göra skillnad i kunskap och lärande för den enskilda individen, oavsett ålder och utbildningsnivå. För de närmaste åren har UR identifierat tre viktiga samhällsutmaningar:

- UR ska verka för att minska kunskapsklyftorna genom en satsning på den organiserade folkbildningen.
- UR ska arbeta för ett hållbart samhälle genom en satsning på Agenda 2030.
- UR ska bidra till att genomskåda informationsflödet genom en satsning på MIK (medie- och informationskunskap).

UR ska utgå från en digital mediekonsumtion. Liksom andra medieaktörer befinner sig UR i en förflyttning från broadcast till online. Detta ställer höga krav på att UR kan utveckla ett utbud som är tillgängligt när användarna önskar det och på de apparater och plattformar som användarna föredrar.

UR ska utveckla sin särart. Att kombinera journalistik och pedagogik är unikt för UR:s programutbud riktat mot framförallt utbildningssektorn. UR vill utveckla och fördjupa detta arbetssätt mot fler målgrupper, för att bidra till frihet genom kunskap.

UR har ett särskilt uppdrag att förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet. Därför producerar, sänder och tillgängliggör UR radio- och tv-program för alla åldrar och alla utbildningsstadier, från förskola till högskola, inklusive folkhögskolor och studieförbund. UR producerar även allmänt folkbildande program.

UR:s unika röst

UR:s programproduktion bygger på en kombination av oberoende journalistik och pedagogik vilket gör UR till en unik medieaktör. Programmen utmärks av ett pedagogiskt berättande, publicistiskt oberoende, hög trovärdighet och hög kvalitet både ►

Om USA från svartvitt till färg

"Har velat säga tack för att ni tagit in programmet USA från svartvitt till färg till UR. Har varit en fantastisk dokumentärserie som jag har blivit helt fanatisk i! Man skulle aldrig hittat den serien någon annanstans än på UR."

▲ **Radioaktiva bananer** är producerat på teckenspråk där Gabriella Della Morte Pålstam och Florian Tirnovan tar upp saker du inte visste att du ville veta något om. Som till exempel att bananer är radioaktiva men ofarliga att äta.

till form och innehåll. UR bidrar med upplevelser som förändrar. Programmen används, uppskattas av målgrupperna och vinner även priser. UR:s program ska ha effekt på längre sikt än bara den senaste sändningen/publiceringen. För att programmen ska kunna göra skillnad i människors lärande krävs att de är användbara inom utbildningen och de behöver därför ha en hållbarhet som är längre än till exempel ett nyhets- eller aktualitetsprogram. Det betyder i sin tur att UR producerar program som ska kunna vara relevanta och användbara under en lång tid – därför har UR en rik programskatt. I december 2020 fanns drygt 13 725 program tillgängliga på UR Play och drygt 18 000 i UR:s slutna nätverk (UR Access) för utbildningsväsendet.

I uppdraget ingår att användarna, särskilt inom utbildningsväsendet, ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten. UR har alltid det publicistiska ansvaret och fattar de redaktionella beslutene inför, under och efter varje produktion och publicering.

UR:s utbud har alltid ett lärande syfte oavsett om programmen riktar sig till barn, ungdomar eller vuxna användare. Programproduktionen utgår från användarnas behov och styrdokumentet inom utbildningen samt bygger på vad forskningen i dag vet om pedagogik och kognition, begrepps Bildning och inlärning. Förhoppningen är att programutbudet ska svara mot målgruppernas behov inom utbildning och folkbildning och bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar. UR vill genom programutbu-

det bidra till att minska kunskapsklyftor och stärka det livslånga lärandet.

2.2 Värde

Programutbudet ska tillföra värde för användarna, i form av ökad förståelse, kunskap och bildning. UR har under 2020 fortsatt arbetet med att utveckla en metod för att kunna mäta effekt på lärandet. Genom att kombinera kvalitativa och kvantitativa mätningar är metoden syfte att uppskatta hur användbart ett program är utifrån ett lärandeperspektiv, vilket redovisas i kapitel 9.4. Dessutom undersöker UR årligen användarnas attityder utifrån tre definierade områden (se nedan) med vartdera två till tre mål för tillståndsperioden.

I och med den nya tillståndsperioden, 2020–2025, har UR delvis reviderat och omformulerat målen som mäts i Novus årliga attitydundersökning. Resultaten redovisas i kapitel 3. Ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025. UR undersöker dessutom lärares och allmänhetens uppfattning om i vilken utsträckning UR:s program bidrar till samhällsvärde liksom individuellt värde.

2.3 Genomslag

Relevans och användbarhet

UR:s utbud ska bidra till ökad förståelse, kunskap och bildning oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. UR utgår alltid från användarnas behov och verklighet och för därför en kontinuerlig dialog med dem. Dels för att deras synpunkter

Under 2020 har Tänk tills serie Saker du aldrig vågat fråga fått ett stort genomslag. Publikens har fått ställa frågor, till exempel om det är okej att fråga någon varför hon sitter i rullstol, och unga människor har gett årliga och personliga svar.

ha sett/hört något program från UR samt tre av tio användare ska anse att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritisera information och nyheter.

Mångfald och speglings

UR:s programutbud ska vara till för alla och ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen. Att spegla mångfalden i programutbudet liksom bland medarbetarna är ett strategiskt mål för UR och ett sätt att få in fler perspektiv i produktionen och att höja kvaliteten på programmen.

Under 2020 har UR uppdaterat målen i speglingsstrategin. Flera mål (bland annat gällande inspelningsorter spridda över hela landet samt mångfalden av medverkande i UR:s programutbud) har satts i syfte att säkerställa mångfald och speglings i programutbudet. Dessa mål kommer kontinuerligt att följas upp och utvärderas.

UR har sedan 2017 genomfört en intern speglingsmätning av det egenproducerade utbudet, denna mätning omfattar all egen produktion inklusive produktionsutlägg. Se kapitel 6.5.

UR har definierat ett mål på detta område: fem av tio användare ska anse att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Sammantaget bidrar Novus årliga attitydundersökning och UR:s interna speglings- och mångfaldsmätning till att UR kan arbeta mer strukturerat och systematiskt för att säkra att programverksamheten bedrivs utifrån ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv. ☺

Om Hjärta och hjärna

"Gillar verkligen det ni gör. Man tvingas tänka – och då finns man. Ha det bäst!"

I en glänta i skogen ligger förskolan Djuris. Här går kompisarna Uli, Satsumas, Flöjt och Violin. Tillsammans med tvättbjörnarna har de spelat in musikvideor om viktiga saker – som till exempel att vissa hemligheter kan göra ont i magen.

FOTO: NEXICOUR

- Villkor som kapitel 3 svarar på:**
- Sändningstillstånd 7–8, 14 §§
  - Medelsvillkor 20–21
  - Läs mer i bilaga 11.5 Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Detta har UR bidragit med

UR bidrar med värde för såväl samhället som individen genom ett programutbud som stärker kunskap och bildning för såväl barn och unga som vuxna. Under 2020 har användningen av UR:s programutbud ökat och allt fler anser att utbudet är trovärdigt, relevant och användbart.

2020 är sjätte året i rad som Novus, på uppdrag av UR, genomför en stor attitydundersökning under november månad. Frågorna för 2020 har delvis omformulerats då UR har tagit fram nya långsiktiga mål utifrån den övergripande strategin som beslutades i samband med att UR fick ett nytt sändningstillstånd som gäller 2020–2025. På grund av dessa förändringar saknas jämförelser bakåt för vissa frågor och för andra finns endast en tidsserie på ett eller två år. I detta kapitel redovisas resultaten från Novus attitydundersökning kring UR:s mål men i undersökningen mäts som vanligt även kännedom om och användning av UR:s utbud vilket också redovisas. Ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025.

Fem grupper intervjuas i undersökningen: lärare i alla stadier (förskola, åk F–3, åk 4–6, åk 7–9, gymnasiet, folkhögskola/ studieförbund och högskola/ universitet samt särskolan och SFI), allmänheten 16–79 år, föräldrar med hemmavarande, barn 0–17 år samt barn 6–15 år (tidigare har barn 8–15 år intervjuats) och gymnasieelever. Målgruppen lärare i fritidshem har tagits bort 2020 eftersom UR inte producerar ett utbud för specifik användning inom fritidsverksamhet. Däremot har gruppen nyutexaminerade lärare lagts till i målgrupperna förskola till och med gymnasiet.

Under november 2020 genomfördes telefoninter-

vjuer med totalt 1 500 lärare, 200 inom varje stadium från förskola till och med gymnasiet och 100 inom varje övrigt stadium. Allmänheten intervjuades via webb i Novus Sverigepanel, totalt genomfördes 2 129 intervjuer varav extrafrågor har ställts till 589 föräldrar med barn 0–17 år. Även 309 barn mellan 6 och 15 år och 200 gymnasieelever har intervjuats.

3.1 Värde för samhället och individen

Kännedomen om UR är fortsatt mycket hög och i stort sett oförändrad sedan 2019 års mätning. 99 procent av alla lärare har hört talas om UR och 68 procent har god kännedom om UR. Bland lärare i åk F–9 är andelen som har god kännedom om UR runt 80 procent, detsamma gäller lärare inom SFI (Svenska för invandrare). Bland allmänheten har i stort sett alla, 99 procent, hört talas om UR och 88 procent känner igen UR:s logotyp. Andelen som har god kännedom om UR bland allmänheten uppgår till 38 procent. Bland föräldrar med barn 0–17 år känner 94 procent igen UR:s logotyp och 44 procent har god kännedom om UR. Samtliga resultat är i stort sett oförändrade sedan 2019. Personer i åldrarna 35–64, studerande och högutbildade har högre kännedom än andra, här är andelen med god kännedom 45 procent. Detsamma gäller de som tar del av UR regelbundet där 60 procent har god kännedom om UR.

Uppfattningen om UR:s samhällsvärde är i stort ►

UR Novus-rapporten

Nästan alla,
99 procent,
känner till UR.

3. Detta har UR bidragit med

Visste du att ...

Andelen som anser att UR:s program bidrar i deras lärande har ökat med 10 procent, både bland lärare och allmänheten.

Om Orka plugga

"Gud vilken bra kanal, älskar er sååååå mycket!"

sett oförändrat sedan 2019, både bland lärare och allmänhet (se diagram 3.1.1). 66 procent av lärarna anser att UR har ett högt samhällsvärde och motsvarande andel för allmänheten är 57 procent. Bland föräldrar är andelen 61 procent vilket är en uppgång sedan 2019 då andelen var 58 procent. Mellan de olika lärargrupperna finns en del skillnader då lärare inom folkhögskola/studieförbund, högskola/universitet, särskola och SFI i högre grad anser att UR har ett stort samhällsvärde, jämfört med övriga lärargrupper.

Upplevelsen av det personliga värdet av UR har minskat från 60 procent till 54 procent bland lärarna. Det förklaras dock sannolikt av att en ny fråga tillkommit där de får ange vilket värde UR har för dem i sin yrkesroll och 66 procent av lärarna anser att UR har ett stort eller mycket stort värde för dem i sin yrkesroll. Även här finns en del skillnader då lärare inom åk F-3 och åk 4-6 i högre grad anser att UR har ett stort värde för dem i deras yrkesroll, jämfört med övriga lärargrupper. Detsamma gäller för upplevelsen av det personliga värdet av UR där till exempel 63 procent av SFI-lärare respektive 62 procent av nyexaminerade lärare uppger att UR har ett stort värde för dem personligen. 31 procent bland allmänheten upplever att UR har ett stort värde för dem personligen vilket är en uppgång från 27 procent 2019. Bland föräldrar är andelen 32 procent vilket är en uppgång från 31 procent 2019. Vad gäller samhällsvärde så upplever kvinnor, personer över 65 år/pensionärer, högutbildade samt de som tar del av UR regelbundet ett högre värde än andra. Det samma gäller det upplevda personliga värdet men här finns inte gruppen högutbildade med. Se diagram 3.1.2.

Rekommendationsviljan är fortsatt hög och ökar

under 2020. 86 procent av lärarna kan tänka sig att rekommendera UR:s utbud till kollegor och andelen är lika hög bland alla lärargrupper. 73 procent av lärarna kan också tänka sig att rekommendera UR:s utbud till vänner. För allmänheten är frågan om rekommendation till kollegor och vänner ihopslagen och andelen ökat från 49 procent 2019 till 54 procent 2020. Kvinnor, personer i åldrarna 35–49 år och högutbildade har högre rekommendationsvilja än andra. Bland föräldrar ökar rekommendationsviljan från 57 procent 2019 till 62 procent 2020.

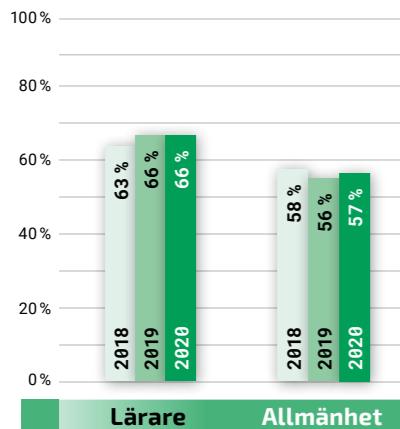
Mångfald och spegling

UR har som mål att fem av tio användare ska anse att UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i Sverige. Frågan har tidigare formulerats "UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i samhället", därfor blir tidigare års resultat inte helt jämförbara med årets. Resultatet för 2020 är att 48 procent (45 procent 2019) av allmänheten anser detta. Kvinnor, personer mellan 16 och 34 år samt studerande anser detta i högre utsträckning än andra. Bland föräldrar är andelen 50 procent (48 procent 2019). Andelen lärare som anser att UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i Sverige är 70 procent (se diagram 3.1.3). Lärare i åk 4–6 anser detta i högre utsträckning än övriga lärargrupper.

En annan fråga som ställs är om UR:s utbud anses spegla olika åsikter och meningsyttringar. Även denna fråga är något omformulerad jämfört med 2019. Resultatet för 2020 är att 48 procent (47 procent 2019) av allmänheten anser detta. Bland föräldrar är andelen också 48 procent (44 procent 2019). Andelen lärare som anser att UR:s utbud speglar olika åsikter och meningsyttringar är 53 procent (55 procent 2019).

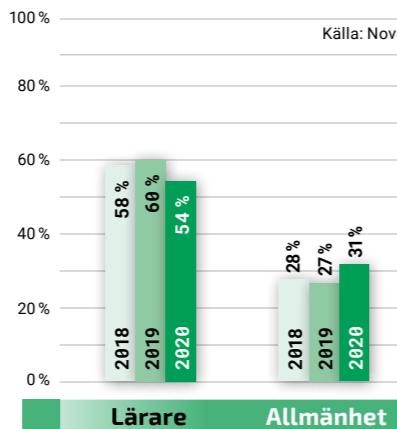
Diagram 3.1.1

Andel av lärare och allmänhet som anser att UR har ett mycket eller ganska stort värde för samhället i stort (procent)

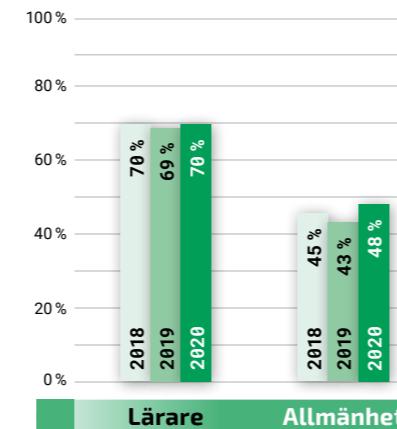
Diagram 3.1.2

Andel av lärare och allmänhet som anser att UR har ett mycket eller ganska stort individuellt värde (procent)

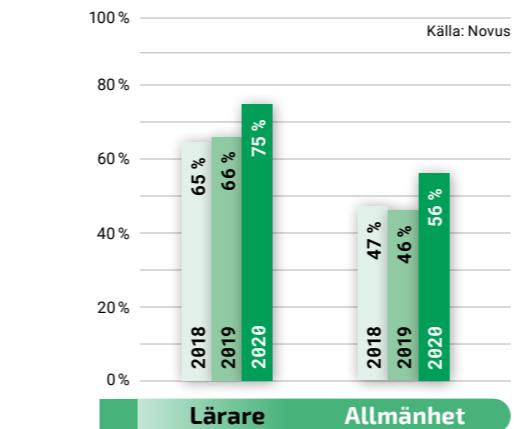

Diagram 3.1.3

Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i Sverige (procent)

Diagram 3.2.1
Andel som upplever att UR:s utbud bidrar till deras lärande (procent)

Diagram 3.2.2
Andel lärare som anser att UR:s utbud bidrar i deras undervisning/andel elever som anser att de lär sig av UR:s program (procent)

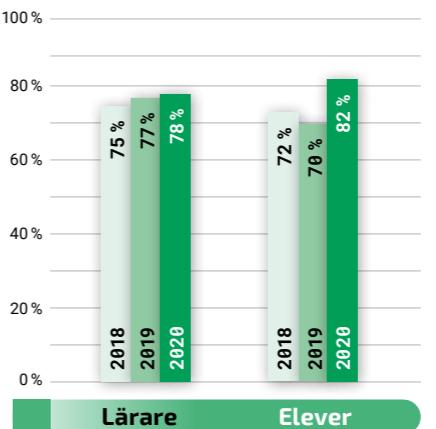

FOTO: MARKUS JORDÖ/UER

▲ **Vad händer när främlingar med samma tillstånd möts?**
Kan känslan av att dela erfarenheter hjälpa en person att se annorlunda på sitt liv i framtiden? I dokumentarserien *Lika ovanlig som jag* möts personer med samma tillstånd, till exempel tics, Tourettes syndrom eller vitiligo och pratar om gemensamma och olika erfarenheter knutet till sitt tillstånd.

FOTO: KOSTAS GIAMARELOS/HELLO HALO

3.2 Relevans och användbarhet

UR har som mål att sex av tio användare ska uppleva att UR:s utbud bidrar i deras lärande (se diagram 3.2.1). Resultatet för 2020 är att 56 procent bland allmänheten anser detta vilket är en betydande uppgång från 46 procent 2019. Bland föräldrar är andelen 58 procent vilket är en uppgång från 50 procent jämfört med 2019 års mätning. Andelen lärare som upplever att UR bidrar i deras lärande är 75 procent vilket innebär att målet är nätt bland lärare. Här bör nämnas att resultaten för 2019 har räknats om för lärare då gruppen fritidspedagoger togs bort 2020 och därmed inte längre ingår i 2019 års siffror.

Ett annat långsiktigt mål är att åtta av tio lärare ska anse att UR:s utbud bidrar i deras undervisning (se diagram 3.2.2). Resultatet för 2020 är att 78 procent av lärarna anser detta. Det är en liten uppgång jämfört med 2019 då andelen var 77 procent. Lärare i åk F-3 anser detta i högre utsträckning än övriga lärargrupper.

Ett tredje mål inom detta område är att åtta av tio 11-15 åringar (som sett/hört program från UR) ska tycka att UR har program som de lär sig saker av (se diagram 3.2.2). Hela 82 procent av de tillfrågade 11-15-åringarna anser det, vilket är en uppgång från 2019 då andelen var 70 procent.

3. Detta har UR bidragit med

3.3 Förtroende och tillgänglighet

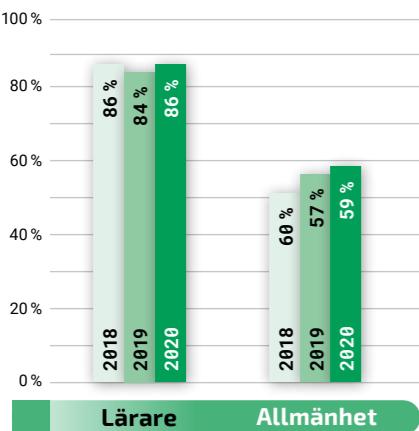
UR:s legitimitet bygger på att användarna anser att programutbudet är trovärdigt, relevant och användbart. När det gäller uppfattningen bland lärare om dessa värden anser 81 procent att UR är trovärdigt, 74 procent att utbudet är användbart och 72 procent att det är relevant. Andelen lärare som är positivt inställda till public service är 83 procent vilket är en uppgång från 80 procent 2019 och bland

allmänheten har andelen ökat från 68 procent 2019 till 72 procent 2020. Bland föräldrar är andelen 75 procent, en uppgång från 70 procent 2019.

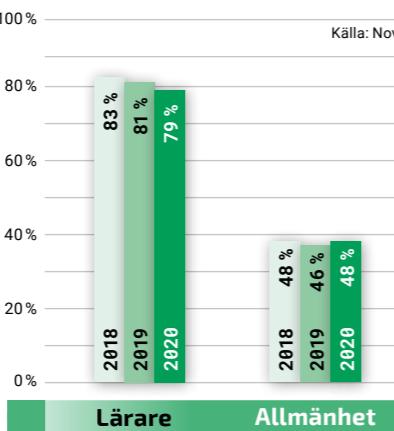
Bland allmänheten anser 68 procent att UR är värt pengarna från public service-avgiften, en uppgång från 65 procent 2019. Bland föräldrar är den andelen 72 procent vilket även det är en uppgång från 66 procent 2019.

UR har satt som långsiktigt mål att sju av tio

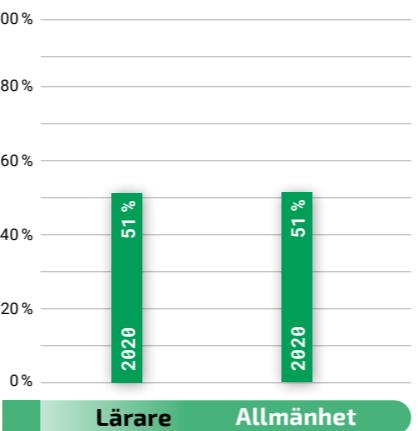
Diagram 3.3.1
Andel av lärare och allmänhet som har en positiv inställning till UR (procent)

Diagram 3.3.2
Andel av lärare och allmänhet som har sett eller hört något program från UR det senaste året (procent)

Diagram 3.3.3
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritisiskt granska information och nyheter (procent)

användare ska ha en positiv inställning till UR (se diagram 3.3.1). Bland allmänheten uppgår 59 procent att de är positivt inställda till UR. Det är en uppgång från 57 procent 2019. Kvinnor och högutbildade är positivt inställda till UR i högre utsträckning än andra. Bland föräldrar är andelen 64 procent vilket är en uppgång från 62 procent 2019. 86 procent av lärarna är positivt inställda till UR vilket är en uppgång från 84 procent 2019. Lärare i åk F-3, åk 4-6 och SFI-lärare är i högre utsträckning positivt inställda till UR än övriga lärargrupper.

Ett annat mål är att sex av tio användare ska ha sett eller hört något program från UR det senaste året vilket 48 procent bland allmänheten uppgår att de har gjort (se diagram 3.3.2) – en uppgång från 46 procent 2019. Kvinnor, högutbildade och studerande tar del av UR i högre utsträckning än andra. Bland föräldrar är andelen 52 procent vilket däremot är en nedgång från 54 procent 2019. Andelen lärare som har sett eller hört något från UR det senaste året är 79 procent, också det en nedgång från 81 procent 2019. Lärare i åk F-3 och åk 4-6 tar del av UR årligen i högre utsträckning än övriga lärargrupper.

Ett tredje mål inom detta område är att tre av tio användare ska anse att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritisiskt granska information och nyheter (se diagram 3.3.3). Resultatet för 2020 är att 51 procent bland allmänheten liksom bland lärare anser detta. Lärare i åk 4-6 anser detta i högre utsträckning än övriga lärargrupper och bland allmänheten anser kvinnor detta i högre utsträckning än andra. Bland föräldrar är andelen 49 procent. UR har därför uppnått detta mål under 2020.

Slutsatser

Den ökande användningen av UR visar sig inte bara i data från olika plattformar där UR:s utbud finns utan även i årets Novus-undersökning. UR har under detta coronadominerade år lyckats nå ut till allt fler med ett kunskapsrikt utbud. Allt fler är positivt inställda till UR, till public service i sin helhet och allt fler upplever att UR bidrar i deras lärande. UR har under 2020 nått/nästan nått alla de uppsatta målen men har en bit vad gäller andel av allmänheten som har sett eller hört ett program under året, har en positiv inställning till UR samt upplever att UR:s utbud bidrar i deras lärande.

När det gäller målet att sex av tio användare ska ha sett eller hört något från UR det senaste året är andelen bland allmänheten 48 procent vilket är en uppgång jämfört med året innan, bland lärare är målet uppnått då andelen är 79 procent. När det gäller målet att sju av tio ska ha en positiv inställning till UR är andelen bland allmänheten 59 procent och

det återstår en bit innan målet är uppnått. Även vad gäller målet att sex av tio ska uppleva att UR:s utbud bidrar i deras lärande återstår en bit innan målet är uppnått bland allmänheten. Glädjande är dock att andelen under 2020 har ökat med 10 procent, från 46 till 56 procent, även bland lärare har andelen ökat och målet är uppnått. Bland lärare är det en liten bit kvar för att uppnå målet att åtta av tio upplever att UR:s utbud bidrar i deras undervisning vilket 78 procent av lärarna höll med om 2020.

Även allt fler elever tycker att UR har program som de lär sig saker av. 82 procent av 11-15-åringarna anser detta vilket till och med överträffar målet att åtta av tio elever ska tycka att UR har program som de lär sig saker av.

Det helt nya målet, att tre av tio användare ska anse att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritisiskt granska information och nyheter, överträffades redan vid först mättilfället då 51 procent bland både allmänhet och lärare ansåg det.

Bland allmänheten i stort och bland föräldrar ökar andelen som anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Målet är att fem av tio användare ska anse detta och bland allmänheten är andelen 48 procent, bland föräldrar 50 procent och bland lärare 70 procent, vilket innebär att målet är nätt bland föräldrar och lärare och nästan nätt bland allmänheten.

Kännedom om UR är fortsatt hög, både lärare, allmänhet och föräldrar ser ett allt större värde av UR, både för samhället i stort och för dem själva personligen. Bland allmänheten ökar även andelen som upplever ett stort personligt värde av UR och 66 procent av lärarna upplever att UR har ett stort värde för dem i sin yrkesroll. Rekommandationsviljan är också fortsatt hög och ökar dessutom bland allmänheten i stort och även bland föräldrar. Allt detta kan ses som en effekt av den ökade användningen av UR under året som en följd av pandemin, både för en delvis hemarbetande allmänhet, isolerade pensionärer och elever som helt eller delvis studerar på distans, men också av ett fokuserat arbete på UR för att möta behov i närtid och framtid.

Bland såväl allmänhet som lärare ökar dessutom andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt, relevant och användbart.

Sammanfattningsvis ligger UR bra till i förhållande till uppsatta mål och den ökande användningen av UR under 2020 avspeglas på ett positivt sätt då både kännedom och positiv inställning till UR ökar. Tidigare undersökningar visar också att de som väl hittar till UR:s utbud oftast fortsätter att använda utbudet och har en positiv inställning till UR.

Visste du att ...

Andelen lärare som är positivt inställda till public service är 83 procent och bland allmänheten har andelen ökat från 68 till 72 procent.

Om Djuren på Djuris

"Mycket bra serie! Här finns många aktuella ämnen att ta upp och diskutera med eleverna."

I Lex Lapidus får tittaren följa med Jens Lapidus som lämnat advokatlivet bakom sig för ett liv som författare. Han besöker rättsalar i sex olika länder för att jämföra deras rättssystem med det svenska rättssystemet.

FOTO: JOHAN PALMGREN/NUR

Villkor som kapitel 4 svarar på:

- Sändningstillstånd 9, 12, 14–15 §§
- Medelsvillkor 11–12, 14–16, 19–20
- Läs mer i bilaga 11.5 Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Kvalitet & utveckling

UR utgår från användarnas behov och för en kontinuerlig dialog med olika målgrupper för att säkra att programmen är relevanta, men också för att kunna möta användarna på de plattformar där de är och därmed hitta UR:s programutbud. Genom en unik kombination av oberoende journalistik och pedagogiskt berättande vill UR bidra till upplevelser som förändrar.

4.1 Uppdrag och kvalitet

UR har ett särskilt utbildningsuppdrag, att genom att producera, sända och tillgängliggöra tv- och radioprogram förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet. Därutöver ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud.

UR producerar därför radio- och tv-program med ett lärande och kunskapsrikt innehåll.

Genom hög publicistisk kvalitet i fakta, urval och berättande, kombinerat med kunskap inom såväl pedagogik som kognition om vad som underlättar lärande, främjas lust till lärande och delande av kunskap vilket bidrar till att höja kunskapsnivån i samhället. Genom programutbudet strävar UR efter att skapa nytta för användarna. UR:s program utmärks av ett pedagogiskt berättande, publicistiskt oberoende, hög trovärdighet och hög kvalitet både till form och innehåll.

UR:s uppdrag är formulerat genom villkor i sändningstillståndet (se bilaga 11.5) som sätter ramarna för verksamheten. Nuvarande sändningstillstånd gäller för åren 2020–2025 och är beslutat av riksdagen och formulerat av regeringen. Utöver sändningstillståndet regleras verksamheten även av medelsvillkor (se bilaga 11.6) vilka resurser som tilldelas UR samt krav på hur företaget ska redovisa verksamheten.

Dessutom regleras verksamheten även i radio- och tv-lagen samt i yttrandefrihetsgrundlagen.

UR-modellen

UR:s programutbud ska göra skillnad i människors lärande oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. Programmen produceras för användare inom barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning, studieförbund och folkhögskolor samt allmänheten. Utmärkande för ett UR-program är det lärande innehållet som i sin tur ställer särskilda krav på produktionsprocessen. För att programutbudet ska bli använt och bidra till ökat lärande krävs kunskap om målgruppernas specifika behov både för val av ämne men också i utformningen av det pedagogiska berättandet. Utifrån omvärldsanalyser kring behov och användarmönster formuleras uppdrag till verksamheten för produktion, publicering och kommunikation. I UR:s uppdrag ingår att förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet vilket förutsätter en kontinuerlig bevakning av samt dialog och samverkan med utbildningssektorn. UR:s arbetssätt är unikt genom att UR har dialog med användare både innan, under och efter programproduktionen. Pedagoger, studenter, elever och förskolebarn deltar ▶

Mejl till UR

"Saknar ett program, likt NO-tv, som handlar om matematisk statistik och vetenskaplig metod. Snälla, snälla – kan ni fixa det? Borde gå att sälja till hela världen."

Om Kunskapskanalen
 "Har varit oerhört tacksam för kanalens utbud sedan flytten tillbaka till Sverige efter utlandsplacering under 24 år."

Tabell 4.2.1 Radio – sändningsvolym fördelat på olika produktionstyper (timmar/år)

Produktionstyp	2018	2019	2020
Egenproduktion	279	271	306
Samproduktion	2	2	1
– varav svenska	2	2	1
– varav utländska	0	0	0
Produktionsutlägg	114	125	87
– varav svenska	111	119	82
– varav utländska	3	6	5
Summa produktion	395	398	394
Förvärv	1	0	0
– varav svenska	0	0	0
– varav utländska	1	0	0
Totalt	396	398	394*

* I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 14,29 timmar varav 5,35 timmar är egenproduktion och 8,93 timmar är produktionsutlägg.

Tabell 4.2.2 Tv – sändningsvolym fördelat på olika produktionstyper (timmar/år)

Produktionstyp	2018	2019	2020
Egenproduktion	1 555	1 505	1 629
Samproduktion	111	88	71
– varav svenska	49	63	67
– varav utländska	62	25	3
Produktionsutlägg	126	192	195
– varav svenska	126	192	195
– varav utländska	0	0	0
Summa produktion	1 792	1 785	1 895
Förvärv	1 700	1 595	1 864
– varav svenska	75	84	42
– varav utländska	1 625	1 511	1 822
Totalt	3 492	3 380	3 759*

* I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 52,37 timmar varav 30,33 timmar är egenproduktion, 1,78 timmar är samproduktion, 3,86 timmar är utlägg, 16,4 timmar är utländska och 2,14 timmar är svenska förvärv.

Tabell 4.2.3 Kostnader 2018-2020 för utomstående medverkan och andra produktionssamarbeten (milj kr/år)

Kostnader (miljoner kronor)	2018	2019	2020
Medverkande	19,9	26,1	21,9
Programanställda	33,9	35,7	26,6
Totalt	53,8	61,8	48,5
Andra slags produktionssamarbeten*	81,4	47,7	65,0
– Varav svenska	69,4	37,3	53,7
– Varav utländska	12,0	10,4	11,3
Totalt utomstående medverkan och produktionssamarbeten	135,2	109,5	113,5

* Här redovisas inte kostnader för upphovsrättsavtal, översättningssbolag, avtal om musikrättigheter, filmavtal etc.

i tester, utvärderingar och referensgrupper kring programmen, vilket ökar förutsättningarna för att programutbudet utgår från användarnas behov och upplevs som relevant och därmed blir använt. Det är dock alltid UR som självständigt fattar de redaktionella besluten.

UR:s sammantagna utbud ska både komma till nyttja inom utbildningsområdet och tilltala en allmänhet. Programmen ska kunna användas under lång tid och därför är UR:s programproduktion inriktad på att tillgodose både nya och längsiktiga behov. I UR:s planering fastställs vad som ska produceras och sändas för de olika målgrupperna

4.2 Variation i produktionsformer

UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer vilket görs genom egenproduktion, produktionsutlägg, samproduktioner och inköp samt att låta utomstående medverka i programproduktionen. Detta bidrar till en variation och mångfald i uttryck som på sikt höjer kvaliteten på den samlade produktionen vilket gynnar användarna. Produktionerna delas in i egenproduktion, samproduktion, produktionsutlägg och förvärv. Liksom tidigare år utgjordes huvuddelen av sändningarna under 2020 i radio och tv av egenproduktion, samproduktion och produktionsutlägg. Sändningsvolymen i radio respektive tv fördelad på olika produktionsformer framgår av tabellerna 4.2.1 och 4.2.2.

Under 2020 har antalet produktionsutlägg minskat jämfört med föregående år, delvis beroende på att en större produktion har skjutits fram på grund av coronapandemin.

Som utomstående medverkande räknar UR programanställda och arvoderade medverkande. Utomståndes medverkan i den egna produktionen kan berika på flera sätt, till exempel genom specifik kompetens, ämneskunskap eller andra perspektiv. Pandemiåret 2020 har inneburit restriktioner vad gäller resor och möjligheter till fysiska möten vilket också avspeglar sig i att antalet utomståndes medverkan har minskat jämfört med 2019 (se tabell 4.2.3).

Totalkostnaden för utomståndes medverkan och produktionssamarbeten har ökat med 3,6 procent jämfört med 2019.

4.3 Livskraftig produktionsmarknad

För UR är det väsentligt att medverka till att det finns en sektor med svenska fristående, produktionsbolag. UR har systematiskt arbetat med att initiera samarbeten med externa producenter som UR inte tidigare har samarbetat med och under 2020 har UR inlett kontakter med flera bolag utanför storstäderna. Urvalet av externa produktionsbolag sker såväl via uppsökande verksamhet, riktade pitchar som inkomna spontana programförslag.

Det finns gott om produktionsbolag med kompetens för att producera radio och tv men som inte har erfarenhet av UR:s specifika arbetsätt – att arbeta med referensgrupper, pedagogiskt berättande och att koppla innehållet i programmen till

FOTO: DELTA STUDIO/SUR

skolans kurs- och läroplaner. Detta gör att det måste avsättas inlärningstid, både hos produktionsbolagen och hos UR, innan alla delar finns på plats och ett kvalitetssäkert produktionsutlägg kan göras. Under 2020 har UR beställt riktade pitchar till ett antal produktionsbolag utanför storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö samt även påbörjat ett arbete med att lokalisera samt ”lära upp” några bolag. Målsättningen är att sprida uppdraget så mycket som möjligt i syfte att bidra till mångfald och en variation i produktionsformerna och medverka till en livskraftig produktionsmarknad.

Externa produktionsbolag

UR säkerställer i alla kontakter med externa produktionsbolag att det finns kunskap om de villkor som gäller för UR:s verksamhet, exempelvis krav på opartiskhet, oberoende, saklighet, speglings, mångfald och jämställdhet. UR ställer också krav på det pedagogiska berättandet och kopplingen till kurs- eller läroplaner i utbudet av utbildningsprogram.

UR har tydliga rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommende programförslag värderas. De krav som UR ställer på en samarbetspartner för extern produktion finns formulerade i de avtal som UR upprättar med produktionsbolagen. Där finns kapitel som behandlar programregler med paragrafer om otillbörligt gynnande, saklighet och opartiskhet. Dessutom finns riktlinjer för rättighetshantering vid produktionsutläggningar och samproduktioner samt programinköp. UR sänder inte direktsponsrade program, däremot kan det förekomma indirekt

sponsring i inköpta program, helt i enlighet med villkoren i sändningstillståndet.

Exempel på program som producerats av externa produktionsbolag under 2020:

- *Algoritmen* (radio)
- *Djuren på Djuris* (tv)
- *Fatta bilden* (tv)
- *Kjells Agenda 2030* (radio)
- *Lex Lapidus* (tv)
- *Miniräknarna* (tv)
- *Newsreel World* (radio)
- *Sámi jurdagat* (radio)
- *Seniorsurfarna* (tv)
- *Tisdagskollen* (radio)

När UR köper visningsrätter av exempelvis dokumentärer säkerställs villkoren i uppdraget och det redaktionella oberoendet genom publicistik kontroll. UR försäkrar sig om att programinnehållet förhåller sig till sändningstillståndet och att det inte finns någon aktör som på något sätt gynnas i programmet. Alla medarbetare som arbetar med beställning och inköp är utbildade i dessa frågor.

4.4 Publicistiktskt ansvar

UR försäkrar sig inför varje publicering om att programinnehållet följer villkoren i sändningstillståndet, radio- och tv-lagen samt ytterst även yttrandefrihetsgrundlagen, oavsett om det handlar om program som är producerade internt, av externa bolag eller inköpta dokumentärer. Ansvarig utgivarskapet delas för närvarande av program-, utbuds-, ►

▲ **Bilder som ska påverka**
 är temat i ett avsnitt av *Fatta bilden* (åk 7-9, gymnasium) nära artdirectorn Lotta Mårlind kommer till studion och berättar om hur en lyckad propagandabild är uppbyggd.

Om UR:s uppdrag

Majoriteten av lärare anser att UR:s uppdrag bör inbegripa att vara ett stöd till den svenska skolan i händelse av kris.

Källa: Novus attitydundersökning 2020.

Om Mitt liv, mitt land, min skola

"Med skolan som utgångspunkt för att skildra livet i krig har UR hittat en ovanlig vinkel som talar till oss alla som har varit elever och träffat lärare, både livsavgörande och rättvisa."

utvecklings- och innehållschefer men publicistiska beslut fattas löpande även av innehållschefer och projektledare och det förs en kontinuerlig diskussion i programprojekten kring publicistiska principer. Programskapande är en process där UR-medarbetare gör urval och avvägningar, varje dag, i varje program och inför varje publicering, både för att försäkra sig om att programinnehållet följer sändningstillståndet och andra riktlinjer samt håller en hög kvalitet till såväl innehåll som form. UR genomför därför kontinuerligt och vid behov internutbildning för medarbetare om de programrelaterade bestämmelserna. I samarbete med SVT arrangeras även varje år programpolitiska seminarier som medarbetare deltar i.

4.5 Samverkan och återkoppling

Användarna av UR:s programutbud, särskilt inom utbildningsväsendet, ska enligt sändningstillståndet ges möjlighet att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten. UR samverkar med flera utbildningsinstanser, enskilda forskare, myndigheter och organisationer runtom i landet, både för att få värdefull återkoppling på programmens innehåll såväl under programproduktion som efter publicering och för att inhämta kunskap om de behov som finns. Under 2020 har UR haft kontakt med flera hundra aktörer med koppling till utbildningsväsendet (se bilaga II.I).

Utöver utbildningssektorn har UR löpande kontakt med tittare och lyssnare. UR:s kundservice tar årligen emot ett stort antal frågor och synpunkter som handlar om allt från hur man kan ladda ner UR Play-appen i mobilen till innehållsfrågor. Både ris och ros kommer in som veckovis sammanställs i ett internt utskick som redaktionerna kan ta del av.

Utbildningssektorn

För UR är dialogen och relationen med olika utbildningsaktörer en avgörande faktor vid val av teman och frågeställningar i utbud och kommunikation. För att kvalitetssäkra innehåll, tonalitet och relevans för målgruppen utvecklar UR ständigt dialogen med användarna. Från 2019 bygger UR vidare på kontaktarbetet med vänskolor. Under 2020 har vänskolorna utökats med fokus på spridning över hela landet och på målgruppens representativitet. Flera medarbetare deltar även kontinuerligt på större mässor som till exempel *Bok- och biblioteksmässan* och *Skolforum* för att presentera UR:s utbud och möta användare. Under 2020 skedde detta digitalt.

Utöver detta sker riktade kontakter med lärare, forskare och elever i olika produktioner enligt det som kallas för UR-modellen, där avtämnningar med användarna följer en process från det mer öppna läget innan en produktion, och längs vägen, för att avslutas med utvärdering och uppföljning. Kvalitativa undersökningar och samtal med målgrupp är viktiga metoder i detta. De synpunkter och önskemål som framkommer före, under och efter

produktioner och som användarna och publiken framför i personliga möten, sociala medier och dialoggrupper ger viktig återkoppling till UR:s fortsatta verksamhet.

Kontaktvägar och dialoget med användare i dag innebär naturligt också närvaro på sociala medier. Det gäller särskilt yrkesgruppen lärare som självmant organiserar mycket av sitt kollegiala lärande via grupper på nätet. Det framgångsrika arbetet att särskilt stötta nya lärare som UR startade redan 2018 har fortsatt att utvecklas och dialogarbetet når fler och fler. Detta har hög prioritet i en tid då varje lärare räknas för att alla elever ska få en så bra skoltid som möjligt.

Dessutom har UR lyckats nå mer svårnådda målgrupper så som högstadie- och gymnasieungdomar och även nya svenskar, via olika digitala dialogsamtal.

4.6 Nya tjänster och förhandsprövning

Under 2020 har inga nya programtjänster eller tjänster av större betydelse lanserats inom ramen för UR:s kärnverksamhet eller kompletterande verksamhet. Inte heller har tjänster på försök lanserats under året.

4.7 Granskningssärenden

Under 2020 sände UR 9 097 program (sändnings tillfället), fördelat på 8 030 tv-program och 1 067 radioprogram. Till Granskningssämnden inkom sammanlagt 26 anmälningar gällande totalt 16 av UR:s program. Anmälningarna avsåg 12 tv-program och fyra radioprogram. Av de anmälda programmen är fyra inköpta program som visats i Kunskapskanalen, fem är barn- och ungdomsprogram (samtliga är egenproduktioner), och övriga avser målgrupperna högskola och folkbildning (bestående av egen- eller utläggsproduktioner). Två av dessa anmälningar avsåg klagomål gällande public service-bolagen och alla kanalerna generellt, vilka inte ledde till prövning.

Under 2020 har UR ombetts att inkomma med två yttranden, varav två avsåg inköpta program för Kunskapskanalen. Programmen prövades för opartiskhet och båda programmen fälldes. Övriga anmälda program, utom ett som i skrivande stund är under behandling, har avskrivits eller friats genom ordförandebeslut. Grunden för samtliga anmälningar var i huvudsak mediets genomslagskraft, opartiskhet och saklighet. Under 2020 inkom ingen begäran om gemäle eller beriktigande till UR.

MO/MEN

Sedan 1 januari 2020 är UR anslutet till det självreglerande medieetiska systemet Medieombudsmannen och Mediernas etiknämnd – MO/MEN. Till Medieombudsmannen kan man som privatperson vända sig för att pröva om UR har orsakat en privatperson en oförsvarlig publicitetsskada. MO kan också pröva innehåll som har publicerats på UR:s webbsidor, vilket Granskningssämnden inte kan göra. Medieombudsmannen kan alltså pröva publiceringar på ur.se, UR Play liksom UR:s kanaler

FOTO: MATTIAS BÄRDÅ/UR

i sociala medier (förutom kommentarsfälten).

Allmänhetens Medieombudsman och Mediernas Etiknämnd ersatte 2020 Pressombudsmannen (PO) och Pressens Opinionsnämnd (PON). Bytet av namn speglar en utvidgning och förnyelse av det pressetiska systemet, där numera inte bara tidningar och tidskrifter, utan också etermedierna ingår. Under 2020 har inga anmälningar mot UR inkommit eller behandlats av MO.

4.8 Svenska språket

UR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. UR, SVT och Sveriges Radio samarbetar kring en språkvårdsenhet som verkar för att öka den språkliga kompetensen inom bolagen. Språkvårdarna arrangerar seminarier, ger enskilda råd till medarbetare samt ger ut ett språkbrev som förmedlar skräddarsydda språkråd för programbolagen. Det finns även en webbaserad språk databas med språkråd, Dixi. UR har en titelpolicy för program- och serietitlar som prioriterar korrekt och vårdad svenska. Vidare kvalitetsgranskas alla programbeskrivande texter utifrån olika regelverk, till exempel *Svenska skrivregler* och *Svenska Akademien* ordlista.

UR arbetar på flera olika sätt med ämnet svenska vilket avspeglas i ett stort och varierat utbud av litteraturprogram i radio för barn och ungdomar med uppläsningar, dramatiseringar och författarpresentationer. Av det totala radioutbudet under 2020 sände UR närmare 35 timmar i ämnet svenska, motsvarande siffra för tv var 124 timmar. Förutom rena språkinriktade program är ett övergripande mål för UR:s barnproduktioner att programmen ska ha ett språkutvecklande perspektiv, beskriva begrepp som är kopplade till programmens kunskapsinnehåll samt hjälpa eleven att själv formulera sig på ett för ämnet relevant språk.

4.9 Priser och utmärkelser

Ett antal av UR:s radio- och tv-program har under 2020 nominerats till flera kvalitetspriser och även vunnit några. Podden och radioprogrammet *Hjärta och hjärna* (folkbildning) var nominerade till och vann Radioakademins *Guldörat* i kategorin Årets radioprogram. *Hälsning till framtiden* (åk 4–6) var nominerade till *Guldörat* i kategorin Årets barnprogram. Tittarsuccén *Seniorsurfarna* nominerades till tv-priset *Kristallen* i kategorin Årets livsstilsprogram. Till Prix Europa var *Vår digitala planet* nominerad i kategorin tv-dokumentär och drama-serien *Limoland* var nominerad i kategorin tv-fiktion. Tv-serien *Vara vänner* (åk F–3) var nominerad till Japan Prize och tog sig till finalen. Radioserien *Mitt liv, mitt land, min skola* fick ett hedersutmärkande i samband med utdelningen av Röda korsens journalistpris och i april utnämndes tv-serien *Källkoll corona* till månadens nätagel av försäkringsbolaget mySafety.

4.10 Sändningskvalitet

UR sänder i Sveriges Radios och SVT:s kanaler samt Kunskapskanalen, vilka har analog utsändningsteknik för ljudradio och digital utsändningsteknik vid sändning av bild och ljud för marksänd tv.

Alla tv-produktioner produceras och levereras sedan 2019 i 1080p hd-kvalitet. Kabel-tv-operatörer och andra ska med hänsyn till användarkvalitet kunna välja att distribuera i hd-kvalitet. UR har inlett arbetet med att ytterligare förbättra kvaliteten genom att höja nivån på hd-signalen till 1080p25 (p=progressiv) och beräknar att införa detta under första halvan av 2021. UR spelar redan in i 1080p25-formatet med alla kameror på fältet och tanken är att kunna hålla samma nivå genom hela kedjan av inspelning och redigering utan att behöva göra någon konvertering.

▲ **Hjärta och hjärna med journalisten Maja Åström och epidemiologen Emma Frans** är radioserien som redar ut om olika påståenden är sanna, falska eller mittemellan. 2020 vann programmet Radioakademins *Guldörat* i kategorin Årets radioprogram.

▲ **I En särskild sommar** (gymnasiesärskola) flyttar nio ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning in i ett hus i skärgården. Här får de tävla i olika saker som har med vuxenlivet att göra. Målet är att bli mer vuxen och självständig innan sommar är slut.

Till Sveriges Radio levererar UR digitala ljudfiler i hög kvalitet. Vid all ljudmixning, för både radio och tv, tar UR stor hänsyn till UR:s policy om hörbarhet (se kapitel 7.7). UR använder så kallad loudness-mätning, vilken jämnar ut nivåskillnaden i ljudet mellan de utsända programmen i alla Sveriges Radios och SVTs sändningstjänster. Detta görs i samarbete med övriga public service-bolag. Med hjälp av denna mätmetod blir den upplevda ljudnivån mellan olika program, programinslag och trailers inte lika stor, vilket ger en förbättrad och betydligt jämnare ljudupplevelse.

Alla program kvalitetskontrolleras innan utsändning för att säkerställa att de håller hög teknisk sändningskvalitet vad gäller ljud och bild. Även material som tillgängliggörs på webben genomgår en liknande kvalitetsgranskning. För de program som sänds via UR:s programkontroll (*UR Samtiden* som sänds på eftermiddagar och helger i Kunskapskanalen) görs tekniska kvalitetskontroller innan sändning.

Hela UR:s programutbud textas med hjälp av ett textningsbolag. Varje undertextfil som skickas till UR kvalitetsgranskas först av textningsbolaget innan leverans till UR. Därefter gör UR en teknisk stickprovskontroll av varje undertextfil innan den levereras till SVT för sändning.

4.11 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens

Använtningen av UR:s utbud sker i allt högre grad på olika digitala plattformar och det ställer stora krav på vidareutveckling av UR:s arbetsätt och tillgänglighet. I takt med att mediekonsumtionen blir allt mer individualisering ökar vikten av kunskap om användarna, deras behov och mediebeteende. För att

nå de olika målgrupperna kartlägger och undersöker UR regelbundet hur behoven ser ut hos användarna liksom mediebeteendet bland annat genom förstudier och i dialog med referensgrupper. Detta för att säkra ett berättande och tilltal som riktar sig till den aktuella målgruppen.

Utveckling & utbildning

Under 2020 har bland annat två större utvecklingsprojekt pågått med syfte att utveckla såväl innehåll samt dialog med två olika målgrupper: gymnasiet samt folkhögskolor och studieförbund.

Gymnasieprojekter har bland annat resulterat i framtagande av ett nytt format som svar på de behov och önskemål som framkom i intervjuer och enkätstudier. Bland annat upplevde såväl gymnasielärare som elever att de saknade ett format med effektivt berättade och hållbara program utan onödiga transportsträckor, med hög nivå i både innehåll och tonalitet. Under 2020 har tre kunskapsöverförande format därför utvecklats och producerats inom ämnena svenska, historia och religionskunskap. Inför 2021 förbereds program inom naturkunskap liksom ett nytt format som lärarna också efterfrågade där funktionen ska vara samtalsstärkande och bygga på dileman.

Det framgick också tydligt i utforskingen att Youtube var den plattform som skulle gå att nå eleverna på, varför programmen har dubbelpublicerats både UR Play och UR:s Youtubekanal, med målet att på sikt konvertera en större del av trafiken till UR:s egen plattform. Satsningen har slagit väl ut då de program som släpptes under hösten har placerat sig bland de med högst antal starter och visningar både på UR Play och Youtube.

Utvecklingsprojekterna kring folkhögskolor och studieförbund är ännu inte avslutat men syftet är bland annat att se över behoven såväl vad gäller innehåll och format som kommunikation och distribution för att programutbudet ska nå fram och bli använt.

Teknisk utveckling

Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög vilket kräver att UR kontinuerligt lägger tid och resurser på utvecklingsarbete, nya rättighetslösningar och teknikinvesteringar för att följa med i utvecklingen av teknik och tillgänglighet. Det innebär att tekniken för produktion och distribution kontinuerligt uppgraderas och förbättras.

Under 2020 har till exempel kraven i de tekniska specifikationerna skärpts, bland annat innebär det att krav på separata ljudspår och så kallad clean master (video utan grafik) alltid ska levereras.

Vidare har kraven om en grafisk säker yta, det vill säga att grafik i bild inte får ligga för nära bildkant, förtysligats vad gäller audiovisuella produktioner. Studio 10 har uppdaterats med ny kamera som spelar in med extra hög videokvalitet så att green screen-inspelningar kan hantera väsentligt mycket finare detaljer vilket både underlättar redigering av materialet och ger mycket mer färginformation. För tittaren innebär det en förbättrad bildkvalitet.

UR använder Adobe Premiere, film- och tv-redigeringsystem samt Strawberry, ett system för att strukturera och sortera allt inspelat material inför redigering. All berörd personal får kontinuerlig fortbildning i dessa system.

UR har under 2020 fortsatt att säkra och uppdatera de centrala lagringssystemen för både radio och tv. Systemen för ljudbearbetning uppdateras kontinuerligt för att säkerställa funktion och driftsäkerhet.

Alla UR:s tv-program förs över till SVTs system META som fungerar som UR:s arkiv för tv-program.

Sammantaget sker en kontinuerlig utveckling och uppdatering av flera tekniska system med syftet att skapa stabilare och säkrare system för redigering, lagring och sändning.

4.12 Beredskaps- och säkerhetsfrågor

Public service spelar en viktig roll vid kris och andra stora samhällspåfrestningar. Det måste därför finnas en robust infrastruktur för utsändning och tillgängligheten av radio och tv i Sverige.

Sveriges Radio och SVT är viktiga nyhetsaktörer med ett uppdrag att förmedla VMA, viktigt meddelande till allmänheten. Även UR har en viktig roll genom att bidra med ett fördjupande och lärande utbud i samband med stora samhällspåfrestningar då förutsättningarna för skolornas undervisning och hela utbildningsväsendet snabbt kan förändras.

Det var på många sätt en osäker och ansträngd situation för många svenska skolor under 2020 och för UR var det en självklarhet att agera för att snabbt ställa om resurser och utbud och därmed att bidra med relevant innehåll och stöd till både rektorer, lärare, elever och föräldrar. UR identifierade i samband med pandemin behovet av att samverka med centrala externa aktörer eftersom skolan är en samhällskritisk verksamhet. Därför var det viktigt att få med många perspektiv. Skolverket, SKR, RISE, Swedish Edtech Industry, specialpedagogiska skolmyndigheten och UR bildade en nationell projektgrupp – Skola Hemma. Senare anslöt även flera andra aktörer.

Bland de många nysatsningar som sändes med anledning av pandemin kan nämnas programserien *Källkoll corona*. Programmen handlade om hur man bäst sorterar och granskade mängderna av såväl information som desinformation i en samhällskris. Syftet var att förmedla kunskap om medier och vad som skiljer dem åt, att lära användarna att skilja på etablerad fakta, åsikter och desinformation. Detta är insikter som är särskilt viktiga i kris situationer då det är av stor vikt att kunna genomsöka rykten som florerar och bli medveten om hur man kan navigera i informationsflödet. När falska rykten sprids skapas en grogrund för polarisering och misstro mot samhället och olika samhällsinstitutioner, där ibland medier.

UR:s utbildningsuppdrag och ansvar för att öka människors medie- och informationskunskap är därför viktig i händelse av samhällskris och kan bidra till att stärka den individuella psykologiska motståndskraften i befolkningen mot desinformation och felaktig information. Detta gäller såväl unga som vuxna.

Ett annat viktigt uppdrag för UR är att stötta landets alla lärare, elever, föräldrar och rektorer. Den svenska skolan, en av Sveriges största arbetsgivare och en viktig samlingspunkt för landets alla elever, berör många människor på olika sätt vilket gör den till en kritisk del i det svenska samhället och en väsentlig samhällsfunktion i händelse av kris.

Coronapandemin har synliggjort det stöd UR kan ge både skola och allmänhet i händelse av en samhällskris. I nuvarande sändningstillstånd anges public service-bolagens beredskapsuppdrag både avseende fredstida kriser och höjd beredskap, men också rollen som bolagen har vid situationer med stor påfrestning på samhället.

I en attitydundersökning utförd av Novus på uppdrag av UR uppger majoriteten av lärare (72 procent) att UR:s uppdrag bör inbegripa att vara ett stöd till den svenska skolan i händelse av samhällskris. Utbildningsradions beredskapsuppdrag bör utvecklas och tydliggöras utifrån de erfarenheter och den roll UR haft under pandemin.

UR stärker motståndskraft

För att bemöta infodemin som följe i pandemins spår sände UR flera program som gick på djupet i nyhetsfloden och granskade påståenden och rykten i sociala medier. Detta för att ge verktyg till hur man kan avgöra vad som är sant eller falskt i informationsbruset, bland annat Källkoll corona och specialavsnitt i Hjärta och hjärna.

FOTO: BURNING BRIGHT PRODUCTIONS

Villkor som kapitel 5 svarar på:

- Sändningstillstånd 1–6 §§
- Medelsvillkor 6–10, 17, 19–20
- Läs mer i bilaga 11.5 Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Här finns UR

UR:s programutbud sänds i radio och tv och finns tillgängligt på UR:s digitala plattformar, ibland även på tredjepartsplattformar. Oavsett om användarna väljer att ta del av utbudet när det sänds i marknätet eller on demand är det UR:s ambition att möta upp med ett kvalitativt utbud på den eller de plattformar där användarna finns.

UR:s produktioner sänds i marknätet i Sveriges Radios och i SVT:s kanaler, samt i Kunskapskanalen som UR driver tillsammans med SVT. Dessutom tillgängliggörs hela utbudet online på UR Play där det går att ta del av under lång tid, oftast fem år. Sändningstider och sändningsvolymer beslutas i samråd med Sveriges Radio och SVT och regleras i sändningstidsavtal. Avtalet är ramar för planeringen under hela tillståndsperioden, men sändningstiderna justeras också över tid, i samråd mellan bolagen. UR:s utbud i radio och på tv publiceras under 2020 också på UR:s digitala plattform UR Play. En del av utbudet publiceras enbart digitalt, alltid på UR Play och vissa specifika produktioner även på någon av UR:s youtube-kanaler. För webbexklusiva publiceringar (se tabell 5.1.1). Ett urval av program har under 2020 också tillgängliggjorts på SVT Play och SR Play.

För UR är själva sändningstillfället viktigt, men minst lika viktig är den digitala användningen i samband med undervisning som ofta sker på dagtid vid annan tidpunkt än själva sändningstillfället. UR strävar alltid efter att programmen ska ha en hög användning efter sändning och många program ska kunna ha en hållbarhet på fem till tio år. I takt med att allt fler användare tittar och lyssnar på programmen via UR:s digitala kanaler vid tidpunk-

ter som de själva väljer, tappar sändningstid något i betydelse.

5.1 Marksänt utbud Radio

Sändningar av UR:s radioprogram 2020 uppgick till 379 timmar vilket är en minskning jämfört med 2019. Fördelningen mellan kanalerna följer samma mönster som tidigare, med mest sändningsvolym i P1 och P4 Riks. Tabellerna 5.1.1 och 5.1.2 visar hur sändningsvolymen i radio fördelat sig mellan kanaler samt mellan förstasändningar och repriser.

Tabell 5.1.1 Sändningsvolym i radio per kanal (timmar)

Radio	2018	2019	2020
P1	169	169	157
P2	51	51	50
P3	36	38	35
P4 Riks	140	140	137
Totalt	396	398	379

Tabell 5.1.2 Sändningsvolym i radio – förstasändningar och repriser (timmar)

Radio	2018	2019	2020
Förstasändning	232	243	215
Repriser	164	155	164
Totalt	396	398	379

**Visste
du att ...**
UR utgår från
en digital medie-
konsumtion. Hela
programutbudet
finns tillgängligt
på UR Play under
lång tid, ofta
tillgänglig upp
till fem år.

TV

Sändningar av UR:s tv-program 2020 uppgick till 3 706 timmar vilket är en ökning jämfört med 2019. Det är framförallt Kunskapskanalens sändningsvolym som har ökat vilket till stor del beror på extra insatta program med anledning av coronapandemin. Till exempel sändes nyproducerade *Skola hemma - Experterna* (läraförbildning) liksom reprisering av *Seniorsurfarna* (folkhögskola/studieförbund) i Kunskapskanalen. I sändningsvolym räknat är Kunskapskanalen UR:s främsta distributionskanal. Drygt 80 procent av UR:s tv-utbud har under 2020 sändts i Kunskapskanalen.

Programmen i Kunskapskanalen riktar sig till vuxna användare och består av både inköpta dokumentärer och egenproducerade program, som exempelvis inspelade föreläsningar från *UR Samtiden*. UR och SVT har under tillståndsperioden förhandlat om sändningstider och fördjupat samarbetet. Vilken sändningstid som ger mest effekt varierar beroende på vilken målgrupp programmen riktar sig till. Program med en bred publik och som kan förväntas få ett bredd genomslag sänds företrädesvis på primetime-tider (mellan klockan 20 och 22). Eftersom UR alltid eftersträvar att nå största effekt med programmen för UR en kontinuerlig dialog med SVT kring sändningstider. UR noterar att användningen av utbudet på UR:s egna plattformar ökar för varje år. Det är dock viktigt för UR att ha ett gott samarbete med SVT kring sändningstider eftersom UR fortsatt behöver nå den breda allmänheten med folkbildande program via sändningar i marknätet. Ett program som *Seniorsurfarna* nådde till exempel sin största publik via sändningar i marknätet och var dessutom den programserie som hade flest tittare på den sändningstiden i SVT under hela året.

Broadcast-tv och radio slutade att tappa under pandemiåret 2020. Även totalt sett ökade UR i marknätet under 2020. Succén med *Seniorsurfarna* gjorde

Tabell 5.1.3 Sändningsvolym i tv per kanal (timmar)

Tv	2018	2019	2020
SVT1	135	126	133
SVT2	200	180	177
SVT24	71	65	69
Kunskapskanalen	2 800	2 722	3 053
SVT Barn	286	287	274
Totalt	3 492	3 380	3 706

Tabell 5.1.4 Sändningsvolym i tv – förstasändningar och repriser (timmar)

Tv	2018	2019	2020
Förstasändning	987	936	821
Repriser	2 505	2 444	2 885
Totalt	3 492	3 380	3 706

att UR uppsköt rekordsiffror. Men även i övriga kanaler höll UR ett bra publiksnitt sett över året.

Under 2020 har UR:s sändningsvolym legat på ungefär samma nivå som 2019 förutom i Kunskapskanalen där sändningstiden under 2020 ökade. Tabellerna 5.1.3 och 5.1.4 visar hur UR:s tv-sändningar 2020 fördelat sig på kanaler samt mellan förstasändningar och repriser.

UR har under 2020 inte tillgängliggjort några sändningar utanför Sverige. UR har inte heller haft några kostnader för verksamhet som tillgängliggör sändningar utanför Sverige via UR Play eller internet i övrigt.

Text-tv

UR:s service i text-tv innehåller tablaintformation på de sidor som visar hela programutbudet från SVT och UR i samtliga tv-kanaler. Utöver den servicen tillhandahåller UR information om företagets särskilda uppdrag på de sidor UR självständigt förfogar över.

5.2 Digital användning

Arbetet med att förtydliga UR:s erbjudande digitalt har bland annat resulterat i att utbudet från och med januari 2020 återfinns på en webbplattform, UR Play, i stället för som tidigare två (UR Skola och UR Play) samt det slutna nätverket UR Access. När medievanorna blir alltmer individualisera och mediekonsumtionen i allt högre utsträckning sker digitalt och på allt fler plattformar är en av utmaningarna att nå användarna med UR:s erbjudande. Det i sin tur innebär att UR måste kommunicera på flera olika, främst digitala, plattformar för att nå dem. Som public service-bolag med ett uppdrag i allmänhetens tjänst är det därför självklart att UR kommunicera via sociala medier men även via nyhetsbrev riktade till olika målgrupper för att bistå med specifika programförslag som är kopplade till aktuella samhällsutmaningar, skolans ”årshjul” och tips om nya produktioner från UR.

Under 2020 har användningen av UR:s utbud på de digitala plattformarna, egna såväl som externa, fortsatt att öka i alla målgrupper. Den sammantagna ökningen av antalet strömstarter på UR Play och UR Play app har under 2020 uppgått till 58 procent (vilket överträffar det strategiska målet att öka med 50 procent) och under april och maj då coronapandemin tvingade många att både arbeta och studera hemma ökade användningen med upp till 130 procent på UR Play webb och med 167 procent på UR Play app. Utöver användningen på UR:s egna digitala plattformar har även användningen av UR:s Youtubekanaler *Tänk till* och *Orka plugga* under året ökat med 41 respektive 42 procent.

FOTO: PETTER TRENUSS/UR

NPF-podden är programmet för alla som är intresserade av frågor som rör barn med neuropsykiatriska diagnoser. Psykologen Bo Hejlskov Elvén och logopeden Ulrika Aspflo svarar på frågor och ger handledning om hur man kan hjälpa barn med särskilda behov.

Flertalet av UR:s program har ofta en lång hållbarhet. Populära program som *Livet i Bokstavslandet* (åk F–3), *Geografens testamente* (åk 4–6) samt *NPF-podden* – produktioner som hade premiär för mellan 3–7 år sedan – är fortfarande några av de mest använda programmen på UR Play.

För att nå användarna och tillmötesgå deras mediekonsumtionsmönster publicerar UR många gånger hela radio- och tv-serier direkt på UR Play för att vid ett senare tillfälle sända programmen i marknätet. Tv-serien *Skam* (gymnasiet), såväl den tyska, spanska och franska versionen, är exempel där UR valt att publicera digitalt först. Detta eftersom användarna är vana vid att snabbt kunna ta del av alla avsnitt i en serie vid en tidpunkt de själva väljer och inte behöva vänta på när nästa avsnitt sänds i marknätet.

Webbexklusiv publicering

I enlighet med nuvarande sändningstillstånd får UR tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet, men varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Under 2020 har UR publicerat webbexklusiva program (se tabell 5.2.1). I årets redovisning vill UR tillgodoräkna dessa program som en del av uppfyllandet av tillståndsvillkor 7–13 §§ i sändningstillståndet.

Av tabellen framgår att endast 6 procent av den totala andelen förstasändningar har publicerats unikt på UR Play och för alla utbildningsområden har villkoren huvudsakligen uppfyllts i marknätet.

Det är inom utbudet för unga som störst andel av

Tabell 5.2.1 Volym i timmar per utbildningsområde – förstasändningar i radio och tv samt webbexklusiva publiceringar – samt andel webb per utbildningsområde

Utbildningsområde	Sändning	Webb	Totalt	%Webb
Yngre barn	74	4	78	5 %
Äldre barn	78	1	79	1 %
Unga	138	40	178	22 %
Folkhögskola/studieförbund	29	1	30	3 %
Högskola	153	14	167	9 %
Vuxenundervisning	1	0	1	0 %
Folkbildung	563	7	570	1 %
Totalt	1 036	67	1 103	6 %

Vad kan det vara
för sjukdom Känslan
har nära magen fryser
till is och hjärtat slår
jättehårt? Kan det vara
en förkylning? Känslan
går till doktorn och får
reda på att han bara är
rädd – i Djuren på Djuris.

FOTO: NEXICO/OUR

**Vissste
du att ...**
**Språkplay är ett
språkstöd för när
man tar del av
UR:s programut-
bud. Det program
man tittar på
förstärks med en
interaktiv under-
text där orden
kan översättas till
27 olika språk.**

Av den totala volymen webbexklusiva publiceringar ingår utbud på nationella minoritetsspråk samt svenska teckenspråk liksom utbud som är teckenspråks- och syntolkat, se tabeller 5.2.2 och 5.2.3.

De program som publiceras exklusivt på UR Play som UR tillgodöränkar sig vid uppfyllande av tillståndsvillkoren har inte sändts i marknätet under året. Beslut om vilka program som publiceras exklusivt på webben grundar sig dels på målgruppernas konsumtionsmönster, dels på programmets format. Vissa program, som exempelvis klipp från *Orka plugga*, är inte framtagna för att sändas i marknätet. För vissa målgrupper, framförallt barn och unga, sker användningen av utbudet till allra största delen

på digitala platfformar. Inom ramen för utbildningsverksamhet sker användningen till övervägande del på UR:s digitala platfformar både inom grund- och gymnasieskola samt utbildning för vuxna.

Den digitala användningen av utbudet har ökat även inom den organiserade folkbildningen under 2020. Till tv-serierna *Seniorsurfarna* och *Idrottens himmel och helvete*, som båda sändes i marknätet, publicerades tillhörande *Seniorsurfarskolan* och *Pratstartare om idrott* enbart på UR Play. Detta eftersom användningen av dessa program nästan uteslutande sker i en utbildningskontext där tidpunkten för när utbildningen sker, och därmed behovet av användning av program, sällan infaller vid samma tidpunkt som när programmen sänds i marknätet.

Även programmens aktualitetsgrad spelar in när UR väljer att publicera webbexklusivt. Program som *Källkoll corona* (åk 7–9, gymnasiet) producerades och publicerades enbart på UR Play för att snabbt kunna tipsa ungdomar om hur de kan bli bättre på källkritik och källtillit och skilja på rykten, desinformation och korrekt fakta.

Den sammantagna webbexklusiva publiceringen utgör en mycket liten andel av det totala utbudet och UR anser sig därmed ha uppfyllt tillståndsvillkoren huvudsakligen i marknätet.

5.3 UR:s digitala platfformar UR Play webb och app

UR Play är sedan januari 2020, då UR Skola och UR Play slogs ihop, UR:s digitala kanal för såväl allmänheten som pedagoger, elever och studenter inom utbildningsväsendet. UR Play innehåller 13 725 program, fritt tillgängliga för alla under lång

tid. Materialet är kategorisert enligt en utbildningskontext i skolämnen, men också anpassat till en kunskapsintresserad allmänhet och användarnas behov av tillgänglighet. Det finns en egen ingång för barnprogram och platfformen går att barnsäkra av användarna så att material som inte är producerat för barn utesluts. Skolämneskategoriseringen som tidigare återfanns i UR Skola är helt och hållt överförd till UR Play och dessutom till UR Plays appar för dem som föredrar att casta eller speglar programmen via dator, telefon, surfplatta, Chromecast eller AppleTV.

I februari 2020 förbereddes på UR Play nya temasidor och förbättrade kategorisidor som skulle kunna samla innehåll utifrån målgrupper eller ämnen på ett effektivt sätt. Denna funktion blev senare en hörnsten i *Skola hemma*-satsningen när den lanserades i mars i samband med coronapandemins utbrott. Under 2021 fortsätter arbetet med att vidareutveckla platfformen och dess funktionalitet.

Arbetet med att anpassa utbudet efter en digital mediekonsumtion utvecklas i flertalet satsningar och projekt. Exempelvis inom textning av audio, tillgänglighetstjänster och en modernisering av UR:s pedagogiska stöd.

Tillgänglighet för personer med olika typer av funktionsnedsättningar är viktigt för UR som riktar sig till hela befolkningen. De digitala tjänsterna ställer höga krav på tillgänglighet och UR förbereder produkter och arbetsätt för att möta förväntade externa krav på detta.

Förutom beskrivande programtexter på UR Play finns även texter om syftet med ett program, det vill säga hur det är tänkt att bidra till lärande. Detta

underlättar för lärare att anknyta innehållet till undervisning enligt läroplan och kursplan. Även arbetsblad och lärarhandledningar finns lätt tillgängliga intill programmen, något pedagoger uppskattar.

Språkplay

Den digitala tjänsten Språkplay är ett språkstöd för när man tar del av UR:s programutbud. Det program man väljer att titta på förstärks med en interaktiv undertext där orden kan översättas till 27 olika språk. Tjänsten har två syften: dels att tillgängliggöra UR:s hela programutbud till den som inte har svenska som modersmål, dels att underlätta inlärningen av det svenska språket. Språkstödet kan dessutom anpassas efter användarens språknivå.

Under 2020 har användningen av UR Språkplay ökat med 20 procent.

UR Access

UR kan även erbjuda lärare och pedagoger användning av ett utökat programutbud riktade till målgrupper från förskola till gymnasieskola och folkhögskola/studieförbund via UR Access som är en lösenordskyddad tjänst. Genom att utbildningsanordnare runt om i landet sluter avtal med UR och Copyswede kan utbildningsanordnaren använda UR-programmen i UR Access. Antingen genom att inrätta en egen mediecentralverksamhet, eller genom att anlita en extern mediecentral. En sådan inrättad eller anlitad mediecentral får tillgång till att ladda ner UR:s programutbud från UR:s tjänst ▶

Tabell 5.2.2 Webbexklusiv volym på nationella minoritetsspråk samt svenska teckenspråk – timmar

Språk	2020
Finska	2,56
Jiddish	
Meänkieli	
Romani chib	1,53
Samiska	
Teckenspråk	2,31
Totalt	6,40

Tabell 5.2.3 Webbexklusiv volym som teckenspråks- eller syntolkas (timmar)

Målgrupp	Teckenspråkstolkat	Syntolkat
Barn och unga	0,29	0,63
Vuxna	0,48	
Totalt	0,77	0,63

Viste du att ...
UR har fem Youtubekanaler som alla har en livaktig dialog med användarna. Antalet visningar på samtliga kanaler har ökat med 40 procent under 2020 jämfört med 2019.

Om Hitta hem
"När kommer episod 13? Jag tror att Jamal och Martina kan vara ett fint par eftersom de har saker gemensamt, som att vara ny i Sverige."

och göra det tillgängligt i undervisningsverksamhet. Utöver programfiler och metadata finns undertexter för tv-program, lärarhandledningar och annat arbetsmaterial kopplat till programmen.

I slutet av december 2020 fanns det drygt 18 000 program tillgängliga via UR Access. Samtliga 290 kommuner samt 146 fristående skolor/skolkoncerner, 40 universitet och högskolor samt 134 studieförbund och folkhögskolor har avtal med UR och Copywede för användning av utbudet i slutna nätverk. Kungliga biblioteket ger via Libris tillgång till information om och länkar till UR-program som finns tillgängliga via nätverken.

Under 2020 har ett arbete påbörjats för att förbättra, förenkla och effektivisera UR Access. Arbetet fortsätter under 2021 med att säkerställa en teknisk lösning som skapar ökade möjligheter för skola, folkbildning, bibliotek och museer att tillgå UR:s programmaterial riktat mot utbildningsverksamheten. Projektet beräknas vara klart till sommaren 2021.

ur.se

På ur.se kan allmänhet och arbetssökande läsa om UR:s uppdrag och UR som arbetsplats. På denna sajt finns aktuella nyheter samt UR:s pressinformation. Här finns också länkar till UR:s digitala plattformar samt information som rör UR:s målgrupper, produktionsformer och riktlinjer för programförslag till UR.

5.4 UR på tredjepartsplattformar

UR distribuerar och informerar om sitt utbud även via externa tredjepartsplattformar. Det är ett viktigt komplement till de egna tjänsterna, speciellt för att nå målgrupper som UR har svårt att nå effektivt

via sändning och de egna plattformarna. I dag sker användningen av UR:s programutbud inom utbildning allt oftare via externa lärplattformar. Därför är det viktigt att UR:s programutbud görs tillgängligt och sökbart även på dessa plattformar för att programmen ska nå maximal effekt. Sociala medier och globala distributionsplattformar är en naturlig del av människors medievardag och det är därför självklart att UR, med sin oberoende och pedagogiska journalistik, är närvarande där.

Grundprincipen för UR är att utbudet alltid i första hand ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna och UR:s närvär på sociala medier och globala distributionsplattformar sker därför med konsekvent restriktivitet. Detta framgår tydligt av UR:s policy för sociala medier (se bilaga 11.7). Policyn omfattar kriterier och principer för UR:s publicering av och kommunikation om programinnehåll i sociala medier och på globala distributionsplattformar. Syftet med policyn är att säkerställa UR:s oberoende och integritet och att behålla allmänhetens förtroende för verksamheten. UR:s tittare och lyssnare ska aldrig behöva tvivla på att det är för allmänheten som UR arbetar.

UR:s kommunikation i sociala medier syftar till att stärka relationen med olika målgrupper och skapa värde för nya medieanvändare. Genom att utgå från målgruppernas behov och beteende, presentera relevant innehåll och föra nära dialog med användarna bidrar UR till ökat lärande, diskussion och inspiration att dela med sig till andra. Kommunikationen på sociala medier ger också UR möjlighet att inhämta synpunkter som bidrar till programutveckling.

Facebook

UR har flera egna Facebook-sidor: *UR Skola*, *UR NPF Råd och stöd*, *UR Nationella minoriteter* med flera. På dessa sidor postar den digitala desken på UR fortlöpande förslag på program som är nya, som anknyter till skolans årshjul och andra aktualiteter. Här för även UR:s kundservice, liksom redaktionerna, dialog med användarna kring programutbudet.

På Facebook-sidan *Hej, hej Sverige!* publiceras till exempel material för nyanlända som kan handla om allt från olika ords betydelse, tips om UR:s utbud till information om coronapandemin. *Hej, hej Sverige!* fick en nystart i april 2019 och har sedan dess tredubblat antal följare. Kommentarerna från användarna visar att det arbete som görs är mycket uppskattat av både målgruppen och personer (lärare, språkpedagoger) som arbetar med den.

Instagram

Via flera olika konton på Instagram kommunicerar UR direkt med berörda målgrupper. Kontot *UR Lärare* har sedan läsårsstarten hösten 2019 publicerat stöttande material för nyutexaminerade lärare. Från första arbetsdagen i ett alldelens nytt yrke bistår UR de nya lärarna med erfarna kollegors konkreta råd kring vardagliga utmaningar i jobbet. De mer rutinrade lärarna fyller funktionen som en slags mentorer för sina mindre erfarna kollegor.

Utöver det har UR på Instagram publicerat material för att locka unga dokumentärintresserade till UR:s utbud. Här finns även *Orka plugga*, *Tänk till* och *UR Teckenspråk*.

Youtube

UR tillgängliggör program, delar av program

och webbunika klipp på Youtube för att nå olika målgrupper, till exempel ungdomar, nyanlända och lärare. Användningen av UR:s Youtubekonton har fortsatt att öka under 2020. Antalet visningar på samtliga konton har under 2020 ökat med 40 procent jämfört med 2019. Youtubekanalen *Hej, hej Sverige!* är en enkel och inspirerande guide till hur Sverige fungerar. Innehållets mål är att erbjuda en grund i svenska språket och bidra med insikter om Sverige som kan vara bra att känna till. Kanalens spellistor handlar exempelvis om att uppfostra barn i två kulturer, hur det är att komma till ett nytt land och att ta sig fram i en helt ny kultur. Liksom unga är gruppen nyanlända svår att nå via sändning i marknätet och de egna plattformarna. För att nå dem behöver UR finnas på de plattformar där de redan är, i det här fallet Youtube, för att bygga relation med användarna och visa på värdet som UR:s utbud kan ha för dem.

Tänk till, UR:s satsning för att nå målgruppen unga utanför en skolkontext, är UR:s största Youtubekanal med i genomsnitt 438 000 visningar per månad (Källa: Youtube/Mingler). Antalet visningar har ökat avsevärt (51 procent) under 2020, liksom den uppspelade tiden som har ökat med 38 procent. Kanalen riktar sig primärt till den svårnådda målgruppen 16–20 år och tar upp frågor som identitet, yrkesval och demokrati. För att vara och förblif relevant står *Tänk till*-redaktionen i ständig dialog med målgruppen och arbetar samskapande med den.

Orka plugga-kanalen vill med olika tips och strategier kring studieteknik hjälpa elever på högstadiet att klara skolan och nå kunskapsmålen. Innehållet tas fram i nära samarbete med unga i klassrum runt om i Sverige, samt genom dialog i sociala medier.

Hitta hem handlar om Martina från Spanien och Jamal från Kurdistan. Med humor och värme skildras hur de två vänerna stöter på olika utmaningar och dilemmor i det nya hemlandet. Serien är en av de mest strömmade serierna på UR Play.

Kunskapsverket historia (gymnasiet)
är en poddserie som gör nedslag i centrala och spänande händelser främst under 1800- och 1900-talen. I varje avsnitt möter vi en person, känd eller okänd, genom vars ögon vi får ta del av historien. Dessutom innehåller programmen en insprängd faktadel.

På så sätt blir innehållet användbart och relevant för målgruppen.

För *Orka Plugga*-användarna fungerar Youtube-kanalen som en programbank där flera äldre inslag används lika ofta som nyare innehåll. Under våren 2020, när många skolor helt eller delvis gick över till distansundervisning på grund av coronapandemin, ökade användningen av *Orka pluggas* material markant och antalet följare ökade under hela året med 125 procent. Utöver det befintliga utbudet ställde redaktionen snabbt om och producerade ett antal videor med tydlig koppling till den uppkomna situationen. Ett exempel är videon *Plugga smart hemma* som fick stor spridning både bland redan kända användare som nya, bland annat gymnasieelever.

Kollegor från finska public service-bolaget YLE hörde av sig och bad om att få tipsa om *Orka plugga* i sina kanaler och även nya grupper av lärare hittade och hade stor användning av *Orka plugga*-kanalen.

5.5 Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

De medel som UR tilldelas ska användas för företagets kärnverksamhet, att producera, sända och tillhandahålla radio- och tv-program på företagets egna plattformar som finns fritt tillgängliga på öppna delar av internet, samt till kompletterande verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig utbudet.

Med program avser UR ett inslag bestående av ljud (audio) eller ljud och bild (video) med ett lärande

innehåll som har tagits fram redaktionellt som en del av UR:s utbildnings- och folkbildningsuppdrag. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten (medelsvillkor 2020–2025).

Allmänheten tar i dag inte enbart del av radio och tv genom traditionella sändningar i marknätet utan i en allt större utsträckning via många fler plattformar och kanaler. Lyssnande och tittande på olika digitala plattformar blir allt vanligare, särskilt bland barn och unga men även bland övriga åldersgrupper. I nuvarande sändningstillstånd får UR vid uppfyllande av 7–13 §§ tillstånd att tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egena plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. I medelsvillkoren finns också angivet att UR ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio och tv.

För att nå användarna i en tilltagande digital mediekonsumtion är det nödvändigt att kärnverksamheten tillgängliggörs på flera olika plattformar samt att kommunicera med användarna på flera olika plattformar/sätt.

Utifrån ovanstående resonemang anser UR att kärnverksamhet består av:

- Produktion av program (se tidigare definition av program)
- Sändningar av program i marknätet
- Sändningar av program online på UR Play (såväl direkt som tidigare inspelade program, simultant

med sändning i marknät eller webbexklusivt)

- Tillhandahållande av program på UR:s olika playtjänster som uppfyller kraven på att vara på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

UR definierar kompletterande verksamhet som det arbete som görs i syfte att komplettera kärnverksamheten. UR:s kompletterande verksamhet består bland annat av:

- Pedagogiskt stödmaterial i form av exempelvis lärarhandledningar och övningsuppgifter.
- Text, ljud och bild som har koppling till och stödjer programmens användning. Det kan exempelvis vara lärare som i videoinslag berättar hur de använder och arbetar med UR-material eller spelliknande applikationer som syftar till att öka elevernas engagemang och förståelse.
- Nyhetsbrev riktade till olika målgrupper med information om aktuellt och relevant innehåll specifikt för respektive målgrupp.

UR:s kompletterande verksamhet är nära sammanlänkad med eller ingår som integrerade delar i produktionsarbete och produktionsbudget och går inte att skilja från kärnverksamheten. Ofta kan information som samlas in för att producera ett program komma till nytta även när en lärarhandledning till samma program tas fram. På liknande sätt kan delar av ett program (kärnverksamhet) bearbetas för att användas i marknadsföring (kompletterande verksamhet). Olika produktioner resulterar i – och kräver – olika mycket kompletterande material.

Det är näst intill omöjligt att identifiera och sär redovisa kostnader för den kompletterande verksamheten. UR strävar emellertid efter att bibehålla god kontroll och balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet liksom god balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Den huvudsakliga verksamheten, en övervägande del av allt UR gör, är kärnverksamhet. God balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet råder enligt UR när kärnverksamhet är dominerande i verksamheten. På UR arbetar de flesta större delen av sin tid med att producera eller tillgängliggöra program, alternativt med att stödja dem som har som huvudsaklig arbetsuppgift att producera eller tillgängliggöra program.

UR kan därför, utan att det exakt mäts i kronor, konstatera att en övervägande del av företagets resurser tydligt går till kärnverksamhet. UR bedömer att balansen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet är god.

God balans mellan kärnverksamhetens olika delar skär genom programföretagens uppdrag på flera ledet, till exempel mellan olika typer av innehåll eller i fråga om användandet av ny teknik och beprövade distributionssätt.

Enligt UR råder god balans mellan kärnverksamhetens olika delar när tillståndsvillkoren huvudsakligen uppfylls i marknätet och när det råder balans mellan olika typer av innehåll och UR kan erbjuda ett mångsidigt utbud. UR har under 2020 upprättat en god balans mellan de olika delarna av UR:s kärnverksamhet vilket framgår av den sammantagna redovisningen.

Viste du att ...

Tänk till är UR:s största Youtube-kanal. Den rikrar sig till unga utanför skolan och tar upp frågor som engagerar och öppnar upp för samtal om till exempel identitet, fördomar, yrkesval och demokrati.

I den påhittade tv-kanalen **NO-tv** (åk F-3) handlar allt om NO. Här möter du den självgora, men hopplösa privatdetektiven Charlotte Holmes som med hjälp av sin assistent Dr Watson löser kluriga fysikmysterier. Serien presenterar fenomen som friktion, magnetism, tyngdkraft, balans, ljud och ljus.

FOTO: HABEN SOLOMON/UR

Villkor som kapitel 6 svarar på:

- Sändningstillstånd 7–8 §§
- Medelsvillkor 19–20
- Läs mer i bilaga 11.5 Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Ett utbud för alla

UR:s unika kombination av journalistik och pedagogik bidrar till kunskaps-höjande program för såväl barn och unga som vuxna. Bredden i utbudet av bildande och utbildande program gör att alla – barn, elever, studenter, lärare och den breda allmänheten – hittar program hos UR.

I UR:s uppdrag ingår att erbjuda ett mångsidigt programutbud som består av både radio- och tv-program. Med ett specifikt utbildningsuppdrag och ett folkbildande uppdrag producerar, sänder och tillgängliggör UR ett utbud som bidrar till att minska kunskapsklyftor, som stärker det livslånga lärandet och som ger individen kunskap och bildning. Kunskap är grunden för att kunna göra informerade val och att vara en del av den demokratiska processen. Oavsett om programmen riktar sig till barn, unga eller vuxna är visionen att bidra till frihet genom kunskap – för de många och de få. Därmed bidrar UR genom sitt programutbud med värde både för samhället och den enskilda individen.

6.1 Det samlande uppdraget

UR ska koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Det innebär att UR producerar, sänder och tillgängliggör program för alla målgrupper.

Under 2020 var andelen utbildningsprogram 34 procent av den totala sändningsvolymen och andelen för allmän folkbildning var 66 procent. Men mer rättvisande är att jämföra antalet program för att få

en bild av hur det redaktionella arbetet och kostnader fördelar sig på UR:s totala utbud. Över hälften av antalet program, 56 procent, som UR producerar och tillgängliggör utgörs av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är väsentligt kortare, framförallt program för barn och unga, av pedagogiska och kognitiva skäl, än allmänt folkbildande program. Därmed anser UR att programverksamheten är koncentrerad mot utbildningsområdet (läs mer i kapitel 7.1).

Andelen program riktat till högskola (främst *UR Samtidens* inspelningar av föreläsningar) har minskat under 2020 till stor del beroende på att många av de föreläsningar som skulle spelats in blev inställda på grund av coronapandemins restriktioner. *UR Samtidens* fick därför ställa om verksamheten till inspelningar av annat slags material. Detta har inneburit att *UR Samtidens* folkbildande utbud ökat, bland annat genom inspelade digitala museivisningar och stadsvandringar. Det är också en delförklaring till att UR:s folkbildande utbud har ökat under 2020.

Det sammantagna utbudet av utbildande och folkbildande program gör UR till en samlande kraft för bildning – såväl i vardagen som i händelse av samhällskris.

Om Bildningsbyrån

"Lyssnade i går av en händelse på Bildningsbyråns reportage om Raphael Lemkin. Intressant, tankeväckande och höpnadsväckande väl genom-arbetat. Tack!"

6.2 Utbildningsområden

Utbudet från UR är indelat i olika ämnen och nivåer av utbildning. På så sätt anpassas innehållet i program till relevanta kunskapsmål och pedagogiska behov för respektive utbildningsstadium. I utbildningsområdet högskola ingår lärarutbildning och lärarförbildning liksom tillgängliggörande av föreläsningar från universitets- och högskolevärlden. Som yngre barn räknas förskola och grundskola årskurs F–3, som äldre barn grundskola årskurs 4–6. Som unga räknas grundskola årskurs 7–9 samt gymnasieskolan. Utöver dessa utbildningsområden finns även program för folkhögskola och studieförbund, komvux samt allmänt folkbildande program.

Barn och unga

Utöver den sändningsvolym som redovisas i tabellerna 6.1.1, 6.1.2 och 6.1.3 har UR även publicerat 445 timmar, eller 359 program för barn och unga, webbexklusivt (se tabell 5.2.1). Den största mängden webbexklusiva program är riktade mot unga och utgörs bland annat av klipp från *Orka plugga* och *Tänk till*. En stor del av UR:s utbildningsprogram riktar sig till barn och unga inom barn- och ungdomsskolan. Cirka två miljoner barn och unga finns inom förskola, grund- och gymnasieskola i Sverige. Program för gymnasieskolan används också inom

vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå (komvux) samt inom SFI-undervisningen (svenska för invandrare) där antalet studerande uppgår till 390 000. Kort och gott, programutbudet för förskolan, grund- och gymnasieskolan riktar sig till drygt 2,3 miljoner användare inom utbildning.

Högskola

Som ett led i att minska kunskapsklyftor i samhället tillgängliggör UR, via *UR Samtiden*, föreläsningar från universitet och högskolor. Det innebär också att UR bidrar till högskolans tredje uppdrag: att dela med sig av den kunskap som produceras vid landets universitet och högskolor. Inom utbildningsområdet högskola ingår också lärarutbildning och lärarförbildning. UR producerar fortbildande och yrkesutvecklende program för lärare. Under 2020 har UR utvecklat ett utbud som riktar sig specifikt till nyutexaminerade lärare, för att stötta dem under deras första år i yrket. UR vill bidra till att lösa samhällsutmaningar varav den stora lärarbristen, inklusive nya lärares yrkesavhopp de första åren, är en. Här kan UR genom utbudet bidra med såväl stödning som fortbildning.

Folkhögskola och studieförbund

UR:s utbud riktat mot folkhögskola och studieför-

bund bidrar till det livslånga lärandet, som är en del av varje människas möjlighet att påverka sitt eget liv. I den kunskapsintensiva och komplexa världen som vi i dag lever i blir det livslånga lärandet allt viktigare. Folkhögskolor och studieförbund ger möjlighet till en andra chans, till ny kunskap som inkluderar fler i det demokratiska samtalet och till möjlighet att utvecklas och växa. Under 2020 har UR till exempel utvecklat program för den organiserade folkbildningen i syfte att minska det digitala utanförskapet och höja medie- och informationskunnigheten. Men även program som *Idrottens himmel och helvete* och *Pratstartare om idrott* riktar sig till den organiserade folkbildningen.

6.3 Folkbildning

Utöver utbildningsuppdraget ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud. Till skillnad från utbudet riktat mot folkhögskolor/studieförbund är det allmänt folkbildande utbudet inte knutet till pedagogiska behov, till läro- eller kursplaner eller tillkommit genom samverkan med en utbildningsamordnare. I stället bidrar utbudet till att sprida kunskap och bildning, berika, inspirera och ge nya upplevelser. Kunskap som ger individen möjlighet att vidga perspektiven och orientera sig i samhället och världen. En stor del av det allmänt folkbildande utbudet består av inköpta dokumentärer, naturprogram och andra faktaprogram. Ämnen spänner från historia, natur, teknik och vetenskap till perspektivvidgande reseskildringar från hela världen. Ett exempel är *Kanaler, båtar och kärlek*, där skådespelparet Prunella Scales och Timothy West i fyra säsonger utforskar vattenvägar runtom i världen, i den sista säsongen reser de bland annat i Egypten, Argentina och Kanada. Och i *Skräpet på Mount Everest* får tittarna följa med en grupp sherpas på en riskfyllt expedition med uppdrag att föra bort allt skräp och avfall som expeditionerna som bestiger Mount Everest lämnar efter sig.

I det folkbildande utbudet ingår även en satsning för att stötta föräldrar. Under 2020 har flera radioserier fokuserat på olika aspekter av föräldraskap. I *Jobbiga föräldrar* skärskådas frågor som: är dagens föräldrar ett gäng curlande kravmaskiner, är lärare dåliga på att ta tillvara föräldrars engagemang, eller hur sjutton samarbetar vi? I säsong två av *Fatta familjen* svarar experter på lyssnarnas frågor om förädraskaps allra svåraste utmaningar. Radioserien *När skolan flyttar hem* tar upp olika aspekter av familje- och vardagslivet under coronapandemin: hur lång är en skoldag hemma, och vad gör vi för att inte bli tokiga på varandra?

En av de samhällsutmaningar som UR gör en större satsning kring är Agenda 2030. Det kan lätt känna övermäktigt när man läser FN:s 17 globala mål som ska uppnås till 2030. I radioserien *Kjells*

Agenda 2030 inhämtar programledaren idéer till saker man kan göra själv, och i varje program sätter han upp tre nya punkter på sin lista.

MIK (medie- och informationskunnighet) är sedan många år ett område som UR producerar program kring. I radioserien *Hjärta och hjärna* synas olika påståenden av programledaren Maja Åström och epidemiologen Emma Frans. Med hjälp av vetenskapliga metoder kommer de fram till om påståendet är sant, falskt eller mittemellan.

För många äldre har digitala tjänster i vår vardag inte förenklat tillvaron, snarare tvärtom. Upp emot en miljon människor lever i digitalt utanförskap i Sverige i dag, varav de flesta är äldre. I tv-serien *Seniorsurfarna* drillas några av Sveriges mest folkkära personer i digital kompetens på ett träningsläger. Syftet med programmet är att inspirera fler att våga ge sig på ny teknik. *Seniorsurfarna* är exempel på program med ett MIK-innehåll, liksom *Vår digitala planet*, en folkbildande serie om digitalisering, automatisering och robotisering och om hur tekniken omformar vårt samhälle och påverkar oss människor. Båda *Seniorsurfarna* och *Vår digitala planet* har tillkommit efter dialog med folkhögskolor och studieförbund och det behov av utbildningsprogram inom digital samhällskunskap som den organiserade folkbildningen har sett. Båda programserierna riktar sig även till en bred allmänhet.

UR Samtiden

Sedan starten 2010 har *UR Samtiden* haft det unika uppdraget att spela in och kunskapsdela föreläsningar, seminarier och fördjupande samtal för målgrupp högskola, folkbildning och kunskapsinresserad allmänhet. Innehållet publiceras på ►

Viste du att ...

Bland UR:s utbud av allmänt folkbildande program rymmer ämnen som spänner från historia, teknik och naturvetenskap till reseskildringar från hela världen – program som berikar, bildar och inspirerar.

Om Kanaler, båtar och kärlek

”Älskar den här serien. Fantastiskt att sitta hemma och ändå vara på kanalfärd!”

Tabell 6.2.1 Sändningsvolym i radio och tv per utbildningsområde (timmar)

Utbildningsområde	2018		2019		2020	
	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv
Yngre barn	52	169	53	169	44	153
Äldre barn	36	120	29	132	29	132
Unga	74	232	79	183	68	255
Högskola	100	872	102	918	17	564
Folkhögskola/studieförbund	30	31	46	24	75	56
Folkbildning	104	2 069	89	1 954	146	2 544
Vuxenutbildning						2
Totalt	396	3 492	398	3 380	379	3 706

Tabell 6.2.2 Sändningsvolym i tv per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	540	15 %	2 893	36 %
Högskola	564	15 %	1 216	15 %
Folkhögskola/studieförbund	56	1 %	109	1 %
Folkbildning	2 544	69 %	3 792	48 %
Vuxenutbildning	2		20	
Totalt	3 706	100 %	8 030	100 %

Tabell 6.2.3 Sändningsvolym i radio per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	141	37 %	644	60 %
Högskola	17	5 %	36	3 %
Folkhögskola/studieförbund	75	20 %	158	15 %
Folkbildning	146	38 %	229	22 %
Vuxenutbildning				
Totalt	379	100 %	1 067	100 %

FOTO: PETTER TREN/SJUR

Tabell 6.3.1 Ämnesfördelning i total sändningsvolym radio och tv (timmar)

Ämne	Radio	Tv
Estetiska ämnen	4	116
Geografi och miljö	3	680
Historia och religion	2	613
Idrott och hälsa		53
Information och media		53
Matematik		23
Naturvetenskap, teknik och medicin	68	691
Pedagogik	13	48
Psykologi och filosofi	67	168
Samhälle och ekonomi	129	835
Värdegrund	1	62
Språk		
Svenska	31	115
Svenska som andraspråk och sfi	4	9
Modernta språk	23	101
Modersmål och minoritetsspråk	29	97
Övrigt	5	42
Totalt	379	3 706

6. Ett utbud för alla

FOTO: MATTIAS BARDÅ/UR

▲ I Skrivutmaningen får fyra ungdomar i uppdrag att skriva en text till yrkespersoner som skriver mycket i sina jobb och där det är viktigt att kunna skriva formellt. Serien är en del i UR:s skrivsatsning som även innehåller dokumentären Skrivglappet samt Skrivjouren som ger handfastas tips om skrivprocesser och olika texttyper.

UR Play och sänds i Kunskapskanalen.

I och med pandemiutbrottet i mars 2020 förändrades dock *UR Samtidens* arbetspremiss drastiskt. Bara timmar innan inspelning av Littfest, Umeås internationella litteraturfestival med svenska och internationella författare, kom beskedet att hela flerdagsarrangemanget ställdes in. Efterföljande dygn då pandemirestriktioner infördes ställdes i princip alla föreläsningar/offentliga samtal in.

Situationen försatte institutioner som museer, studieförbund och kunskapsdelande aktörer i ett krisläge där de utifrån rådande pandemiförutsättningar inte längre hade möjlighet att hålla sina verksamheter öppna för allmänheten och fick därmed svårt att fullfölja sina uppdrag.

UR Samtiden ställde då snabbt om verksamheten för att fokusera på hur ett gemensamt kunskapsdelande skulle kunna genomföras helt digitalt och under pandemianpassade former. Genom att bidra med redaktörskompetens, produktionskunskap och en samlande kunskapsplattform kunde UR konkret bli en möjliggörare för kunskapsdelande men i en pandemianpassad form och öppen för alla.

Under året har redaktionen aktivt sökt upp möjliga arrangörer och i och med dessa samarbeten kunnat erbjuda allmänheten en bred palett av föreläningsserier. Teman med alltifrån råd om hur man psykologiskt kan hantera oro i kristid, aktuell svensk covid-19-forskning till delande av pågående svensk forskning kring ekonomiska och sociala konsekvenser av samhällskriser – ämnen direkt kopplade till den aktuella situationen i samhället.

UR Samtiden har även utvecklat nya format där publiken har fått möjlighet att följa med på digitala stadsvandringar, Nobelmuseets inspirationsföre-

släsningar för lärare och en länsmuseiturné som kommer fortsätta resa runt och besöka platser i hela landet under 2021.

Pandemiåret präglade även de årligen återkommande större evenemangen såsom *Bokmässan*, *Nobel föreläsningar* och *Vetenskapsfestivalen* i Göteborg. Genom samarbete med arrangörerna utifrån delvis nya sätt att producera innehåll bidrog *UR Samtiden* till att publiken även 2020 kunde erbjudas och ta del av arrangemanget, om än i ett delvis annorlunda format.

6.4 Ämnesområden

Bredden i UR:s utbud återspeglas i den mångfald av program som UR producerar, sänder och tillgänglig gör under ett år. Under 2020 präglade coronapandemin UR:s verksamhet med en omställning för att möta nya behov – men utan att påverka bredden i utbudet eller de många olika ämnesområden som UR:s program täcker. Här följer ett urval.

Djurens på Djuris är en tv-serie för förskolan som fokuserar på värdegrundsfrågor och att hjälpa barn att reflektera över känslor och beteenden. Tv-serien *Typiskt teknik* (åk F-3) ger intresse för och kunskaper om teknik. I serien undersöks och analyseras olika tekniska lösningar – som teknik i våra kläder eller tekniska storheter som datorn och hjulet – samt drivkrafterna bakom utvecklingen och dess inverkan på människan och samhället.

Radioserien *De rättlösä* (åk 4-6) är en fiktiv berättelse som skildrar en värld där barn inte har några rättigheter. Varje avsnitt kopplas till olika artiklar i barnkonventionen där lyssnaren får kunskaper om demokratiska fri- och rättigheter, yttrandefrihet och alla barns lika värde.

UR:s skrivsatsning, med syfte att stimulera och stärka färdigheter inom skrivkunnighet, bidrar till en av grundförutsättningarna för att klara kunskapskraven i skolan men också för att ta sig fram i arbetslivet. Under året har UR sänt tv-dokumentären *Skrivglappet* (folkbildning), tv-serierna *Skrivutmaningen* och *Skrivjouren* (åk 7-9) samt *Lärlabbet* (läraförbildning) för att ge färdigheter kring skrivprocesser och texttyper inom det formella skrivandet. Dokumentären *Skrivglappet* fick ett stort genomslag och ledde till att frågan om ungas skrifvfärdigheter debatterades flitigt under lång tid. En programserie som snabbt fick en stor publik är tv-serien *Hitta hem* (komvux) som riktar sig till nyanlända och elever som läser svenska som andraspråk. Martina från Spanien och kurdiska Jamal stöter på olika utmaningar och dilemman i vardagen i det nya hemlandet. Det svenska språket får de på köpet, men kommer de någonsin att hitta hem?

Som ett led i UR:s arbete med att öka medie- och informationskunnigheten sändes 2020 tv-serierna *Fatta bilden* (åk 7-9 och gymnasiet) och *Bildbang* (åk 4-6) med syfte att göra tittarna mer visuellt läskunniga. Tv-serien *Källkoll corona* (åk 7-9 och gymnasiet) tittar närmare på rykten om coronapandemin i sociala medier och tipsar om hur du kan bli bättre på källkritik och källtillit. *Mediesnacket* (åk 4-6) är en ny mediefördjupande del i *Lilla Aktuellt skola* och *Vår digitala planet i fokus* (gymnasiet) är en tv-serie som ökar kunskaperna om digitaliseringens betydelse och utvecklar förmågan till kritisk samhällsanalys.

Tv-serien *En särskild sommar* (gymnasiesärskolan) lär unga i gymnasiesärskolan mer om vuxenlivet, om pengar, hushållsarbete, sexualitet och familj. Programmet ger samtidigt en bred allmänhet insikter i livsvillkoren för unga med intellektuell funktionsnedsättning.

I Kunskapsverket historia (åk 7-9), *Historia förklarad* (gymnasiet) och *Svarta svaran – när historien byter riktning* (folkhögskola/studieförbund), behandlas historieämnet.

UR gjorde flera insatser för att underlätta för lärare under coronapandemin. I tv-serien *Skolstudion* (läraförbildning) diskuterades både aktuella och framtida utmaningar i skolan. Den är en fördjupning av tv-serien *Skola hemma - experterna* (läraförbildning) som under de första och mest kaotiska månaderna av coronapandemin redde ut frågor kring skolarbete från hemmet.

6.5 Jämställdhet, mångfald och speglingsstrategi

För att uppnå en hög programkvalitet och ge möjlighet för användarna att både känna igen sig och möta nya perspektiv i programutbudet är det ett strategiskt mål för UR att spegla mångfalden bland de medverkande i programutbudet. Genom att ta vara på en variation av röster, åsikter och perspektiv

strävar UR efter att spegla hela befolkningen så att alla som tar del av utbudet kan identifiera sig i delar av det. UR är till för alla och utbudet ska vara relevant för användarna. Enligt sändningstillståndet ska UR:s programverksamhet bedrivas ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodosser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. För att detta ska synas och märkas i det UR producerar och publicerar under året arbetar UR kontinuerligt för att säkerställa att jämställdhet, mångfald och speglings är utgångspunkter i varje produktion.

Ett av UR:s långsiktiga mål är att fem av tio användare ska anse att UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i Sverige. Målen mäts varje i år i en attitydundersökning som utförs av Novus på uppdrag av UR. (se kapitel 3). Resultatet för 2020 är att 48 procent (45 procent 2019) av allmänheten och 70 procent (73 procent 2019) bland lärarna ansåg att UR:s utbud speglar mångfalden av mänskor i Sverige.

Definition och mål

UR:s definition av mångfald och speglingsstrategi tar hänsyn till flera aspekter: kön, svensk/utländsk bakgrund, regional speglingsstrategi, socio-ekonomisk bakgrund, utbildningsnivå, religiös tro/livsåskådning, kulturell identifikation, nationella minoriteter, funktionsnedsättning/-variation, sexuell orientering/identitet och ålder. För att UR ska vara en relevant medieaktör för hela landet och den variation som finns i befolkningen är det viktigt att mänskor med olika erfarenheter och perspektiv syns och hörs i programmen och är delaktiga i att producera dem. Eftersom mångfald är ett begrepp som förändras i takt med att samhället förändras, kan nya betydelser inkluderas allteftersom. Betydelser och fokus för mångfald skiftar också genom programmens uppdrag och målgrupper.

Under 2020 har UR uppdaterat sin speglingsstrategi så att den ligger i linje med UR:s övergripande strategi och det nya sändningstillståndet 2020–2025. Speglingsstrategin innehåller mål som fokuserar på både geografisk och demografisk speglingsstrategi och mäter det egenproducerade programutbudet (inklusive produktionsutlägg).

För att spegla hela landet är ett mål att spela in material från alla landskap. Ett annat mål är att det ska råda balans vad gäller könsfördelningen (+/- 10 procent) bland medverkande. Ett ytterligare mål är att andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation ska uppgå till 10 procent (+/- 5 procent) och ett fjärde mål är att andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund ska uppgå till 17 procent (+/- 5 procent). Målen mäts årligen i en intern speglingsmätning och UR utgår från dess resultat för att sätta nya relevanta mål.

Mejl till UR

"Vi vill alltid nå ut med vår forskning och när då *UR Samtiden* tog kontakt och erbjöd inspelning och publicering av föreläsningar kändes det självlärt att tacka ja. Covid-19 gjorde det dock svårt att få tag i forskare. Några hoppade av i sista stund på grund av förkylnings-symptom men vi lyckades i alla fall genomföra inspelningarna med några forskare."

6. Ett utbud för alla

▲ Retorikmatchen är programmet där tala är guld. Programserien riktar sig till elever i årskurs 6 över hela landet där tio lags väls ut att tävla i retorik. Elevernas tal bedöms av en retorikkunnig jury.

Mångfald och spegling i programproduktion

För att systematiskt arbeta med att alla projekt tar hänsyn till mångfald och spegling ska varje programprojekt/redaktion göra en plan för arbetet med stöd utifrån en checklista. Syftet är att kunna göra medvetna val om vilka perspektiv som lyfts, vem som tillåts att vara berättare, vilka som synliggörs i produktionerna och i vilka roller. UR eftersträvar också att undvika framställningar som förstärker stereotypa föreställningar. UR producerar program både för, med och om olika grupper som vanligtvis är underrepresenterade i medierna. För att säkerställa ett relevant innehåll arbetar UR strukturerat med dialoger och inkludering i programprocessen, till exempel med referensgrupper som bistår med sakkunskap.

Ett exempel på det är arbetet med programserien *En särskild sommar* (gymnasiésärskolan) som bygger på en målgrupsundersökning som UR har genomfört med 250 elever och 65 lärare från svenska gymnasiesärskolor. Serien är ett resultat av undersökningen och ett direktsvar på målgruppens behov av att träna på att kliva in i vuxenlivet och att klara sig själv. Utifrån kunskap om målgruppen och dess behov utformas programmet.

Mycket av lärandet uppstår också när inspelningen börjar. I tät dialog med experter, pedagoger och medverkande anpassas produktionen för ändamålet. På så sätt kan stereotypa bilder och berättelser undvikas och innehållet kvalitetssäkras både faktamässigt och genom representation. Detta bidrar till autentiskt berättande, ökad trovärdighet, kvalitet och relevans. Möjligheten till identifikation bidrar dessutom till lärandet. UR har under hela

processen fullt ut ansvaret för innehållet som en del av det redaktionella oberoendet och säkrar de grundläggande public service-värdena, som oberoende, opartiskhet och saklighet.

När det gäller utbudet mot barn och unga är *Retorikmatchen* (åk 4–6) ett tydligt exempel på spegling av hela landet. Programserien riktar sig till Sveriges alla elever i årskurs sex där tio lag väljs ut att tävla i retorik. Varje klass representeras av en kille och en tjejer. I finalen 2020 möttes Grimsåsskolan i Tranemo kommun och Södermalmskolan i Kristinehamn.

Vad som är viktigt och hur spegling och mångfald betonas kan skifta mellan redaktioner och produktioner beroende på målgrupp och ämnesval. *UR Samtiden*, som spelar in föreläsningar över hela Sverige, arbetar till exempel systematiskt med att hålla en jämn fördelning mellan män och kvinnor som föreläser. Det är dock alltid val av föreläsningsämne och om det är praktiskt möjligt att genomföra en inspelning som avgör. 2020 är tredje året i rad som andelen kvinnor (779) är högre än andelen män (663) i talarstolen i *UR Samtidens* inspelade föreläsningar. Vad det beror på kommer redaktionen att titta närmare på framöver. I möjligaste mån försöker redaktionen även spela in föreläsningar med viss geografisk spridning. Däremot finns det parametrar som redaktionen inte kan påverka, som till exempel åldersfördelning eller etniskt ursprung bland dem som föreläser. Inspelningarna av föreläsningarna är en spegling av hur den akademiska föreläsningsvärlden i Sverige ser ut.

Att mäta spegling och mångfald

För att ta reda på hur programutbudet speglar hela landet och den variation som finns i befolkningen har UR sedan 2017 utvecklat en intern speglingsmätning som syftar till att kartlägga hur arbetet med interna produktioner och utlägg bedrivs ur

FOTO: TONY NYANSSON/UR

Vad kände människor efter andra världskrigets slut, när allt skulle återgå till det normala? Här spelar UR *Samtiden* in ett samtal mellan historikern Yvonne Hirdman och journalisten Bernt Hermele om förintelseöverlevare. Samtalsledare är Pelle Andersson, förläggare.

under hela året och ger en större möjlighet till att påverka hur UR kan utveckla arbetet med spegling och mångfald i det egenproducerade programutbudet.

Mätningen tar fasta på spegling utifrån antal representerade personer ur ett tittar- och lyssnarperspektiv. De medverkande kodas utifrån bland annat kön, ålder, geografisk inspelningsplats, funktionsnedsättning/-variation och etnisk mångfald. Dessutom innehåller den interna mätningen även en del där redaktionerna får redogöra för hur de arbetar med frågor kring representation och spegling. Genom att kartlägga arbetet systematiskt kan kunskapen spridas internt och höja kompetensen kring UR:s speglingsarbete.

Mellan 2010–2019 genomförde forskare vid Lunds universitet, på uppdrag av UR, en mångfaldsmätning enligt modellen syntetiska veckor, en vecka på våren och en på hösten. Lunds mätning utgick från ett tittar- och lyssnarperspektiv vid bedömningen av de medverkande. Från och med 2020 använder UR enbart den interna speglingsmätningen. Skäl till detta är att resultaten i mätningarna från Lund delvis var missvisande då en del av utbudet inte noterades eftersom programmen sändes under en annan tid än under syntetveckorna. Dessutom kunde enskilda program med ett högt antal medverkande få ett oproportionerligt stort genomslag då mätningen endast gjordes på de program som sändes under en begränsad mättid.

En stor del av UR:s utbud består av inköpta program från andra delar av världen. Vid programinköp på en internationell marknad behöver fler faktorer utöver mångfald och spegling vägas in, såsom ämne, produktionens kvalitet, målgrupp, aktualitet etcetera. Detta gör det svårare att både prioritera och påverka kriterier som till exempel balans mellan könen i val av inköp. Därför har UR beslutat att mäta spegling genom den interna mätningen då den omfattar UR:s egenproduktioner (inklusive utlägg)

Visste du att ...

UR:s programverksamhet som helhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv enligt sändningstillståndet 75.

Om Retorikmatchen

"Under klassens medverkan i Retorikmatchen har även de studiesvagaste eleverna fått förstärkt självförtroende i såväl retorik som en rad andra ämnen. Att allas åsikter och tankar är lika viktiga i klassrummet har landat hos eleverna och stärkt dem för livet."

Linda Ulfhjelm är rädd för döden, livet och vad folk ska tycka om henne. I *Preach*

FOTO: HÄBEN SOLOMON/VUR

Villkor som kapitel 7 svarar på:

- Sändningstillstånd 8, 10–13 §§
- Medelsvillkor 13, 19–20
- Läs mer i bilaga 11.5 Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Särskilda uppdrag och målgrupper

UR har som enda public service-bolag ett utbildningsuppdrag – att producera, sända och tillhandahålla radio- och tv-program inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Det innebär att programmen alltid har ett lärande inslag, oavsett om det riktar sig till barn eller vuxna, till breda eller smalare målgrupper. UR bidrar till kunskap och lärande för alla.

UR:s vision är att genom programutbudet bidra till frihet genom kunskap – för de många och de få, det vill säga för såväl bredare målgrupper som mindre målgrupper med specifika behov. UR vill genom programmen beröra och spegla hela Sverige med det övergripande målet att göra skillnad i kunskap och lärande för den enskilde. Tillgång till kunskap är avgörande för att den enskilde individen ska kunna fatta välgrundade och självständiga beslut och delta fullt ut i samhället och nyttja sina demokratiska rättigheter. Möjligheten att ta till sig ny kunskap genom hela livet lägger grunden till utveckling, till försörjning och till att kunna fatta medvetna beslut baserade på fakta. Kunskap lägger, kort sagt, grunden för det demokratiska samhället – därför vill UR bidra med kunskapsstärkande och bildande program för alla åldrar, i hela landet.

UR:s uppdrag är att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet som ska inkludera barn och unga liksom vuxna inom högskolan, annan vuxenutbildning, folkhögskolor och studieförbund. UR har ett unikt uppdrag – att genom programmen

förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra aktörer inom utbildningsväsendet. Därutöver ska UR producera ett allmänt folkbildande utbud.

7.1 Det utökade utbildningsuppdraget

UR fick i och med sändningstillståndet 2014 – 2019 ett stärkt utbildningsuppdrag med uppgift att utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. I propositionen *Bildning och tillgänglighet* framhölls det växande behovet av radio- och tv-program som stärker lärandet i utbildningen. UR:s roll som strategiskt stöd för att minska kunskapsflyftorna i samhället motiverade beslutet att UR:s utbildningsutbud ska vidgas och utvecklas. Även UR:s viktiga roll för att öka barns läslust och läsförståelse lyftes fram. UR tolkar detta uppdrag som att ytterligare utveckla pedagogiska produktioner av hög kvalitet. Utveckling behöver i denna mening, enligt UR, inte likställas med volymökning, utan kan avse utökad samverkan eller ett utvecklat arbetsätt som leder till att utbudet på ett bättre och tydligare sätt motsvarar ►

Om Orka plugga

"Jättebra video!
Har nationella prov nästa termin och detta lugnade mig.
Tack så mycket!"

▲ *Livet i Bokstavsländet* sändes första gången 2013. Sedan dess har flera säsonger tillkommit och alla säsongerna tillhör fortfarande de mest använda programmen på UR Play.

de behov som finns inom utbildningsväsendet. UR arbetar medvetet med att alla de utbildningsprogram som riktar sig till barn och unga vilar på pedagogiska metoder som även stöttar de elever som av olika skäl har svårt att nå kunskapsmålen. Det gör att program som till exempel *Livet i Bokstavsländet* och *Livet i Mattelandet* kräver stora resurser både för att tillgodose många olika lärlärstilar och -behov men också för att programmen ska ha lång hållbarhet. Båda programserierna, liksom dramaproductioner som till exempel *Jakten på den glömda historien*, är exempel på kvalitetsproduktioner som inte hade kunnat prioriteras utan en utökad medelstöldelning. UR arbetar systematiskt för att fördjupa de pedagogiska kunskaperna för att på bästa sätt kunna producera program med ett berättande som tilltalar elever och som kommer till användning. Till de flesta program som produceras för grund- och gymnasieskolan skriver UR även handledningar som stöd till lärare med förslag på hur de kan använda programmen. Detta för att ytterligare öka effekten av utbildningsutbudet. Det stöd UR kan ge för att minska kunskapsflyktorna, skapa förutsättningar för elever att nå kunskapskraven, för allmänheten att orientera sig i det digitala samhället och på andra sätt förstärka, bredda och komplettera utbildningen utvecklas i dialog med utbildningsaktörer, forskare och myndigheter inom området, liksom användarna. En strukturerad dialog mellan UR och olika aktörer är en viktig förutsättning för att kunna skapa ett stort utbildningsutbud, vilket också lyftes fram i samband med beslutet om UR:s utökade utbildningsuppdrag. Satsningarna på fördjupad

pedagogisk grund och dialog lönar sig. Säväl *Livet i Bokstavsländet* (tre säsonger) som *Livet i Mattelandet* (två säsonger) är fortfarande, sju respektive fem år efter premiärsändningarna av de första säsongerna, några av de mest använda programmen i UR:s programutbud.

I det utvidgade utbildningsuppdraget ingår även pedagogiska program för de allra yngsta. UR har under 2020 fortsatt utvecklingen av *Tripp, Trapp Träd*, som både är radio, tv och en app som barn kan använda på egen hand eller tillsammans med pedagoger. Radioserien *Småsagor* (förskola) är bilderböcker för öronen där barn får ta del av berättelser gestaltade i ljud. Under året tillkom nya säsonger av båda serierna med fokus på att vara språkstarkande och att inkludera alla barn oberoende av deras språkliga kunskapsnivå.

Fritt via internet

I propositionen *Bildning och tillgänglighet* (2012) konstaterade dåvarande regering att UR:s arbete med att tillgängliggöra en större andel av programmen fritt via internet var centralt för att möta elevers och lärares behov av material som kan användas i en utbildningssituation. UR arbetar kontinuerligt med att tillgängliggöra en större andel av programmen för fler användare, fritt via UR:s plattformar (UR Play webb och app och tidigare även UR Skola). Så även under 2020 som en del av att utveckla utbildningsuppdraget. Genom upphovsrättsliga avtal med Copyswede har UR rätt att utan lösenord tillgängliggöra en katalog med egenproducerade program via UR:s webbdomäner. Programmen kan

Lilla Aktuellt skola (åk 4–6) tar upp veckans viktigaste händelser och spelas in och sänds varje vecka under skolterminerna.

tillgängliggöras i denna katalog under fem år från och med premiärvisning. UR har genom avtal även förlängt publiceringstiden för vissa program. Dessutom fanns i slutet av december 2020 drygt 18 000 program tillgängliga via UR:s slutna nätverk, UR Access. För närvarande har samtliga 290 kommuner, 146 fristående skolor/skolkoncerner, 40 universitet och högskolor samt 134 studieförbund och folkhögskolor normalavtal med UR och Copyswede för användning av utbjudet i UR Access.

Stärka utbjudet för, med och om språkliga minoriteter

Effekt mäts inte bäst genom det totala antalet tittare, lyssnare och användare, minst lika viktigt är den lärandeeffekten ett program har oavsett storlek på målgruppen. UR producerar flera program där uppdraget är att tillgodose ett utbildningsbehov hos en liten grupp med specifika behov och där resultatet måste ses som den nyttja som programmen faktiskt åstadkommer. Det är ett tydligt public service-uppdrag att utifrån smala men viktiga behov producera program som ingen annan gör.

Ett sådant projekt är exempelvis *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4–6), som tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till döva barn och unga som tittar i klassrummet. Programmet har stor användning i målgruppen. Redaktionen har under 2020 arbetat för att ytterligare höja såväl kvaliteten på produktionen som igenkänningen i inslagen. *Lilla Aktuellt teckenspråk* är unikt i sitt slag både i Sverige och i världen i det att alla inslag numera produceras på teckenspråk.

Under 2020 har UR även versionerat flera program på olika minoritetsspråk för grundskolan. Till exempel har *Vad är corona?* (åk 7–9), en animerad kortfilm om covid-19 och coronaviruset, versionerats på sju språk, bland annat arabiska, finska och persiska, samt syn- och teckenspråkstolkats. Tv-serien *De rättlösä* (åk 4–6), en animerad berättelse som förklrar barnkonventionen och vad som händer när alla rättigheter försvisser, har versionerats på arabiska, serbiska, somaliska, spanska samt teckenspråkstolkats. Radioserien *Småsagor* (åk F–3) säsong sex, har under 2020 versionerats på bland annat albanska, arabiska och kurdiska. Därutöver har UR sändt flera program på de nationella minoritetsspråken för både barn, unga och vuxna (se kapitel 7.9).

Folkbildningens organisationer

En del av att utveckla utbildningsuppdraget handlar för UR:s del om att försäkra sig om att nå användarna och underlätta så att programmen kommer till användning. Under 2020 har flera redaktioner arbetat med att utveckla dialog och samverkan med folkbildningens organisationer för att på olika sätt underlätta användningen av programmen. Till exempel har *Bildningsbyrån* under 2020 fortsatt dialogen med folkhögskolor under produktionen av radioserien *Tänka mot strömmen*. I dialog med lärare på folkhögskolor har det också framkommit ett starkt behov av att både motivera eleverna men också att ta upp ämnen som prestationsångest och hur oförutsedda händelser påverkar studierna. coronapandemin är ett sådant exempel och den Malmöbaseerde redaktionen producerade en radioserie, *Svarta* ▶

Om program på minoritetsspråk

"Jag blir så glad att ni har program på dari för barn. Vi har testat flera betalappar där det står att de har program på dari, men de har visat sig vara på persiska. Era program på dari har varit till stor hjälp."

Tusen tack!"

FOTO: KOVAN DIREKTV

▲ Ny i Sverige och många känslor? Gurgin Bakircioğlu svarar på dina frågor om kärlek, relationer och framtiden i *Hej, Hej Gurgin!* Ingen fråga är för svår – varken för Gurgin eller hans hund Ronja. En språkstärkande och underhållande podd på enklare svenska som riktar sig till nyanlända elever i språkinintroskola.

känslor? Gurgin Bakircioğlu svarar på dina frågor om kärlek, relationer och framtiden i *Hej, Hej Gurgin!* Ingen fråga är för svår – varken för Gurgin eller hans hund Ronja. En språkstärkande och underhållande podd på enklare svenska som riktar sig till nyanlända elever i språkinintroskola.

Minska kunskapsklyftorna i samhället

I propositionen *Bildning och tillgänglighet* betonades det strategiska stöd som UR kan ge i arbetet med att minska kunskapsklyftorna i samhället, till exempel med program riktade till elever som har svårt att nå kunskapsmålen. UR har därför gjort särskilda satsningar på skolans kärnämnen, på svenska och läskunnighet, både med barn och unga men även unga vuxna som målgrupper. UR har sedan förra tillståndsperioden fokuserat på program som stöttar elever att nå kunskapsmålen, på MIK och på program för nyanlända – områden som hänger ihop och på olika sätt bidrar till att minska kunskapsklyftorna i samhället.

Kunskapsmålen

UR har de senaste åren utvecklat en rad program riktade till elever som har svårt att nå kunskapsmålen. Särskilda satsningar har gjorts på skolans

kärnämnen, på svenska och läskunnighet med till exempel *Livet i Bokstavlandet*, *Lässugen*, med flera program och på matematikkunskaper med *Livet i Mattelandet* (två säsonger), *Miniräknarna* och *Spegelvänd* (två säsonger) med flera. Under 2020 gjorde UR en större satsning kring skrivkunnighet, dels med dokumentären *Skrivglappet* (folkbildning) och dels genom *Skrivutmaningen* och *Skrivjournen* där högstadieelever motiveras och får hjälp med att förbättra sitt skrivspråk.

I UR:s uppdrag ingår att producera ett utbud för särskilda målgrupper, en sådan målgrupp är elever i grundsärskolan och särskolan och röstsvag målgrupp där UR har identifierat stora behov. Inte bara i en utbildningssituation utan också kring frågor som handlar om att ta sig ut i vuxenlivet och bli självständiga. I *En särskild sommar* (gymnasiesärskolan) flyttar nio ungdomar med intellektuella funktionshinder in i ett hus i skärgården där de utmanas att träna olika saker som har med vuxenlivet att göra. UR har under 2020 utvecklat flera program även för de yngre eleverna i grundsärskolan (åk 4–6), som till exempel *Nalle – den sociala katastrofen*, som på ett humoristiskt sätt tar upp hur man klarar sig i vardagliga sociala situationer.

UR:s Youtubekanal *Orka plugga* riktar sig till tonåringar i skolan och produceras i tät dialog med unga över hela landet. Syftet är att hjälpa elever att nå kunskapsmålen genom att ge elever strategier och tips på hur de bättre kan ta sig an skoläget. Redaktionen har utvecklat ett samskapande med målgruppen, bland annat genom att göra besök på skolor och i klassrum, för att möta användarna på ”hemmaplan”.

När gymnasieskolorna på grund av coronapandemin införde distansundervisning och sjukfrånvaron på många grundskolor var hög förändrades undervisningen för elever i såväl högstadiet som

på gymnasiet. *Orka plugga*-redaktionen var snabb med att möta upp hemmatillvaron och behovet av material under coronapandemin med flera anpassade videor med råd och tips kring hur man som elev kan hantera distansundervisning och pluggande hemifrån. Användningen av *Orka plugga* har aldrig varit högre än under våren 2020, nya användare hittade till kanalen och såväl äldre som nyproducerat material fick stor användning. Att programmen gör skillnad för enskilda elever märks tydligt i de kommentarer som redaktionen får: ”Jättebra video! Jag har nationella nästa termin och detta lugnade mig. Tack så mycket!” eller uppmaningen ”Lägg ut videor oftare!” I december 2020 fanns 260 videoklipp upplagda på YouTube (liksom på UR Play), klipp som aldrig har sändts i broadcast men som får en allt större användning.

Ny i Sverige

Språket är nyckeln för elever att klara kunskapsmålen i skolan. Att erövra språket i ett nytt hemland är också nyckeln till att kunna sätta ord på känslor och upplevelser, och att hitta sin nya plats i vardagen.

Hej, hej Sverige!-kanalen är en enkel guide till hur Sverige fungerar och ger en grund i det svenska språket och finns också tillgänglig på UR Play.

Via *Hej, hej Sverige!* hölls under 2020 direktdialog med nyanlända svenskar om coronapandemin, och enkla filmer om covid-19 publicerades på flera olika språk. UR har under 2020 sänd flera språkstarkande program för elever med annat modersmål än svenska, till exempel tv-serien *Välj en färg* (åk F-3) en lekfull dusch i svenska som andraspråk. UR sände även *Hitta hem* (Komvux) där nyanlända Mariana från Spanien och kurdiska Jamal stöter på olika utmaningar och dilemman i det nya hemlandet. Därutöver har UR fortsatt att utveckla den språkstarkande tjänsten Språkplay (se kapitel 5.3).

MIK

Medie- och informationskunnighet (MIK) är bland annat intimt förknippat med möjligheten att förstå och använda olika digitala medier och blir en allt viktigare kompetens för att kunna tillägna sig och utnyttja sina demokratiska rättigheter. UR har därför under lång tid producerat program för grund- och gymnasieskola, folkhögskola/studieförbund och allmänheten för att stärka medie- och informationskunnigheten.

2020 präglades av coronapandemin och i spåren av pandemin kom infodemin – stora mängder information och nyheter blandades med rykten, konspirationsteorier och desinformation, framförallt på sociala medier. UR gjorde därför en riktad programsatsning om källkoll för att motverka den ryktespridning som pandemin medförde både inom delar av UR:s befintliga produktion genom specialavsnitt (till exempel *Hjärta och hjärna*, *Orka Plugga*,

Tänk till) men också genom en helt ny programserie, *Källkoll corona*, som vände sig till framförallt högstadie- och gymnasieelever. Tre dagar i veckan gick på djupet i nyhetsfloden, tittade närmare på trender i sociala medier och tipsade om hur ungdomarna kan bli bättre på källkritik och källtillit. Programserien publicerades såväl på UR Play som på UR:s Youtubekanal och kombinerades med riktade informationsinsatser på flera sociala medier där de unga finns. *Lilla Aktuellt skola* (åk 4–6) utvecklade under 2020 ett nytt inslag – *Mediesnacket* – som fokuserar på hur medier fungerar och hur man lär sig att skilja mellan trovärdiga och ryktespridande källor. Och tv-serierna *Seniorsurfarna* och *Seniorsurfarskolan* (folkhögskola/studieförbund) tog upp och lärde ut basala digitala färdigheter, kunskap som numera är nödvändig för att kunna delta i samhället.

Tillgängliggöra föreläsningar

En del av uppdraget att utveckla och vidga utbildningsutbudet är UR:s produktion och tillgängliggörande av föreläsningar (*UR Samtiden*) och annat material som har koppling till högskolesektorn och forskningen. Genom att göra fler föreläsningar tillgängliga kan dessa nå stora delar av befolkningen, till exempel fortbildning. Det bidrar också till högskolans tredje uppdrag, att dela med sig av den kunskap som produceras vid landets högskolor och universitet.

Under 2020 har *UR Samtiden*, som de flesta redaktioner, fått ställa om när inplanerade föreläsningar ställdes in. Redaktionen fick under året ändra arbetsätt och har samverkat med högskolor och universitet i landet på nya sätt, bland annat genom att samplanera inspelningar av föreläsningar för att på så sätt kunna fortsätta kunskapsdela genom att tillgängliggöra föreläsningar.

Slutsatser

UR har sedan förra tillståndsperioden, särskilt med hänsyn till det stärkta utbildningsuppdraget, gjort en medveten satsning på utbildningsprogram och de program som ger mest effekt inom utbildningsområdet. Över hälften av antalet program, 56 procent, som UR producerar och tillgängliggör utgörs av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är väsentligt kortare, framförallt program för barn och unga, av pedagogiska och kognitiva skäl, än allmänt folkbildande program vilket gör att en jämförelse i sändningsvolym (34 procent utbildningsprogram, 66 procent allmänt folkbildande) inte blir rättvisande. Resursmässigt lägger UR majoriteten av kostnaderna 66,7 procent på utbildningsutbudet (se tabell 9.2.2).

UR anser därmed, och med hänvisning till ovan, att villkoret att utveckla och vidga utbildningsutbudet är uppfyllt.

Om Svarta svanar

"Jag lyssnade på Svarta svanar – när historien byter riktning, och jag tycker så mycket om hur de två programdarna berättar om intressanta fakta på ett enkelt sätt. Jag skulle gärna lyssna på dem året runt."

7.2 Barn och unga

All produktion från UR utgår från en genuin nyfikenhet på barns och ungas situation, en övertygelse om att alla har en medfödd lust att lära och att barns och ungas kompetens synliggörs och förstärks när de blir respektfullt bemötta. UR försöker alltid att prata direkt med barn och unga och låta dem uttala sig om frågor som rör dem. Utifrån detta perspektiv har UR producerat program som både lägger grunden inför skolstarten och förstärker, breddar och kompletterar undervisning i skolans ämnen. Syftet är att bidra till att alla barn och unga får möjlighet att nå kunskapsmålen, men också att bidra med kunskapsunderlag som kan öka förståelsen för olika perspektiv och åsikter.

Totalt sände UR 681 timmar för barn och unga i radio och tv under 2020 (141 timmar radio och

540 timmar tv) samt publicerade 44,49 timmar exklusivt på webben. Antalet sändningstimmar ökade med 34 timmar jämfört med 2019 vilket delvis förklaras av en större satsning inom historieämnet för såväl grundskolans mellan- och högstadium som gymnasieskolan. Hur programutbudet för barn och unga 2020 fördelade sig på sändningar i radio och tv samt webbexklusiv publicering framgår av tabellerna 7.2.1 och 7.2.2.

Valet av publiceringsform avgörs av möjligheten att nå önskad effekt, antingen i en pedagogisk kontext eller för det enskilda lärandet. Några av de program som har publicerats exklusivt på webben är till exempel program på teckenspråk som *Radio aktiva bananer* (åk 7–9), eller program med ett särskilt fördjupningsämne som *Mediesnacket* (åk 4–6) som är *Lilla Aktuellt skolas* mediefördjupning,

eller kortversioner av program som har sänts, som *Fejkskolan* (gymnasiet).

Alla produktioner för barn och unga utgår från ett konstaterat behov som UR identifierar utifrån dialog och samverkan med användarna i utbildningsväsendet. Det kan handla om möte med pedagoger eller samverkan med olika referensgrupper. Allt för att säkerställa att produktionerna kompletterar undervisning på ett relevant sätt med ett tilltal och en pedagogisk gestaltning som fångar målgruppens intresse. Programmen ska både engagera och stödja inlärningen.

Nyproduktion och egenproduktion

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga. Med nyproduktion avser UR förstasändningar. I egenproduktion ingår egenproducerade timmar, samproduktioner och produktionsutlägg. Utifrån UR:s särskilda utbildningsuppdrag anser UR att en omfattande nyproduktion och egenproduktion uppnås genom att kostnadsandelen för programproduktion riktat mot barn och unga överstiger andelen för programproduktion riktat mot högskola, folkhögskola och studieförbund samt folkbildning.

Kostnadsandelen för produktion för barn och unga uppgår 2020 till 58,9 procent. UR anser därför att villkoret om omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga är uppfyllt (se tabell 7.2.3).

Programutbud för barn

Med barn avser UR de barn och elever som går i förskola och grundskolans årskurser F–3 och 4–6.

I tv-serien *Djuren på Djuris* (förskola) får vi möta

Om Orka plugga

"Många elever reagerade både positivt och med förväntan över att de filmer vi använde var så korta, roliga, lättillgängliga och lärorika – riktiga igångsättare i arbetet med eleverna. Jag tycker det är inspirerande att filerna kan passa både svaga och studiestarka elever."

Tabell 7.2.1 Radio-, tv- och webbexklusiva sändningar för barn och unga (timmar)

Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	År
Yngre barn	44	153	4	201	2020
Äldre barn	29	132	1	162	
Unga	68	255	40	363	
Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	År
Yngre barn	53	169	1	223	2019
Äldre barn	29	132	1	162	
Unga	79	192	35	306	
Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	År
Yngre barn	52	169		221	2018
Äldre barn	36	120	2	158	
Unga	74	232	31	337	

Tabell 7.2.2

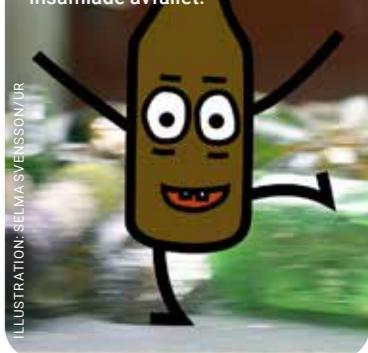
Radio-, tv- och webbexklusiva sändningar för yngre och äldre barn samt unga fördelade på ämnen

Ämne	Yngre barn			Äldre barn			Unga		
	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb
Estetiska ämnen	3	2		1	3		3	0,2	
Geografi och miljö		2			3	3		18	2,5
Historia och religion		6		3	16			30	7,6
Idrott och hälsa									0,2
Information och media		3			2			3	0,8
Matematik			6			10		2	
Naturvetenskap, teknik och medicin	5	53			8			29	2,9
Pedagogik								2	1,2
Psykologi och filosofi					1			5	
Samhälle och ekonomi			6		46	0,1	35	51	5,3
Värdegrund	1	9	0,1		3			1	
Språk									
Svenska	15	19		15	9			9	1,7
Svenska som andraspråk och sfi		3		2				1	2,0
Moderna språk	1	2		2	12			21	86
Modersmål och minoritetsspråk	15	37	3,9	2	22	0,6	10	14	14,4
Övrigt	4	5		1				1	
Totalt	44	153	4,0	29	132	0,7	68	255	39,8

Tabell 7.2.3 Egenproduktion och nyproduktion för barn och unga i radio och tv (timmar)

Målgrupp	Radio		Tv		År
	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	
Barn	34		34		2020
Unga	63		63		
Totalt	97		97		192
Målgrupp	Radio		Tv		År
Barn	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	2019
	47		47		
Unga	76		76		
Totalt	123		121		183
Målgrupp	Radio		Tv		År
Barn	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	2018
	54		54		
Unga	57		57		
Totalt	111		111		183

I *Vad händer med återvinningen?* (åk F–3) får tittaren följa med på en fartfylld resa från återvinningens insamlingskärl till industrierna som sorterar och bearbetar det insamlade avfallet.

▲ Jakten på den glömda historien är en äventyrsserie för 10-12-åringar som handlar om hur barn har haft det i Sverige från 1890 fram till våra dagar. I nutid får tittaren möta Fabella som är utsedd att resa i tiden och samla in och rädda barns historier från förr eftersom människorna håller på att glömma sina historier.

och Minnet, två varelser som funnits sedan tidernas begynnelse. På senare tid har Glömskan växt sig starkare än någonsin – människorna håller på att glömma sina historier. Men i varje generation föds en ”skaffare”, ett barn utsett av Minnet att resa i tiden och samla in barns historier från förr. Vår tids skaffare heter Fabella. Hennes uppdrag är att föra barnens berättelser till Minnesarkivet där Minnet bor. *Jakten på den glömda historien* lär ut svensk historia och ger historiska perspektiv på levnadsvillkor, synen på barn, rättigheter, ekonomiska villkor och identitetsfrågor. Serien visar att alla är en del av historien och inspirerar barn till att berätta sina egna historier. *Hälsning till framtiden* (åk 4–6) är en fördjupande radioserie, där du får veta mer om hur det går för de historiska barnen som du möter i tv-serien.

Retorikmatchen (åk 4–6) handlar om modet att tala och viljan att lyssna. I radio- och tv-serierna tävlar klasser i årskurs 6 från hela Sverige i konsten att övertyga. Programserien har sänts sedan 2014 men när arbetet med ny säsong skulle starta i mars 2020 fanns stor osäkerhet om produktionen överhuvudtaget skulle kunna vara genomförbar utifrån de rådande pandemirestriktionerna och att skolor eventuellt skulle behöva införa distansundervisning. Redaktionen ställde snabbt om hela sitt innehållsarbete utifrån premissen att inspelningarna skulle kunna behöva genomföras digitalt och till största del på distans. Lärare och elever coachades för att kunna bidra med delar av programinnehållet genom att själva använda enklare teknik i sina egena klassrum.

Det nära samarbetet mellan redaktionen, lärare och teknisk personal möjliggjorde ett formatutvecklande i realtid och gav värdefulla insikter till delvis nya sätt att producera.

Många lärare beskrev att den nya premissen och medskapandet i klassrumsmiljön resulterade i att eleverna upplevde en större delaktighet och att de även pedagogiskt erövrade kunskap om hur mediaproduktion görs.

I finalen 2020 var det elever från Grimsåsskolan i Tranemo kommun och elever från Södermalmskolan i Kristinehamn som fick hålla både ett framtidstal – en hälsning från sig själva som 12-åringar till sig själva som 40-åringar – och det klassiska finaltalet *Vi har en dröm* i Martin Luther Kings anda. Till sist var det eleverna från Kristinehamn som vann guldmikrofonen och 10 000 kronor till klasskassan.

Programutbud för unga

Med unga avser UR elever i grundskolans årskurser 7–9 samt gymnasieskolan. På grund av coronapandemin har inget varit likt i utbildningssektorn under 2020, framförallt inte för gymnasieelever men även högstadieselever har påverkats. Många elever i Sverige har varit utelämnade till undervisning och skolarbete hemifrån. UR har ställt om stora delar av sin verksamhet (se kapitel 1.3) för att möta nya behov hos stora samhällsgrupper – såväl lärare som elever och föräldrar. Det har handlat om frågor om och konsekvenserna av pandemin men också om konkret stöd i distansundervisningen. Den kraftigt ökade användningen på UR:s plattformar har visat

TACK GUD JAG ÄR HOMO

FOTO: MAGSUR

i skrift, och hjälper dem att uppnå det. Båda serierna utgår från de vanligaste felen unga gör. *Skrivutmaningen* vill motivera elever och ge dem handfasta tips för att förbättra sina texter. *Skrivjouren* är tänkt att kunna användas i skolans undervisning som stöd för skrivande i alla ämnen. Parallelt med programmen för högstadieselever tog det läraförbildande programmet *Lärlabber* under året upp hur man som lärare undervisar för att förbättra skrifvförmågan hos eleverna. Till skrivsatsningen hör också dokumentären *Skrivglappet* (folkbildning).

Genom engagerande berättelser försöker radio-programmet *Kunskapsverket historia* (åk 7–9) fånga elevernas uppmärksamhet och öka deras kunskap, men också att förmedla insikten om att vi alla är en del av historien. Programserien gör nedslag i centrala och spännande händelser, främst under 1800- och 1900-talen. I varje avsnitt möter vi en person, känd eller okänd, genom vars ögon vi får ta del av historien. Förutom originalserien finns även *Kunskapsverket historia - kortversion*, som summerar originalversionen, *Kunskapsverket historia - fakta*, som endast innehåller faktadelen samt *Kunskapsverket historia - story*, en version med enbart porträtt.

Även för gymnasieelever har UR under 2020 producerat program kring kärnämnen som historia och svenska. I tv-serien *Historia förklarat* går Sveriges främsta experter, i kärnfulla avsnitt, igenom historiska händelser och skeenden. Inget program är längre än 20 minuter och alla avslutas med en överskådlig sammanfattning vilket underlättar för elever ▶

▲ Programledarduon och båtisarna
Alice och Linda är tillbaka. I säsong två av *Tack gud jag är homo* redrar de ut alla bokstäver i hbtqia+. Vad betyder de egentligen?

**Vissste
du att ...**

**Mobilefon på
älvdalska kan
heta wavelslaver-
duos vilket är
byggt på att man
går samtidigt
som man pratar
i en dosa.**

Ur Svenska förklarad

som studerar på egen hand. Programmet fungerar i flera kursmoment i historieämnet på gymnasiet och kompletterar undervisningssituationen med bilder, sammanhang och konkreta exempel.

I samma format och på ett kärnfullt sätt förklaras litterära epoker, svenska dialekter och svenska författare i *Svenska förklarad* (gymnasiet). Serien fungerar som såväl introduktion som sammanfattning av olika kursmoment.

I sässong två av *Tack gud jag är homo* (gymnasiet) redrar programledarduon Alice och Linda ut alla bokstäver i hbtqia+. De möter transpersoner, homosexuella, regnbågsfamiljer och personer som på andra sätt bryter heteronormen, och slår hål på myter och föreställningar om hbtq-personer.

UR:s Youtubekanal *Tänk till* riktar sig primärt till, den för medier svårnadda, målgruppen 16–20 år och tar upp frågor som identitet, relationer och demokrati. Syftet med *Tänk till* är att öka public services relevans bland unga och stimulera det demokratiska samtalet genom att höja ungas röster. UR har med kanalen lyckats skapa en direkt dialog via ett tilltal och med ämnen som attraherar och engagerar. För att vara och förblif relevant står *Tänk till*-redaktionen i ständig dialog med målgruppen och arbetar samskapande med den. Under 2020 har serien *Saker du aldrig har vågat fråga...* fått stort genomslag. Via publikens frågor har många myter och föreställningar ställts på ända, och unga mäniskor har gett ärliga och personliga svar. Exempel på ämnen i serien *Saker du aldrig vågat fråga nå...* som är adopterad/som sitter i rullstol/som haft en åtstörning/som bär hijabi/som är före detta nazist.

7.3 Nyheter och fakta

UR har i uppdrag att förmedla nyheter och fakta på barns och ungas egena villkor (se tabell 7.3.1). Den

Tabell 7.3.1 Nyheter för barn och unga 2018–2020 i radio och tv (timmar)

Målgrupp	2020		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,4	27,6	29,0
Unga	13,5		13,5
Totalt	14,9	27,6	42,5

Målgrupp	2019		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,5	28,3	29,8
Unga	13,5		13,5
Totalt	15,0	28,3	43,3

Målgrupp	2018		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,5	23,8	25,3
Unga	10,5		10,5
Totalt	12,0	23,8	35,8

medievärld barn och unga växer upp i förutsätter goda kunskaper om digitala begrepp och företeelser. I det ständigt föränderliga medielandskapet är MIK, medie- och informationskunnighet, en förutsättning för att förstå risker och möjligheter. I grunden handlar MIK om att kunna navigera i informationsflödet, förstå digitala begrepp och deras funktioner samt ha grundläggande kunskap om traditionella och sociala medier och deras olika roller, om källkritik och källkritillit.

UR har sedan många år producerat program som behandlar olika aspekter av MIK. Under 2020 har UR producerat och publicerat tv-serien *Källkoll corona* (åk 7–9, gymnasiet) där programledarna tittar närmare på nyheter och rykten på sociala medier som rör coronapandemin. Syftet är att ge unga mäniskor redskap och medvetenhet kring källkritik och källkritillit. *Källkoll USA-valet* (åk 7–9, gymnasiet) hjälper unga att navigera i nyhetsflödet kring den amerikanska valrörelsen och tittar närmare på viral snackisar. Programmet ger en inblick i amerikansk politik och ger källkritiska tips.

En annan aspekt av MIK handlar om att kunna tolka de tusentals bilder som vi matas med varje dag. *Fatta bilden* (åk 7–9, gymnasiet) handlar om bildanalys och hur bilder påverkar oss och gör tittaren mer visuellt läskunnig. *Vår digitala planet i fokus* (gymnasiet) är en dokumentärserie som granskar hur digitaliseringen transformeras våra arbeten, skolor, städer och nöjen i grunden. Möjligheterna är fantastiska men har de stora teknikbolagen fått för stor makt över våra liv? Hur stoppar vi svallvågorna av desinformation och vad händer med vårt välmående i en ständigt uppkopplad värld? Radioserien *Algoritmen* (gymnasiet) har under 2020 bland annat utforskat hur VPN funkars, vad den nya lagen om hemlig dataavläsning innebär, synat ransomware – virusen som omsätter miljoner – och djupdykt i Sveriges internethistoria.

Fjärde säsongen av *Fejk* (gymnasiet) synar diskriminering inom populärkulturen. Bland annat får lyssnaren veta hur musikindustrin ”vittvättat” skivomslag, hur rullstolsburna används som symbol och vilka roller kortväxta personer fått spela.

En stor del av UR:s program med nyhetsinnehåll är språkprogrammen. De ger lärare i moderna språk återkommande material vecka efter vecka och bidrar till möjligheter till engagerande samtal i klassrummet utifrån aktualiteter runt om i världen. Till serierna *¿Qué pasa?* (gymnasium), *¿Qué pasa? fácil* (åk 7–9), *Nachrichten auf Deutsch* (gymnasium), *Nachrichten auf Deutsch Leicht* (åk 7–9), *Nouvelles en français* (gymnasium) *Nouvelles en français facile* (åk 7–9), *Newsreel* (gymnasium), *Newsreel easy* (åk 7–9) och *Newsreel world* (gymnasium) finns arbetsblad och manus. På UR Play tillgängliggörs också franska TV5:s aktualitetsmagasin *7 jours sur la*

planète (gymnasium). Programmet vändar sig till alla som vill ta del av nyhetsflödet och samtidigt lära sig franska.

Kortare faktaspäckade filmer är eftertraktat i skolan, som en start och inspiration inför till exempel arbete i NO-ämnena. Det är efterfrågat av lärare eftersom fakta i rörligt material kan vara lättare för elever att tillgodogöra sig än textunderlag. I *Fatta fakta* (åk 7–9) finns korta men faktaintensiva reportage med syfte att väcka intresse för olika ämnesområdena relevanta för NO-undervisningen i högstadiet. *Kul fakta – djur* (åk F–3) ger korta fakta om Sveriges alla gnagare och *Kunskapsverket historia – fakta* (åk 7–9) handlar om historia. Faktaprogrammen produceras på ett sätt och i ett format som UR vet fungerar för undervisning och kompletteras av längre gestaltande program som sätter begrepp och fakta i sammanhang.

7.4 Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga

UR ska erbjuda program som på barns och ungas egena villkor förmedlar kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. Barn och unga skapar i dag bilder på många sätt – filmar, fotar, ritar och publicerar bilder genom sociala medier – men framför allt är de exponerade för bilder i en omfattning som tidigare generationer inte har varit. I tv-serien *Fatta bilden* (åk 7–9, gymnasiet) lär sig tittarna att tolka bilder och förstå hur de påverkar oss, och varför vissa bilder lyckas uppnå sitt syfte bättre än andra. Programledaren tar hjälp av en grupp konstnärer för att utforska bildens värld. Genom kreativt skapande och diskussioner kring

bilder, men också genom fördjupningar i bildanalys och bildkritiskt tänkande, lär sig tittaren att reflektera över bilder och bli mer visuellt läskunnig.

Glöd (gymnasiet) är namnet på en satsning från Svenska Filminstitutet, i samarbete med UR och Folkets bio. Det är en serie kortfilmer med möten och historier på Sveriges fem nationella minoritetspråk. Filmlerna berättar historier, från det poetiska till det vardagliga, från nutid till det förflytna. Syftet med serien är att speglar livet och tillvaron ur olika perspektiv och att låta tittaren ta del av ett berättande på de nationella minoritetsspråken.

För elever i både årskurs F–3 och 4–6 finns musikäventyret *De kidnappade instrumenten*. I konserthusens vindlande korridorer har instrument efter instrument spårlöst försprungit från den stora scenen. De hålls inlästa i källaren, vaktas av en ondskefull vaktmästare och måste försöka fly. Med spänning ger denna radioserie grundläggande kunskap om olika instrument och med hjälp av rytmer, klang och tonhöjd stärker den förmågan att associera och skapa inre bilder.

I samarbete med Sveriges Radio producerar UR *Barnradions bokpris* (åk 4–6). En jury bestående av fem sjätteklassare – under 2020 från Årskolan i Stockholm – läser och diskuterar alla böckerna och väljer vilken bok och författare som ska utses till årets bästa bok för 9–12-åringar. De nominerade titlarna 2020 består av såväl realism som äventyr. Programmet inspirerar barn till egen läslust och lär dem mer om litteratur och läsförståelse.

Radioserien *Småsagor* (förskola) är bilderböcker för öronen och har sänts i över 20 års tid. En skädespelare gestaltar texten i boken och med hjälp av

▲ **Newsreel world** (gymnasium) tar upp nyheter från den engelskspråkiga delen av världen på engelska. Här ryms både nyheter, kultur, sport och vetenskap. Ett program med reportrar och material från alla världsdelar.

Hur böjer man de vanligaste franska verben? Vad är reflexiva verb? Hur berättar man något som hände igår? I *Alors Grammaire* går programledaren Jonas Wallerström med hjälp av sketcher, sånger och ramsor igenom fransk grammatik på ett humoristiskt sätt.

Vissste du att ...

Radioserien Småsagor har sändts i över 20 år och finns tillgänglig på 19 språk utöver svenska, däribland alla de nationella minoritetsspråken, arabiska, kurdiska och spanska för att nämna några.

Om Alors Grammaire

"Vi vill framföra vår stora tacksamhet till Alors Grammaire och Alors parle! Det är helt fantastiska och pedagogiska program som har revolutionerat våra språkstudier. Fortsätt så!"

ljud och musik blir böckerna lekfulla, allvarliga och fantasifulla ljupplevelser. Serien finns på många språk. Under 2020 har *Småsagor* sändts på kurdiska, persiska, tigrinja, albanska, arabiska och svenska.

Tripp, Trapp, Träd (förskola) finns både som tv, radio och app och har utvecklats kontinuerligt i flera års tid. Ett viktigt fokus är att öka begreppsförståelse och verka språkstarkande. Att ta del av berättelser som barn kan relatera till och identifiera sig med stärker deras kunskap i språket och öppnar vägen till ett eget läsande och berättande.

Sluka svenska! (åk F–3) är en radioserie som riktar sig till elever som läser svenska som andraspråk på låg- och mellanstadiet. Innehållet fokuserar på hörförståelse och berättande, och består av noggrant utvalda böcker för målgruppen. Att ta del av berättelser som man kan relatera till och identifiera sig med stärker elevernas kunskap i språket och öppnar vägen för eget läsande och berättande.

demin, många var oroliga och letade nyheter och information på nätet. Men i det omfattande flödet av nyheter och information spreds också felaktiga rykten, påhitt och desinformation. Därför utvecklade och producerade UR snabbt ett nytt program, anpassat till den rådande situationen: *Källkoll corona*. Tv-programmet riktar sig till högstadies- och gymnasieelever och i serien går två journalister på djupet i nyhetsfloden och tittar närmare på trender och rykten i sociala medier, kring frågor som rör coronapandemin. De avgör vad som är sant eller falskt och tipsar om hur man blir bättre på källkritik och källtillit. Allt för att kunna navigera i en infodemi. Programmet fick mycket positiv respons och UR producerade därför ytterligare en programserie utifrån begreppet källkoll, *Källkoll USA-valet* som är uppbyggt på samma sätt men som i stället navigerar i nyhetsflödet och tittar närmare på virala snackisar kring den amerikanska valrörelsen. Programmet ger en inblick i amerikansk politik och ger källkritiska tips.

Framgent kommer UR att fortsätta utveckla nya program utifrån konceptet källkoll. Att ta del av och delta i samhällsdebatten kräver ett medvetet förhållningssätt till medier generellt, liksom goda kunskaper om hur såväl traditionella som sociala medier fungerar, hur nyheter sprids och inte minst hur man värderar nyheter och information.

UR och Nordiska museet har tillsammans skapat en ny sorts programutveckling. För att väcka barns historiemedvetenhet har UR producerat tv-serien *Jakten på den glömda historien* (åk 3–6) och radio-serien *Hälsning till framtiden* (åk 3–6), inspirerade av verkliga livshistorier ur Nordiska museets arkiv. Parallelt med detta har utställningen *Tidsvalvet*

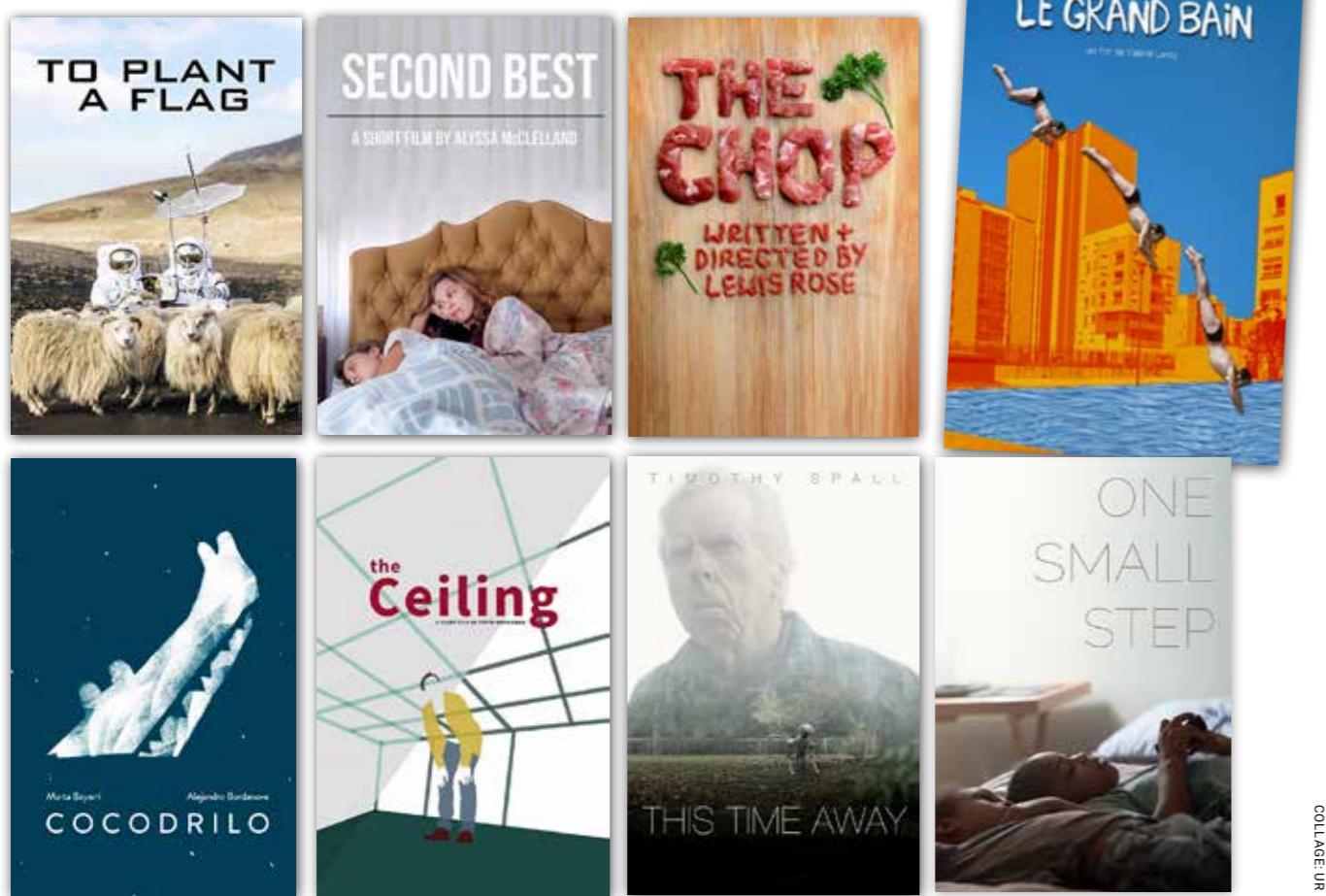
▲ Tredje säsongerna av *Skam France*, *Skam Deutschland* och *Skam España* (gymnasiet) hade premiär på UR Play under hösten 2020 och fick snabbt en stor publik.

7.6 Kultur

I UR:s utbud finns ett stort antal program som speglar kultur i olika sammanhang i olika delar av Sverige och världen, och där tittaren och lyssnaren får möta människor som är bärare av olika kulturuttryck. I utbudet finns program för alla åldrar, alla målgrupper, med innehåll som engagerar, speglar och fördjupar. Detta gäller oavsett om programmen är utlägg, inköp, samproduktioner eller egna produktioner.

För att bidra med språkligt, kulturellt och identitetsstärkande program för unga i de nationella minoritettsgrupperna producerar UR poddar för, av och med de unga. Målgruppen är gymnasieelever. *I Romane ternimatonge gindora* hörs unga romska röster som samtalar om drömmar, kärlek, sociala medier, utbildning och vänskap. I *Hunteeinkia meänkielilä* pratar alla meänkieli. Hur man dejtar i glesbygd och vad riksgränsen mellan Sverige och Finland i Tornedalen betyder är funderingar som tas upp. *I Ajatuksia suomeksi* hörs sverigefinska röster i en panel med unga mellan 17 och 25 år. I *Sámi jurdagat* deltar unga röster från olika platser i Sápmi. På nordsamiska pratar panelen bland annat om samiska värderingar och hur man gör för att passa in i både det samiska och det svenska samhället. Genom att förmedla dessa berättelser och tankar får flera unga en möjlighet att lyssna på andra med samma språkliga eller kulturella tillhörighet.

I tv-serien *Unga Jordlingar* (åk 4–6) möter vi barn från Moldavien, Nepal, Rwanda, Syrien, Sydafrika och Sverige. De berättar om kärlek, vänskap, drömmar och om sina tankar om livet. Här finns både likheter och skillnader. Varje program avslutas med en artikel ur FN:s barnkonvention. Serien ger

COLLAGE: UR

Kortfilmsklubben är samlingsnamn för kortfilmer i dramagenren på olika språk. Livet, döden och kärleken är eviga frågor som tas upp och speglas i möten mellan olika männskor i andra länder och kulturer.

barn möjlighet att lära sig mer såväl om mänskliga rättigheter och barnkonventionen, som om barns drömmar och erfarenheter och olika levnadsvillkor i världen.

Kortfilmsklubben (åk 7–9, gymnasium) är samlingsnamn för kortfilmer i dramagenren på olika språk. Under 2020 har kortfilmer sändts på franska, finska, engelska och svenska. De är tänkta att användas inom språkundervisningen – moderna språk, nationella minoritetsspråk och svenska som andraspråk – på högstadiet och gymnasiet. Kortfilmsklubben erbjuder kortfilmer som tar med elever på upptäcktsfärder i andra länder och kulturer och speglar i möten mellan männskor de eviga frågorna: livet, döden, kärlek, konflikter, sex, rätt och fel.

Radioprogrammet *Preach* (gymnasiet) är en serie om religion och sökande. Programledaren är rädd för döden, livet och vad folk ska tycka om henne. Hon åker till Los Angeles i USA för att möta männskor med olika trosuppfattningar. Kan de hjälpa henne att hantera sin ångest? Hon möter en reikimästare som arbetar med att själsligt förbereda männskor i livets slutskede, går på poppig gudstjänst med en ung baptist från Alabama, pratar kärlek med ett muslimskt par, chantar med en skådespelare som inspireras av buddhismen och firar shabbat med en judinna.

I tv-serien *Joanna Lumleys karibiska äventyr* (folkbildning) besöker programledaren och skådespelaren Joanna Lumley Kuba och Haiti. Resan startar på Kuba där tidiga amerikanska influenser

som fortfarande påverkar landet undersöks. Hur lever landets unga och vad betyder revolutionen 1959 för dem? På Haiti undersöker Joanna hur landet försöker återhämta sig efter den stora jordbävningen 2010. Hon träffar lokala entreprenörer, konstnärer, gallerister och surfare som berättar om livet på ön.

I tv-serien *Nordamerika med Simon Reeve* (folkbildning) får vi resa från Alaska till de tropiska djunglerna i Costa Rica. Under sin färd genom de storlagna landskapen möter programledaren engagerande och färgglada karakterer och belyser sociala och politiska problem. Klimatförändringar, oljeborrning, cowboyer och landsbygdsekonomi är några av de ämnen som undersöks.

Sedan deras fantastiska framfart på 1800-talet har järnvägar varit i framkant inom modern teknik och transport. I säsong två av *Omöjliga järnvägar* (folkbildning) får vi kunskap om pionjärer och innovatörer som gjort skillnad i vår tåghistoria. Tv-serien utforskar bland annat vildmarkslinjerna, tågbroar, storstadsjärnvägar och de mest avancerade järnvägskonstruktionerna som har skapats.

I tv-serien *Reggie Yates i Kina* (folkbildning) besöker den brittiska skådespelaren och programledaren fyra mycket olika städer i Kina. En ny våg av kreativa männskor, innovatörer, entreprenörer och migrerande arbetare omvandlar både Kina och världen. Programmet blickar också tillbaka på Kinas förflutna för att förstå hur landet har nått sin position som globalt kraftverk och hur statens kulturella gränser har ritats om.

7.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

För att nå önskad effekt måste UR:s utbud vara enkelt att hitta, funktionellt att använda och möjligt att sprida och dela. Tillgänglighet är mer än bara distribution och användarupplevelse, det handlar också om att möta olika målgruppars speciella behov, exempelvis syn- och teckenspråkstolkning, versioner och navigation på flera språk. Dessa olika målgrupper har särskilda och skiftande behov since mellan och är många gånger målgrupper som andra medieaktörer inte riktar sig till specifikt. UR har ett särskilt uppdrag för att öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning/-variation att ta del av UR:s utbud och för att förbättra tillgängligheten. Det långsiktiga målet är att hela utbudet ska göras tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, utbildningsnivå eller funktionsförmåga.

UR ska finnas för alla i samhället och programutbudet ska vara användbart och leda till ett ökat lärande för alla. Tillgängligheten för barn och unga ska prioriteras. UR ska vidare prioritera god hörbarhet, producera program för särskilda målgrupper och ha en dialog med de berörda grupperna. I fråga om program för och om personer med funktionsnedsättning får UR tillsammans med Sveriges Radio och SVT fördela ansvaret för olika slags insatser och en gemensam överenskommelse lämnades in till Kulturdepartementet den 16 december 2019 för år 2020.

I ett särskilt regeringsbeslut med krav på tillgänglighet till tv-sändningar anges också särskilda kvoter som UR och SVT ska uppfylla avseende textning, uppläst text, syntolkning och teckenspråkstolkning. För 2020 har SVT och UR krav på sig att texta samtliga förproducerade program på svenska samt 70 procent av de direktsända programmen på svenska. Vidare ska 4,5 procent av utbudet av tv-program på svenska teckenspråkstolkas och

lika stor andel av utbudet ska syntolkas.

Sändningarna i marknätet, via satellit och genom tråd har varit identiska vad gäller såväl innehåll som hur tillgänglighetstjänsterna (textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och uppläst text) har visats och fungerat. Tjänsten uppläst text finns dock inte tillgänglig i SVT:s hd-kanaler i marknätet då det saknas sändningskapacitet i den aktuella muxen (multiplexen). Hd-sändningarna utgör endast parallellsändningar i en annan teknisk kvalitet och är inte att betrakta som programtjänster vid tillämpning av tillgänglighetsbeslutet. Sändningarna i SVT1 HD och SVT2 HD utgörs av parallellsändningar och särskiljs därför inte i SVT:s sändningsstatistik och inte heller i UR:s sändningsstatistik.

UR har genom fördelningen av syn- och teckenspråkstolkade program i SVT:s programtjänster beaktat målgruppernas behov på så sätt att barnprogram har sänts i SVT Barn och övriga program i SVT 24 för att i möjligaste mån kunna sända dessa program parallellt med att det otolkade programmet sänds i SVT1 eller SVT2 (se tabell 7.7.1). Eftersom UR har få fasta slotar så samordnar UR detta med SVT för att erbjuda en så bra tjänst som möjligt, ofta genom att samla i hop teckenspråks- respektive syntolkning i längre block i SVT24 så att respektive målgrupp lätt ska kunna hitta och ta del av sitt utbud.

UR:s övergripande mål är att öka tillgängligheten och att producera program som inkluderar personer med funktionsnedsättning/-variation. Detta ställer i sin tur krav på en kontinuerlig dialog med berörda målgrupper och kompetensutveckling hos medarbetarna för att uppnå målen. Under året har medarbetare därför bland annat deltagit i PS Funk workshop som arrangeras av UR, SVT, Sveriges Radio och paraplyorganisationen Funktionsrätsrådet Sverige som förträder 46 olika funktionsrätsorganisationer.

Visste du att ...

UR ska prioritera god hörsamhet, producera program för särskilda målgrupper och ha en dialog med de berörda grupperna.

Om Hjärta och hjärna

"Jag hörde att ni fick en fråga om det stämmer att det föds fler barn under fullmåne, och att ni skulle ta reda på det. Jag har på flera håll hört att sjukhusen får operera fler blindtamar vid fullmåne än annars. Det skulle vara intressant att hörta om också det stämmer eller ej. Tack för ett bra program!"

ILLUSTRATION: FOLKETSBIO ABW

Tabell 7.7.1 Teckenspråkstolkade program per kanal i volym samt andel per kanal

Kanal	2019		2020	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
Kunskapskanalen	1,5	2,5 %	2,5	3,7 %
SVT2	1,4	2,3 %	1,2	1,7 %
SVT24	33,3	55,2 %	34,5	51,0 %
SVT Barn	24,1	40,0 %	28,7	42,5 %
UR Play			0,8	1,1 %
Totalsumma	60,3	100%	67,7	100 %

Tabell 7.7.1 Syntolkade program per kanal i volym samt andel per kanal.

Kanal	2019		2020	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
SVT24	29,5	48,9 %	34,8	51,6 %
SVT Barn	30,8	51,1 %	32,1	47,5 %
UR Play			0,6	0,9 %
Totalsumma	60,3	100 %	67,6	100 %

Om Kunskapskanalen
 "På Kunskapskanalen visar man av och till föreläsningar där föreläsaren talar om ett diagram som visas på storbildsskärm eller dylikt - detta diagram får tv-tittaren se i tre sekunder, varför produceren tydliggen tror att det är intressantare att se personen som pratar om diagrammet, vilket gör det meninglöst att se på eftersom det föreläsaren snackar om är obegripligt utan att man ser diagrammet."

Textning

UR har under 2020 försett alla program på annat språk än svenska med översättningstext. Detta gäller dock inte de språkprogram som av pedagogiska skäl sänds otextade på respektive språk. Samtliga icke direktsända tv-program på svenska har under 2020 textats, vilket gör att UR lever upp till kravet på att 100 procent av de icke direktsända programmen på svenska ska vara textade. Textningen har fungerat likadant oavsett om det sänds i marknätet, via satellit eller genom tråd. Av den totala sändningstiden på 3 706 timmar sändes i 454 timmar i tv på svenska, vilket motsvarar 39 procent. Under 2020 har UR inte direktsänt några tv-program på svenska vilket gör att kravet, att minst 70 procent av de direktsända programmen på svenska ska textas, inte har aktualiseras.

Teckenspråkstolkning

Under 2020 var kvoten för teckenspråkstolkade program för UR 4,5 procent av tv-programutbudet på svenska och tillgängligheten för barn och unga skulle prioriteras. UR anser att tillgängligheten till program för barn och unga har prioriterats när minst 60 procent av antalet sända timmar teckenspråkstolkade program är riktade mot barn och unga (se tabell 7.7.2). Av dessa program ska minst 40 procent vara riktade till barn och minst 40 procent till unga. För att säkra språklig kvalitet och förbättra elevens förståelse, som är av stor vikt vid inlärning av ett ämne, använder UR i största mån icke hörande tolkar. Tolken utgår från ett manus, skrivet på teckenspråk, i stället för en direktstolknings som utförs av en hörande. Det innebär en väsentlig kvalitetshöjning då språket blir korrekt eftersom det förmedlas

av en teckenspråkstalande. Förutom att teckenspråkstolka program producerar UR även program direkt på teckenspråk. Vilka program UR väljer att teckenspråkstolka diskuteras i de referensgruppsmöten och dialogmöten UR har med målgruppen kring dessa frågor. Generellt sett prioriteras aktualitetsprogram och under året har flera av de program som ingått i särskilda satsningar även teckenspråkstolkats i samband med att programmen har premiärsänts.

Exempel på programserier som teckenspråkstolkats 2020 är:

- *Alfons* (förskola)
- *Vara vänner 2* (F-3)
- *NO-tv* (F-3)
- *Jakten på den glömda historien* (åk 4-6)
- *Barnen som överlevde förintelsen* (åk 7-9)
- *Svenska förklarad* (gymnasium)
- *En särskild sommar* (gymnasiesärskolan)
- *Lex Lapidus* (folkbildning)
- *Skrivglappet* (folkbildning)
- *Seniorsurfarna* (folkbildning)

Syntolkning

Kvoten för syntolkade program för UR år 2020 var 4,5 procent av tv-programutbudet på svenska. Samma principer tillämpas vad gäller fördelningen av syntolkning av program riktade till barn och unga som för teckenspråkstolkning, det vill säga minst 60 procent av det totala utbudet av syntolkade program ska riktas till barn och unga, och av dessa ska minst 40 procent vardera riktas till barn respektive unga, (se tabell 7.7.2).

Under året har den grupp som ansvarar för syntolkningen fördjupat kontakten med brukare

Tabell 7.7.2 Teckenspråkstolkade och syntolkade program – antal timmar och andel

Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		2020
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	42,4	63 %	45,7	68 %	
Vuxna	25,3	37 %	21,8	32 %	
Totalt	67,7	100 %	67,6	100 %	

Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		2019
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	38,9	64 %	41,8	69 %	
Vuxna	21,5	36 %	18,5	31 %	
Totalt	60,4	100 %	60,3	100 %	

Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		2018
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	31,3	55 %	35,2	63 %	
Vuxna	25,5	45 %	21,0	37 %	
Totalt	56,8	100 %	56,2	100 %	

av tjänsten för att få återkoppling på UR:s syntolkningar liksom förslag till förbättringar av tjänsten.

Då merparten av UR:s program används i en klassrumssituation är det viktigt att syntolkningen inte stör filmen eftersom det bör vara möjligt för hela klassen att se den syntolkade versionen. Program som innehåller mycket synintryck och lite dialog bör prioriteras. I övrigt baseras urvalet för vilka program som ska syntolkas generellt på aktualitetsgrad och under året har flera av de program som ingått i särskilda satsningar även syntolkats i samband med att programmen har premiärsänts.

Exempel på programserier som syntolkats 2020 är:

- *Rädda världen* (förskola)
- *Uppfinnar Johanna* (förskola)
- *Vara vänner 2* (åk F-3)
- *NO-tv* (åk F-3)
- *Jakten på den glömda historien* (åk 4-6)
- *Skrivutmaningen* (åk 7-9)
- *En särskild sommar* (särskolegymnasiet)
- *Seniorsurfarna* (folkhögskola/studieförbund)
- *Lex Lapidus* (folkbildning)
- *Skrivglappet* (folkbildning)

God hörbarhet

UR prioriterar god hörbarhet i all programproduktion. Som en del i målsättningen att samtliga användare ska kunna ta del av UR:s utbud betonas särskilt vikten av hörbarhet och tydlighet för personer med funktionsnedsättning. Under ljudinspelning och bearbetning inom radio-, tv- och webbproduktion är arbetet med god hörbarhet en central del. För att säkerställa ljudkvalitet och hörbarhet i programutbudet ljudbearbetas en stor del av programmen utifrån ett hörbarhetsperspektiv. UR:s ljudtekniker

för en kontinuerlig diskussion kring hörbarheten i programmen och delta i mässor och andra kompetensstärkande evenemang. Till exempel deltar de regelbundet i den årligen återkommande AES-mässan. AES (Audio Engineering Society) är en förening för ljudtekniker världen över som bland annat tar fram tekniska standarder samt främjar forskning och utbildning inom ljudteknik.

UR har en hörbarhetspolicy och ett arbetsdokument med praktiska råd kring hörbarhet som är väl kända av alla medarbetare. Inför starten av en produktion deltar i regel alltid ljudtekniker för att redan från start beakta god hörbarhet genom hela produktionen. Dessutom ingår alltid ljud-tekniker vid inspelning av UR-produktioner. Under 2020 har UR vidareutvecklat den mätteknik, så kallad loudnessmätning, som infördes 2018. Med hjälpa av loudnessmätning jämnas nivåskillnaderna ut mellan de utsända programmen så att den upplevda ljudskillnaden mellan olika program, programinslag och trailers inte är lika stor, vilket ger en förbättrad och betydligt jämnare ljudupplevelse.

Uppläst text

UR ska enligt tillgänglighetsbeslut tillhandahålla tjänsten uppläst text. Tjänsten uppläst text har erbjuds i alla icke direktsända program med översättningstext. UR sänder i SVT:s programtjänster och det är SVT som förfogar över och styr tjänsten. I den kontinuerliga dialog som UR har med brukarna fångar UR upp de behov och synpunkter om hur tjänsten kan utvecklas och för dem vidare till SVT. Generellt anser användarna att tjänsten kan utvecklas. Den är krånglig att ställa in men när man väl lyckats med det fungerar den väl.

▲ Hur känns det att bli utfryst i en chatt? När slutar ett bus att vara roligt? Och hur säger man ifrån när en kompis är oschyst mot någon? Vara vänner är en dramserie för lågstadiet om vänskap, relationer och empati.

Det kan känna härligt men också rätt konstigt att bli stor. I *Eli och Roffe i puberteten* (grundskolan) får tittaren följa de två vänerna och deras tankar om puberteten, om att de snart ska bli stora och vad som händer med deras kroppar.

ILLUSTRATION SELMA SVENSSON/JR

Mejl till UR
"Jag är djupt imponerad av Alors-programmen som är mycket användbara i undervisningen. När kommer det fler avsnitt av Alors Grammaire? Kommer det också arbetsmaterial så småningom?"

Tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning
UR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning och tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras. UR teckenspråks tolkar och syntolkar program för barn och unga samt vuxna inom en rad olika ämnen. Utbudet för barn och unga är inriktat på användning i en utbildningssituation men ska också fungera i andra situationer då barn och unga tittar. UR producerar alltid program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade och ett program ska fungera för samtliga som sitter i ett klassrum. Det kan till exempel innebära att berättandet är relativt långsamt och att ljud och bild är tydliga. Delar av programutbudet som i första hand riktar sig till åk F-3 kan därför även vara användbart i särskolans åk 4-6.

Under 2020 har UR fortsatt att utveckla och fördjupa samarbetet med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Samarbetet syftar både till att komplettera och fördjupa kunskapen om hur behoven ser ut hos olika grupper av barn och unga med funktionsnedsättningar/-variationer, men också till att sprida information om UR:s utbud och hur det kan användas för olika målgrupper. Det har sedan tidigare framkommit att textningen av program är ett extra stöd inte bara för de med hörselnedsättning utan även för elever med språkstörning, en kognitiv funktionsnedsättning eller de som av andra skäl har språksvårigheter. Syntolkade program har visat sig vara användbara även för grupper i behov av extra språkstöd. UR anser sig därför uppfylla villkoret i sändningstillståndet om att prioritera tillgängligheten för barn och unga med funktionsnedsättningar, utöver syn- och hörselskada.

Program på teckenspråk

UR har under 2020 fortsatt att producera program på teckenspråk. Fördelen med att producera på teckenspråk är att språket blir korrekt från början. Vid teckenspråkstolkningar av hörande program krävs det anpassningar till den icke hörande målgruppen då det gäller manus och scenografi med mera eftersom vissa hörande manus innehåller sånger, rim och dylikt som är oanväntbart på teckenspråk. Genom att från början skriva och producera program på teckenspråk får man in aspekter som kultur, historia och identitet med allt vad det innebär för en språklig minoritet. Med andra ord, man får en chans att forma innehållet och inte bara översätta språket, som vid teckenspråkstolkning. Kvaliteten blir väsentligt högre vid dessa produktioner.

Produktion på teckenspråk medför högre kostnader än vid annan produktion. Bland annat krävs fler funktioner vid inspelningar än vad hörande produktioner behöver. Till exempel medverkar alltid bisittare som kvalitetssäkrar att det blir ett tydligt och bra teckenspråk liksom teckenspråkstolkar som möjliggör kommunikation mellan hörande och döva medarbetare.

I serien *Le och lär* (gymnasium) får tittarna på ett humoristiskt sätt ta del av dövkultur och i *Radioaktiva bananer* (åk 7-9) delar programledarna med sig av fakta du inte visste att du ville veta om olika saker, till exempel att bananer är radioaktiva men ofarliga att äta. Ett annat exempel är *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4-6), som sänds varje fredag under skolterminerna men även löpande publiceras aktuella videoklipp och nyheter under veckodagarna på sociala medier som Instagram och YouTube. Under 2020 startade redaktionen ett Tiktok-konto

Sjuk? Stanna hemma!

FOTO: KRISTOFFER KOLDELL/ANNDSEN/JR

där bland annat videoklippet *Anders Tegnell tipsar på teckenspråk* fick stor spridning.

Under coronapandemin ställde delar av teckenspråksredaktionen om och ökade sin närvaro på sociala medier. Detta för att snabbt kunna uppdatera den teckenspråkstalande publiken med senaste nytt om pandemin och covid-19 på teckenspråk. Men också för att tipsa om specialproducerade UR-program med anledning av coronapandemin. Lärare och pedagoger fick tips och råd på teckenspråk om distansundervisning i *Skola hemma – teckenspråk* och i *Källkoll corona – teckenspråk* (åk 7-9, gymnasium) fick tittarna hjälpa med att sortera i mängderna av information, rykten och konspirationsteorier.

7.8 Program för särskilda målgrupper

UR producerar och sänder utbildningsprogram som kan användas i grundskolan, gymnasiesärskolan och särvux.

Under 2020 gjorde UR en stor programsatsning för gymnasiesärskolan med reality-serien *En särskild sommar*. Tv-serien handlar om nio ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning som flyttar in i ett hus på en skärgårdsö där de genom olika tävlingsmoment utmanas i frågor som har med vuxenlivet att göra. Allt från att sköta ekonomi, handla mat och motionera till att hantera kånslor som lycka, besvikelse, sorg och kärlek.

En annan satsning var *Rörelsefilmer - motorikträning* (grundskolan). I programserien får elever med motoriska, intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, som av olika skäl har svårigheter att tillgodogöra sig rekommenderad mängd fysisk aktivitet, lära sig grundmotorik.

I kontakten med SPSM framkom under 2020

behovet av program för målgruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning om coronapandemin, om hygien och hur man undviker att bli smittad och att smitta andra. I samarbete med SPSM producerade UR därför *Pictogramfilm om corona* specifikt för målgruppen.

I programmet *Skriv ord som känns* (grundskolan), deltar en grupp elever i en skrivworkshop på Kulturskolans resurscenter i Stockholm. Deltagarna är mellan 13 och 22 år och har olika funktionsnedsättningar/-variationer. Programmet syftar till att uppmuntra till skrivande och att sätta på ord på känslor. Genom olika övningar får de inspiration och praktiska råd om hur man kan komma igång med sitt skrivande. Varje övning leder fram till en text och i slutet av varje programavsnitt läser deltagarna upp sina färdigskrivna texter för varandra.

I *Nalle – den sociala katastrofen* (grundskolan) lär sig tittaren hur sociala regler fungerar. Till exempel hur högt man får prata på ett bibliotek eller hur man ska rör sig i ute bland folk. Syftet är att skratta åt sina egna misstag men också fundera på och prata om hur man kan vara mot sig själv och mot andra. *Eli och Roffe i puberteten* (grundskolan) är en animerad film om förpuberteten. Vännerna Eli och Roffe är på väg in i puberteten och tänker mycket på det. Vad det innebär att bli stor och vad som händer med kroppen. Vad det innebär att bli kär, att få mens eller att få finnar.

I *Globala mål i sikte* (gymnasiesärskolan) förklaras FN:s globala mål i Agenda 2030. Programmet förklarar syftet med alla 17 målen som också beskrivs med kort fakta och några tips om vad var och en kan göra själv för att bidra.

▲ UR:s teckenspråksredaktion producerade ett klipp med Anders Tegnell där han på teckenspråk gick igenom pandemipåmaningarna om att hålla avstånd, tvätta händerna stanna hemma om du är sjuk. Klippet fick snabbt stor spridning.

▲ I tredje säsönen av *Pinos dagbok* får tittaren bland annat följa med Pino och hans vänner till fjällen för att åka skidor. Men vågar de åka i alla svåra backar?

Dialog

För att försäkra sig om att samtliga tillgänglighets-tjänster håller en hög kvalitet och användbarhet, utvärderas årligen utbudet bland annat genom dialogmöten med olika grupper inom funktionshindrörörelsen. I dialog med de olika brukarorganisationerna får UR synpunkter på såväl programutbudet som hur tillgänglighetstjänsterna fungerar. Utöver denna dialog skickar UR även ut nyhetsbrev med information kring när, hur och var olika program sänds och tillgängliggörs, bland annat till taltidningar och representanter för såväl synskadade som hörselnedsatta och döva. UR:s teckenspråksredaktion står dessutom i ständig kontakt med användare och representanter för olika dövföreningar, bland annat via sociala medier. I december bjöd UR in den teckenspråkiga dialoggruppen till ett dialogmöte. Representanter från organisationer, myndigheter och förbund som är inriktade på svenska tecken-språk, dövfrågor, dövkultur samt familjer eller anhöriga till döva, hörselskadade, hörselnedsatta eller med språkstörning deltog. En återkommande synpunkt som framkommer är att döva efterfrågar fler UR-produktioner i korta format i sociala medier. Under 2020 har UR därför satsat på korta serier och filmklipp i sociala medier för att kunna lyfta aktuella ämnen, till exempel covid-19. Teckenspråksredaktionen upplever att kontakten med målgruppen är mer effektiv via de sociala mediekanalerna. Information om de behov som finns framgår fortare och redaktionen kan snabbare producera det utbud som efterfrågas.

PS Funk är ett verksamhetsprojekt mellan UR, Sveriges Radio och SVT som syftar till dialog och att höja kunskapen om funktionsrätts- och tillgänglighetsfrågor, samt om hur spegling av personer med funktionsnedsättning i public services programut-

bud kan utvecklas. Årets PS Funk workshop hölls den 29 maj och genomfördes digitalt på grund av coronarestriktioner. I olika gruppövningar diskuterades frågor om spegling av personer med funktionsnedsättning i programutbudet, tillgänglighet vid samhällskris och tillgänglighet på webben. Arrangemanget var tillgänglighetsanpassat bland annat genom synttolkning direkt

7.9 Minoritetsspråk

UR sänder både radio- och tv-program på minoritetsspråk och svenska teckenspråk. Utöver de i sändningstillståndet specifikt angivna nationella minoritetsspråken har UR under 2020 även sändt program på 13 andra minoritetsspråk. UR:s program på minoritetsspråk och svenska teckenspråk utgår från de utbildnings- och språkbehov som finns, i synnerhet hos barn och unga i de aktuella målgrupperna. UR kartlägger vilka språkstarkande och språkutvecklande program som det finns behov av, bland annat genom de dialoggrupper inom varje nationellt minoritetsspråk samt svenska teckenspråk som UR regelbundet har kontakt med, men också genom kontakt med olika skolmyndigheter och forskare. Målet är att bredda, förstärka och komplettera det andra inom utbildningsväsendet gör vad gäller minoritetsspråk. Produktionerna syftar till att öka språkkunskaperna för de som talar språken och vara ett stöd för dem som inte helt behärskar språken.

Program på nationella minoritetsspråk och svenska teckenspråk

Enligt sändningstillståndet ska de tre public servicebolagens sammantagna programutbud på de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på svenska teckenspråk uppgå till minst 2019 års nivå. UR:s förstasändningar

på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch samt på teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med Sveriges Radios och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

Bedömningen kan inte göras utifrån en jämförelse i timmar eftersom public service-bolagens sändningsvolymer på språken skiljer sig markant. Sveriges Radio sänder exempelvis mer än hundra gånger fler timmar än UR och mer än tio gånger så många timmar som SVT.

För att kunna göra en samlad bedömning av bolagens utbud på de olika språken, använder programbolagen i stället två index. Språkutbudet (per språk) 2019 motsvarar index 100. För varje år räknas index per bolag upp eller ner utifrån förändring av sända timmar. Index kan i de tre bolagen växla mellan åren och de olika språken. Indexberäkningen ger en bild av utvecklingen och möjliggör en bedömning av bolagens sammantagna ökning av andelen förstasändningar under tillståndsperioden per språk samt det sammantagna programutbudet på de nationella minoritetsspråken samt svenska teckenspråk. Bola-

gen har under 2020 ökat antalet förstasändningar samt även det sammantagna utbudet på de nationella minoritetsspråken samt svenska teckenspråk (se diagram 7.9.1 och 7.9.2). I bilaga 11.3 finns mer detaljer som visar hur dessa siffror tagits fram.

UR:s utbud

Under 2020 har UR sänt totalt 150,58 timmar radio och tv på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt på svenska teckenspråk, vilket är en sammantagen ökning med 6 procent jämfört med 2019 (se tabell 7.9.1). UR har under 2020 ökat sändningsvolymen för samtliga nationella minoritetsspråk samt på svenska teckenspråk. UR har också under 2020 ökat antalet förstasändningar på jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska (se tabell 7.9.2). Däremot har antalet förstasändningar minskat något på svenska teckenspråk på grund av sjukskrivningar i samband med coronapandemin. Även på finska har antalet förstasändningar minskat vilket beror på att evenemang som skulle spelats in av UR Samtiden helt ställdes in på grund av coronapandemin. Drygt 65 procent av UR:s utbud på nationella minoritetsspråk och teckenspråk är riktat mot barn och unga,

Tabell 7.9.1 UR:s sändningsvolym i radio och tv samt webbexklusivt (2020) på nationella minoritetsspråk och svenska teckenspråk (timmar) 2019–2020

Språk	2019		2020		Totalt
	Totalvolym (radio och tv)	Totalvolym (radio och tv)	Webb exklusivt		
Finska	42	43,11	2,56		45,67
Jiddisch	3	4,88			4,88
Meänskeli	19	18,92			18,92
Romani chib	20	20,01	1,53		21,53
Samiska	21	21,11			21,11
Svenskt teckenspråk	37	36,15	2,31		38,46
Totalt	139	144,18	6,40		150,57

Tabell 7.9.2 Förstasändningsvolym, inkl webbexklusivt för 2020, på nationella minoritetsspråk och svenska teckenspråk (timmar) 2019–2020

Språk	2019	2020		
	Sändning (radio och tv)	Sändning (radio och tv)	Webb- exklusivt	Totalt
Finska	17,45	12,11	2,56	14,67
Jiddisch	0,83	2,64		2,64
Meänkieli	3,55	5,10		5,10
Romani chib	6,82	5,62	1,53	7,15
Samiska	8,48	8,95		8,95
Svenskt teckenspråk	15,98	12,10	2,31	14,41
Totalt	53,11	46,52	6,40	52,92

Tabell 7.9.3 UR:s sändningsvolym i radio, tv och webb på nationella minoritetsspråk, och svenska teckenspråk fördelat på barn, unga och vuxna (timmar) 2020

Språk	Barn	Unga	Vuxna	Totalt
Finska	11,52	7,27	26,88	45,67
Jiddisch	3,69	0,17	1,03	4,88
Meänkieli	10,01	3,97	4,95	18,92
Roman chib	14,14	4,16	3,22	21,53
Samiska	11,36	6,82	2,93	21,11
Teckenspråk	22,88	2,24	13,35	38,46
Totalt	73,59	24,62	52,36	150,58

7. Särskilda uppdrag & målgrupper

**Viste
du att ...**
Under 2020 sände
UR program på
13 minoritets-
språk utöver de
nationella mino-
ritetsspråken.

**Om Orka
plugga**
"Jättebra video!
Har nationella
prov nästa
termin och detta
lugnade mig.
Tack så mycket!"

vilket gör att UR anser sig uppfylla kravet i sändningstillståndet om att ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga (se tabell 7.9.5).

Under 2020 har UR satsat särskilt på att höja kvaliteten på språkproduktionerna. UR:s språkstarkande programutbud ska inte enbart vara på språken utan ska även i största möjliga mån vara kopplat till sin kulturella och historiska kontext. Programmen ska också kunna vara identitetsstärkande vilket bidrar till lärandet och ökar möjligheten för en användare att ta till sig av ett programinnehåll. Ett exempel på det är poddradio-programmen *Roma, szkola i bucia* och *Roma, skola hem profesiaci buti* som är programserier om, för och med unga romska kvinnor på romani chib och varieteterna polsk romani och gurbeti.

Roma, szkola i bucia, som är på romani chib-varieteten polsk romani, talar programledaren Dolly med en panel om hur det är att vara romsk kvinna i Sverige i dag. Med en blandning av humor och allvar lyfts frågor om hur skoltiden ser ut för romska tjejer, vilken möjlighet föräldrarna har haft att kunna stötta sina döttrar i skolan och hur det har påverkat studierna och om framtidsplaner kring fortsatta studier och arbete. Programmet är både språk- och identitetsstärkande och lyfter samtidigt ett behov som framkommit på UR:s dialogmöten med romani chib-gruppen, att göra språkprogram med ung romskt kvinnoperspektiv, där målgruppen själv medverkar och pratar om sin livssituation.

Minoritetsspråk för barn och unga

Enligt sändningstillståndet ska UR ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga. För UR innebär det att producera program med pedagogiskt kunskapsperspektiv och att programmen ska vara både språkutvecklade och språkförstärkande. Programutbudet ska även

synliggöra och ge ökad kunskap om minoritetsspråk och teckenspråk. Sveriges Radio, SVT och UR får sinsemellan fördela ansvaret rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk. Överenskommelse gällande 2020 lämnades in till Kulturdepartementet och Myndigheten för press, radio och tv den 16 december 2019. Enligt överenskommelsen har UR ett speciellt ansvar för utbudet till barn och unga och inom området utbildning.

UR producerar olika former av språkförstärkande program till barn och unga. Dels genom nyproduktioner, dels genom versioneringar av program med textning eller voice-over. UR har under 2020 sändt versioneringar av bland annat *Alfons Åberg* (förskola) på meänkieli, nordsamiska och romani chib, *Pinos dagbok* (förskola) på jiddisch, meänkieli och romani kaali samt *Vad är corona?* (åk 7–9) på finska. Bland nyproduktioner kan nämnas *Hasse ja Helmi* (åk F–3) på meänkieli, som genom musik, sång och ord lär ut språket och *Sámi jurdagat* (gymnasiet), en podd där unga röster från Sápmi hörs på nordsamiska.

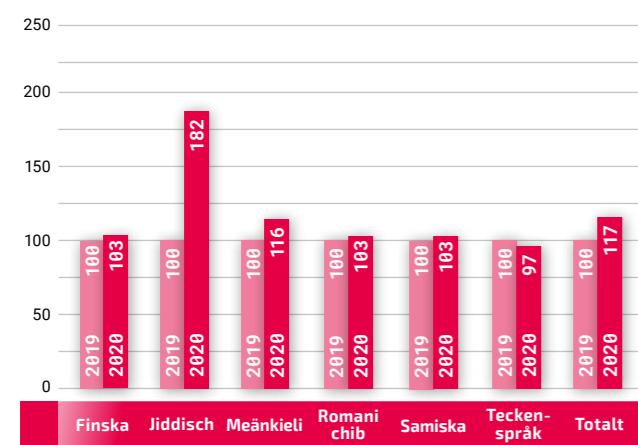
Program på andra minoritetsspråk

UR sänder även program på övriga minoritetsspråk för barn och unga i såväl radio som tv. Under 2020 sände UR program på 13 andra minoritetsspråk, arabiska, persiska, somaliska, albanska, kroatiska, thai, spanska, kurdiska, tigrinja, makedonska, serbiska, filipino, och polska, utöver de nationella minoritetsspråken.

Exempel på program:

- *Småsagor* (förskola) på arabiska, persiska, kurdiska, tigrinja, albanska
- *Bara vanligt vatten* (åk F–3) på persiska, kroatiska, makedonska och polska
- *Gudar och badkar* (åk F–3) på somaliska
- *Pinos dagbok* (åk F–3) på albanska, filipino och thai
- *De rättslösa* (åk 4–6) arabiska, somaliska, spanska, serbiska

Diagram 7.9.1 Utveckling av förstasändningar på minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2019–2020

Diagram 7.9.2 Utveckling av minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2019–2020

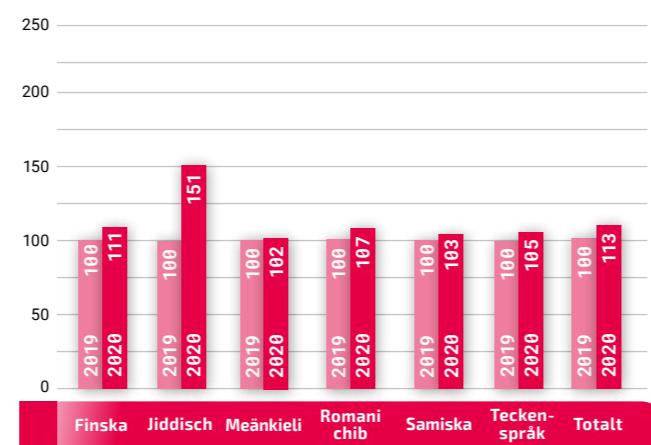

FOTO: MAURITZ BREKKE SOLBERG

Dialog

UR bjuder varje år in till dialogmöten med varje nationell minoritettsgrupp, urfolk och teckenspråks-talande. Målet är att ha minst ett fysiskt möte per år och grupp. Men på grund av coronapandemin och restriktioner om att inte mötas fysiskt så hölls samtliga dialogmöten under 2020 digitalt. Från UR:s sida deltar vd och strategichef samt anställda som arbetar med produktioner för och om aktuell nationell minoritettsgrupp.

I maj och i juni arrangerades dialogmöten med de jiddisch- och romani chib-talande dialoggrupperna, under hösten med urfolket samerna, tornedalska- och meänkielitalande samt teckenspråkiga dialoggrupperna. På grund av pandemi ställdes dialogmötet med den sverigefinska- och finsktalande dialoggruppen in och mötet är framflyttat till 2021.

För att få med ungas perspektiv, erfarenheter och behov kring språk, kultur, identitet och framtid bjuds företrädere från de nationella minoritetternas och dövas- samt hörselskadades ungdomsorganisationer in till dialogmötena. Bland annat har den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorra och Der Nayer Dor som är en del av Sveriges jiddischförbund, bjudits in liksom Unga hörselskadade. När representanter från ungdomsorganisationerna inte har kunnat delta på dialogmötena har separata möten med representanter från dessa hållits, exempelvis med Met Nuoret som är ett ungdomsförbund under Svenska Tornedalingarnas Riksförbund.

Dialogmötena följer en tydlig struktur där varje möte inleds med att följa upp resultaten från föregående möte året innan. Sedan presenteras vad UR har gjort och hur detta har tagits emot i de respektive dialoggrupperna. Genom att kontinuerligt bjuda in representanter från de olika minoritettsgrupperna utbyts kunskap om och behov i de olika användargrupperna som bidrar till att de program som produceras upplevs som relevanta och trovärdiga och blir använda av berörda grupper. Ett värdefullt resultat av dialoggrupperna är de behov som uttryckts av att språkprogram, för att kunna vara språkförstärkande,

behöver ta hänsyn till språkets kultur och kulturella kontext. Därför har UR:s minoritetsspråksredaktion under 2020 fortsatt att försäkra sig om ett kulturellt hänsynstagande i språkprogrammen. Ett återkommande behov som framkommit på UR:s dialogmöten med samtliga nationella minoritettsgrupper och urfolket samerna är behovet av kunskapshöjande program om de nationella minoritetsspråkens och urfolksspråkens ursprung och historia. Program som förklarar de olika officiella variationerna inom språken, hur de skiljer sig från varandra, samt om de rättigheter som de nationella minoriteterna och urfolk omfattas av enligt lag.

Under 2020 sände UR programmet *Nationella minoritetsspråken* i serien *Svenska förklarad* för gymnasieskolans elever i ämnet svenska och språkbruk. I programmet förklaras hur det gick till när Sverige för 20 år sedan fick sina fem officiella nationella minoritetsspråk och varför det blev just dessa språk. Filmen beskriver språkens ursprung och långa tradition i Sverige och ger exempel på hur språken låter, olika varieteter och dialekter, hur de skrivs samt varför de nationella minoritetsspråken skyddas av en lag som ger minoriteterna rätt att få ta del av och lära sig språket i dag.

Utöver dialoggrupperna arbetar UR med olika referensgrupper som bland annat består av representerande från målgrupperna. Referensgrupperna kan till exempel bjudas in vid starten av en produktion och inför publicering. Syftet med referensgrupperna är att öka identifikation, kvalitetsäkra innehållet och undvika stereotypa bilder och berättelser. Under 2020 har UR haft tätare avstämning med referensgrupper. De nationella minoritettsgrupperna och urfolket samerna har historiskt varit diskriminerade och osynliga vilket gör att dialogen med dessa bygger på att skapa förtroende och tillit. Detta arbete är tidskråvande, men det är en förutsättning för att UR kan producera ett utbud som upplevs som sant och relevant för och av användarna, både på respektive nationellt minoritetsspråk och för de nationella minoritettsgrupperna.

▲ I den samiska kortfilmen *Giitu* återvänder Márja till sitt barndomshem i norr. Hon har varit borta i tjugo år, men nu kommer hon för att berätta för sin far att hennes mor gått bort och för att övertala honom att komma på begravningen söderöver i Oslo.

FEJK

I fjärde säsongen av *Fejk* tar programledaren Anna Charlotta Gunnarson tillsammans med sidekicken Agneta Karlsson reda på hur artister, filmstjärnor, konstnärer och fotomodeller tvingats ut i marginalen på grund sitt ursprung eller en funktionsnedsättning.

FOTO: MATTIAS BARDÅ/UR

Användarna

UR ska bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. För att lyckas bidra och göra skillnad i människors lärande är det nödvändigt att både ha god kännedom om användarna – vad de behöver, hur de beter sig – och att möta dem på de plattformar där de finns.

Liksom övriga medieaktörer befinner sig UR i en utmanande förflyttning från broadcast till online. Ett tydligt krav från användarna är att programmen ska vara tillgängliga för dem när de väljer att titta eller lyssna. Det ställer större krav på tillgänglighet både vad gäller hur länge ett program är tillgängligt och hur stort utbudet är liksom hur lätt det är att hitta det. Allteftersom tekniken utvecklas och UR:s utbud också tillgängliggörs på nya plattformar ökar komplexiteten i att följa användningen. Samtidigt öppnas nya möjligheter till att lära mer om och lära känna användarna genom den dialog som UR kan ha med dem via bloggar, videoplattformar och andra sociala medier. Dialogen med användarna ger viktig återkoppling kring programutbudet och bidrar till utvecklingen av nya program.

Eftersom alla UR:s program tillgängliggörs på UR Play och via det slutna nätverket UR Access når varje program en betydligt större publik än den som tar del av programmen via sändning i marknätet. I slutet av december fanns drygt 13 700 program fritt tillgängliga på UR:s digitala plattformar (UR Play webb och app) och cirka 18 000 program fanns tillgängliga via UR Access.

Möjligheten till en flexibel och långsiktig användning skapar en unik bredd i utbudet och gör att användarna kan ta del av program som sänds för

flera år sedan, men som fortfarande är relevanta. Under 2020 tillhörde *Livet i Bokstavsländet*, *Livet i Mattelandet*, *Vara vänner* och *Bokstavshissen* (alla för årskurs F–3) UR:s populäraste serier och de fortsätter att ha stor användning många år efter att de publicerades. *Livet i Bokstavsländets* tre säsonger har startats mer än 5 miljoner gånger sedan 2014.

Via Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) och Kantar Sifo följer UR tittandet och lyssnandet av UR-program i radio, tv och på webben. Användningen på UR:s digitala plattformar och via mediecentralerna följs också upp internt via bland annat Google Analytics. Det räcker emellertid inte att mäta hur många som har tagit del av UR:s program. För att kunna avgöra hur UR lyckas kompletteras användarmätningarna med andra undersökningar, som exempelvis Novus årliga attitydundersökning bland lärare och allmänhet. Utbudet behöver både nå fram till och upplevas som relevant för målgrupperna för att kunna göra skillnad i människors lärande.

8.1 Här finns användarna

Allt UR sänder i radio och tv publiceras på UR:s digitala plattformar vilket gör det möjligt för användarna att välja hur och när de vill ta del av programmen. Användarnas beteenden förändras och olika ▶

**Om Tack
gud jag
är homo**

"Äntligen, vad
jag ser fram emot
att lära mig mer,
känns ibland
som en djungel
av begrepp."

FOTO: JAKOB VÄSTAMÄKI

▲ För att få FN:s 17 globala mål att bli mer hanterliga sätter Kjell Eriksson upp egna mål och göra en egen agenda, inspirerad av FN:s mål. I radioserien *Kjells Agenda 2030* träffar han olika personer som verkar inom den stora agendans mål och hämtar idéer till saker man kan göra själv.

grupper konsumeras medier på olika sätt. Genom att följa och förstå användarnas beteenden kan utbudet tillgängliggöras där användarna finns och anpassas efter respektive plattform. Yngre personer använder oftare mobilen och sociala medier som källa och mediaspelare medan äldre i högre grad använder traditionell radio eller tv för mediekonsumtion.

Besöken på UR Play från elever och skolor sker huvudsakligen under skoldagen medan besöken från allmänheten är vanligare under kvällstid. Det bekräftas också av vilket innehåll som används vid olika tidpunkter under dygnet. Enligt UR:s egna webbundersökningar under hösten 2020 är drygt hälften av besökarna på UR Play lärare och 30 procent är elever. Av lärarna är det nästan 90 procent som besöker UR Play i sin yrkesroll. 88 procent av lärarna är nöjda med sitt besök. Och 91 procent av de svarande skulle rekommendera UR Play till en elev eller student medan 95 procent skulle rekommendera UR Play till en kollega.

Av alla besökarna på UR Play under 2020 angav 45 procent att de besökte webbplatsen som privatperson. 84 procent av dessa användare var nöjda med sitt besök och 81 procent skulle rekommendera UR Play till en vän.

Jämfört med svaren i Novus attitydmätning (se kapitel 3) är nöjdheten liksom viljan att rekommendera utbudet högre bland dem som besvarat UR:s webbenkäter. Sannolikt beror detta på att dessa inte utgör ett statistiskt urval utan består av användare som aktivt sökt sig till UR:s plattformar

och programutbud. UR publicerar medieinnehåll på sju egna Facebook-konton. Vissa konton är avsedda för en bredare målgrupp medan andra är avsedda för en smalare publik. Innehåll från UR återfinns även på Youtube med fem olika kanaler. UR:s utbud av radioprogram har under de senaste åren gjorts tillgängliga via allt fler plattformar, exempelvis Itunes, Spotify och Acast, vilket gör att användare har flera möjligheter att ta del av UR:s radioprogram digitalt. UR når genom riktade satsningar även den yngsta publiken. Det sker bland annat via apparna *Tripp, Trapp, Träd* – som är riktad till förskolan – samt *ABC-raketen* som vänder sig till en bredare åldersgrupp barn. *Tripp, Trapp, Träd*-appen har sedan lanseringen 2016 varit en viktig kanal för att nå de yngsta barnen. Appen har haft en stadig tillväxt och hade i slutet av 2020 nästan 100 000 aktiva användare.

8.2 Lyssnande

UR sänder program i samtliga Sveriges Radios rikstäckande radiokanaler: P1, P2, P3 och P4. Radiolyssnandet mäts av Kantar Sifo. Störst publik i P1 under 2020 hade serien *Bildningsbyrån – Tänka mot strömmen* (folkhögskola), i P3 var det serien *Algoritmen* (gymnasiet).

Flest lyssnare har UR:s program som sänds i P4. Under året nådde programserierna *Fejk* (gymnasiet), *Hjärta och hjärna* (folkbildning), *Barneministeriet* (folkbildning) och *Retorikmatchen* (åk 4–6) i genomsnitt mellan 770 000–873 000

lyssnare i radio per avsnitt.

Användningen av UR:s radioprogram på UR Play nådde 2020 för första gången nära två miljoner starter, en ökning jämfört med året innan på 63 procent. Sedan 2014 har användningen av UR:s radioprogram ökat i stort sett varje år sett till antalet strömstarter. Under pandemiåret 2020 ökade användningen betydligt mer än tidigare år. En strömstart säger inte hur stor del av programmet lyssnaren har tagit del av och går därför inte att helt jämföra med lyssnarsiffror för sändning i marknätet. Antalet strömstarter indikerar hur stort intresset för ett visst program är, men det är svårt att utifrån dessa utläsa hur många som har tagit del av programmet. Det kan till exempel vara en hel skolklass som lyssnat tillsammans på en uppspelning. Några av de mest populära radioprogrammen för UR är de återkommande nyhetsprogrammen på moderna språk för årskurs 7–9: *Newsreel, ¿Qué pasa?, Nouvelles en français* och *Nachrichten auf Deutsch*. Dessa spelas främst upp på dagtid och det är därför mest troligt att uppspelningarna sker i ett undervisningssammanhang och antalet lyssnare kan då vara uppåt 30.

Förutom att strömma UR:s ljudfiler finns flera titlar att ladda ner i form av ljudfiler. Under 2020 har det skett 633 000 nedladdningar. Det motsvarar 28 procent fler nedladdningar av ljudfiler jämfört med 2019. Bakom ökningen finns en medveten satsning på poddar samt att sprida innehållet på fler plattformar. UR:s program är i dag tillgängliga på exempelvis iTunes/Podcaster, Spotify och Google Podcasts. De mest använda poddarna under 2020 var *Bildningsbyrån – Tänka mot strömmen* (folkhögskola) och *Fatta familjen*, som riktar sig till föräldrar. Dessa program sändes också i radio. UR:s program finns dessutom tillgängliga för användning via UR Acess där all användning kan antas ske i utbildningssammanhang. Här sker även användning av äldre program i högre utsträckning än på UR Play.

8.3 Tittande

Tv-tittarvanorna har förändrats under de senaste åren med allt mer tittande via on demand-tjänster och minskat tittande på linjär-tv. Under coronapandemin bröts dock trenden. Den genomsnittliga tittartiden per dygn för marksänd tv ökade under 2020 med nästan två procent, eller två minuter, till 127 minuter jämfört med året innan. Det är framförallt tittande under dagtid på vardagar som har ökat och det är gruppen 60+ som står för det ökade tittandet. Samtidigt har användningen av samtliga typer av on-demand-tjänster (Play, VOD och SVOD) fortsatt att öka. Enligt MMS som mäter tv-konsumtionen i Sverige har onlinevideo ökat med 59 procent räknat i antal starter och den tid som program har strömmats har ökat med 14 procent under 2020. MMS mätning omfattar alla svenska större tv-aktörer men inte

exempelvis Netflix, Disney eller YouTube.

Enligt MMS mätning ökade den strömmade tiden av tv-program från UR:s digitala plattformar med 31 procent under 2020. Barn och unga (3–24 år) har i allt högre grad ersatt tv-tittandet med strömmat innehåll och barn 3–14 år har minskat sitt tv-tittande mest under 2020. Även samtliga åldersgrupper upp till 60 år fortsatte att minska sitt linjär-tv-tittande.

Youtube är den kanal som dominerar hos den yngre publiken. Bland 11–19-åringar använder cirka 75 procent YouTube varje dag (Källa: Barnen och internet 2019) och alla använder YouTube minst någon gång under året. De yngsta målgrupperna (3–14 år) i MMS-mätningarna ägnar i dag marksänd tv endast en dryg tiondel av den tid som de äldsta gör.

UR har fem Youtubekanaler som vänder sig till specifika målgrupper. Exempelvis *Hej, hej Sverige!* som vänder sig till nyanlända, *Orka plugga* (åk 7–9, gymnasiet) för elever som behöver studiets tips och *Tänk till* som vänder sig till unga utanför ett skolsammanhang. Totalt sett har UR på dessa kanaler nätt allt fler personer under 2020. Samtliga fem kanaler har haft en ökning i antal visningar. *Tänk till* har ökat antalet visningar med 41 procent, *Orka plugga* med 42 procent och *Hej, hej Sverige!* med två procent.

UR:s publikssiffror på linjär-tv 2020 sträcker sig från en rekordnotering på över 700 000 tittare på ett program, till ett par tusen på ett annat. Tittarsiffror under 20 000 är inte statistiskt säkerställda. Då UR återfinns i SVT1, SVT2, SVT Barn, SVT24 och Kunskapskanalen följer tittarmönstret ofta kanalens publik i stort. Detta innebär också att variationen är stor för publikssiffrorna på UR:s produktioner. Tittningen på UR:s program i marknätet följer de generella mönstren i tv-konsumtion.

I UR:s uppdrag är fokus främst på användning inom utbildningen över tid och då är användningen efter sändningstillfället minst lika viktigt. Sett till uppspelningar av UR:s tv-program på UR Play uppgick antal strömstarter under 2020 till sammanlagt cirka 15,2 miljoner vilket är en ökning med 44 procent jämfört med 2019 (MMS). Totalt antal spenderade timmar på UR Play ökade under samma period med cirka 31 procent. Varken strömstarter eller spenderade timmar svarar på hur många som tagit del av varje tv-program. I ett utbildningssammanhang kan till exempel 15–30 elever ta del av samma strömstart vilket gör att antalet tittare är större än vad antalet strömstarter indikerar. Måtten indikerar därför snarare intresset för programmet än hur många som tagit del av det. Liksom för radio är användningen av tv-program på UR Play högst för program riktade till yngre barn.

En förklaring till den ökade konsumtionen av rörlig bild på UR:s plattformar är att UR snabbt såg över behoven som uppstod då covid-19 spreds

Vissste du att ...

2020 nådde användningen av UR:s radioprogram på UR Play för första gången nära två miljoner starter. Det är en ökning med 63 procent jämfört med året innan.

Mej till Hjärta och hjärna

"Vilken kul podd ni har! Har ofta hört om att man skulle få bröstcancer av vanlig deodorant /antiperspirant. Därv borde man byta till en mer naturlig produkt som saltstensdeodorant, som dess-utom skulle vara mycket effektivere mot odör. Det första påståendet gällande cancer betraktar jag inte särskilt seriöst. Det andra om odör är jag nyfiken på hur väl jämförrelsen stämmer? Vad finns det för evidens för de här påståendena?"

i Sverige. Flera särskilda satsningar gjordes och

material för att stötta lärare och elever i grund- och gymnasieskolan lyftes fram på temasidor på UR Play.

UR har också en större katalog med innehåll tillgängligt via UR Access. Förutom att nya titlar tillkommer i programbanken finns det här flera äldre program med en stadigt ökande användning. Användningen av UR:s utbud via UR Access ökade med 11 procent under 2020. *Pick a colour, Snabbkoll!* och *Med Ahmed i medeltiden* är titlar, ej längre tillgängliga på UR Play, som använts mycket. Den ökade användningen av program via UR Access ligger i linje med den kraftigt ökade efterfrågan av UR:s program under 2020.

8.4 Synpunkter från användarna

Med hjälp av en större attitydundersökning via Novus, på uppdrag av UR, (se kapitel 3) kartlägger årligen användarnas attityder till UR samt kännedom om och användning av UR:s utbud. Fem grupper intervjuas i undersökningen: lärare i alla stadier (förskola, åk F-3, åk 4-6, åk 7-9, gymnasiet, folkhögskola/studieförbund och högskola/universitet samt särskolan och SFI), allmänheten 16-79 år, föräldrar med hemmavarande barn 0-17 år samt barn 6-15 år (tidigare har barn 8-15 år intervjuats) och gymnasieelever.

Synpunkter från lärare

Lärarna har en god kännedom om och mycket positiv inställning till UR. 68 procent av lärarna har god kännedom om UR, bland lärare i åk F-9 är andelen

runt 80 procent, detsamma gäller lärare inom SFI. Andelen lärare som är positivt inställda till UR är 86 procent. Lärare i åk F-3, åk 4-6 och SFI-lärare är i högre utsträckning positivt inställda till UR än övriga lärargrupper. Se mer i kapitel 3.

67 procent av lärarna använder audio och video i undervisningen varje månad vilket är en uppgång jämfört med 2019 då andelen var 65 procent. Andelen årliga användare är nu 86 procent, även det en uppgång från 82 procent 2019. Andelen lärare som använder audio och video från UR i undervisningen varje månad är nu 44 procent vilket är ungefärsamma nivå som 2019 då andelen var 45 procent och andelen årliga UR-användare ökar marginellt från 67 procent 2019 till 68 procent 2020. Lärare i åk F-3 (84 procent), åk 4-6 (84 procent) och åk 7-9 (80 procent) använder UR årligen i högre utsträckning än övriga lärare.

Lärarna uppskattar UR vilket bland annat visar sig i att andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt, användbart och relevant ökar. Andelen som anser att utbudet är trovärdigt ökar från 78 till 81 procent, andelen som anser att utbudet är användbart ökar från 72 till 74 procent och andelen som anser att UR:s programutbud är relevant ökar från 68 till 72 procent mellan 2019 och 2020. Utöver detta så ökar andelen lärare som anser att UR:s program är pedagogiska från 72 till 78 procent och 74 procent anser att UR:s program håller hög kvalitet.

Det vanligaste sättet för lärare att få information om UR och UR:s utbud är via UR Play men även tips från andra lärare tycks öka i betydelse.

Synpunkter från allmänheten

I stort sett alla, 99 procent, bland allmänheten har hört talas om UR och 88 procent känner igen UR:s logotype. Bland allmänheten har 38 procent god kännedom om UR. 59 procent uppger att de är positivt inställda till UR och 48 procent har sett eller hört något program från UR det senaste året (se mer i kapitel 3).

Aven bland allmänheten ökar andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt, användbart och relevant vilket är ett tecken på att de uppskattar UR. Andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt ökar från 57 till 60 procent, andelen som anser att utbudet är användbart ökar från 47 till 51 procent och andelen som anser att UR:s utbud är relevant ökar från 45 till 50 procent mellan 2019 och 2020.

Synpunkter från föräldrar

Nästan alla föräldrar med barn 0-17 år, 94 procent, känner igen UR:s logotype och 44 procent har god kännedom om UR. 64 procent uppger att de är positivt inställda till UR och 52 procent att de sett eller hört något program från UR det senaste året.

Aven bland föräldrar ökar andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt, användbart och relevant. Bland föräldrar rankas alternativet relevant nu något högre än användbart. Andelen som anser att UR:s utbud är trovärdigt ökar från 61 till 67 procent, andelen som anser att utbudet är relevant ökar från 50 till 56 procent och andelen som anser att UR:s

programutbud är användbart ökar från 51 till 54 procent mellan 2019 och 2020.

Utöver det som redovisats ovan och som jämförelse med allmänheten, får föräldrar även några extra frågor.

Det är nu fler föräldrar som svarar att de någon gång uppmuntrar sitt/sina barn att titta eller lyssna på något från UR, andelen ökar från 40 till 49 procent mellan 2019 och 2020. 42 procent uppger också att deras barn tittat eller lyssnat på något program från UR det senaste året. 55 procent av föräldrarna anser också att UR är bra för deras barn och 57 procent upplever att UR:s program bidrar i deras barns lärande.

Synpunkter från barn

Kännedom om UR är hög hos barn. 89 procent känner igen UR:s logotype och 62 procent har hört talas om UR. 81 procent minns att de sett något program från UR och 23 procent att de hört något program från UR. Bland de program som nämns finns bland annat *Lilla Aktuellt skola*, *Livet i Bokstavsländet* och *Geografens testamente*.

Synpunkter från gymnasieelever

Hos gymnasieelever är kännedom om UR inte lika hög: knappt 60 procent vet vem som står bakom UR:s logotype och 64 procent känner till UR. Att tredjepartsplattformar är viktiga för att nå unga märks tydligt bland gymnasieelever som uppger att de i första hand tar del av UR:s utbud via Youtube.

▲ Jobbiga föräldrar är podden för dig som vill det bästa för ditt barn. Nu ska konflikterna som ligger och gror mellan föräldrar och skola upp i ljuset. År dagens föräldrar ett gäng curlande kravmaskiner? Eller är lärare dåliga på att ta tillvara föräldrars engagemang? Barnen blir vinnare om föräldrar och skola samarbetar, men hur ska det gå till?

Mitt bland gräs och blommor lever **Miniräknarna** – tre väldigt små parkarbetare med ansvar för att räkna och sortera allt det som folk tappar ner i Matteparkens gräsmatta. Det är inte alltid enkelt, särskilt inte när Skön, Terierson och Asp måste bestämma hur saker ska sorteras. **Miniräknarna** är serien som lär förskolans barn att räkna.

FOTO: KAROLIN BÄRHAMMAR/PATRIKSTHLM/JUR

- Villkor som kapitel 9 svarar på:**
- Sändningstillstånd 19–22 §§
  - Medelsvillkor 1–5, 19
  - Läs mer i bilaga 11.5. Sändningsvillkor för UR och 11.6 Medelsvillkor för UR

Användning

UR:s verksamhet bedrivs utan vinstintresse och finansieras via en public service-avgift. Riksdagen beslutade inför 2020 om en medels-tilldelning till UR på 445,1 miljoner kronor, motsvarande 5,2 procent av de totalt 8 563 miljoner kronor som tilldelades public service-bolagen.

UR finansieras från och med 1 januari 2019 med en inkomstbaserad public service-avgift som samlas in via skattsedeln och hamnar på ett public service-konto i Riksgäldskontoret. Medlen på public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och betalas ut månadvis till UR enligt förordningen (2018:1897) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. I och med det nya finansieringssystemet har Radiotjänst i Kiruna AB, RIKAB, avvecklats under 2019 och går i likvidation under 2021.

Digitaliseringen och nya användarbeteenden ställer andra krav på organisation och arbetssätt jämfört med den tidigare logiken för etermedier, med sändare och mottagare. Digital kommunikation handlar inte längre enbart om att informera om programutbudet. Det handlar alltmer om att föra dialog och bygga relationer med olika användare och att utgå från deras behov och mediekonsumtion för att programutbudet ska bli använt. Det handlar också om att utveckla och anpassa sökfunktionerna på de digitala plattformarna samt att förnya och uppdatera tekniska system. Som ett led i det slogs plattformarna UR Skola och UR Play ihop i januari 2020.

UR:s verksamhet under 2020 har till stora delar präglats av coronapandemin som har inneburit en del utmaningar för programproduktionen liksom

för hela verksamheten i stort. Reserestriktioner, social distansering och arbete hemifrån har försvårat möjligheterna till fysiska möten och reportageresor. En del produktioner har fått ställas in (till exempel för *UR Samtiden*) några har fått göras under helt nya förutsättningar (*Retorikmatchen*, *Tänk till*) och andra produktioner har fått skjutas på framtiden. Trots detta har UR under 2020 producerat, sänd och tillgängliggjort ett rikt programutbud för alla målgrupper men till något lägre kostnader på grund av minskat antal resor och andra produktionsformat. De resurser som inte har förbrukats under 2020 kommer att gå i i framtida programproduktioner liksom investeringar i infrastruktur med mera.

9.1. Intäkter

Från de erhållna avgiftsmedlen från public service-kontot, 445,1 miljoner kronor, görs omfördelningar mellan public service-bolagen. UR ägde under 2020 tillsammans med SVT och Sveriges Radio det gemensamma dotterbolaget Sveriges Radio Förvaltnings AB, SRF. Bolaget finansieras med avgiftsmedel från de tre public service-bolagen. Efter överförda avgiftsmedel samt förändring av skuldförda avgiftsmedel (vilket framförallt avser senarelagda programproduktioner) blir de intäkts- ►

Tabell 9.1.1 UR:s intäkter 2018-2020 (miljoner kronor)

Intäkter (miljoner kronor)	2018	2019	2020
Erhållna avgiftsmedel från rundradiokontot	427,8	436,4	445,1
Justering mellan programbolagen	0,9	0,4	0,1
Totalt erhållna avgiftsmedel	428,7	436,8	445,2
Avgiftsmedel överförd till RIKAB	-6,6	-5,4	0,0
Avgiftsmedel överförd till SRF	-17,9	-16,7	-15,5
Delsumma	-24,5	-22,1	-15,5
Förändring skuldförda avgiftsmedel	37,5	0,2	-29,7
Summa intäktsförda avgiftsmedel	441,7	414,9	400,0
Samproduktioner och royalty	0,4	1,8	2,5
Lönebidrag	0,2	0,0	0,0
Valutakursvinster	0,1	0,1	0,2
Övriga intäkter	0,2	0,3	1,7
Summa övriga intäkter	0,9	2,2	4,4
Summa	442,6	417,1	404,4
Sidoverksamhet	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	442,6	417,1	404,4

Tabell 9.2.1 UR:s kostnader 2018–2020 (miljoner kronor)

UR:s kostnader	2018	2019	2020
Tv-produktion	300,8	273,2	267,9
Radioproduktion	48,0	50,1	43,3
Summa programproduktion	348,8	323,3	311,2
Varav pedagogiskt utvecklings- och kontaktarbete	3,5	4,7	5,0
Distribution	2,8	2,9	3,1
Övriga kostnader	91,0	90,9	90,1
Summa kostnader	442,6	417,1	404,4
Sidoverksamhet	–	–	–
Summa kostnader	442,6	417,1	404,4
Andel programproduktionskostnader	78,8 %	77,5 %	77,0 %

Tabell 9.2.2 Kostnader i procent per utbildningsområde 2018–2020 (miljoner kronor)

Kostnadsandel per utbildningsområde	2018	2019	2020
Yngre barn	18,9	17,0	15,9
Äldre barn	15,1	13,8	13,3
Unga	28,9	29,1	29,7
Högskola	14,8	18,8	17,1
Studieförbund/folkhögskola	4,9	3,1	7,8
Folkbildning	17,4	18,2	16,2
Summa kostnader	100	100	100

Tabell 9.2.3 UR:s totala kostnader fördelat per utbildningsområde 2018–2020 (miljoner kronor)

Kostnader per utbildningsområde	2018	2019	2020
Yngre barn	83 651	71 027	64 422
Äldre barn	66 862	57 419	53 636
Unga	127 825	121 491	120 002
Högskola	65 645	78 357	69 264
Studieförbund/folkhögskola	21 476	12 739	31 376
Folkbildning	77 138	76 103	65 660
Summa kostnader	442 597	417 136	404 360

förda avgiftsmedlen för året 400,0 miljoner kronor. Summa intäkter vid sidan av avgiftsmedel under 2020 var 4,4 miljoner kronor. Övriga intäkter består till exempel av produktionsbidrag från samarbeten med nordiska och andra europeiska public servicebolag. Summa totala intäkter uppgick 2020 till 404,4 miljoner kronor (se tabell 9.1.1).

9.2 Kostnader

UR:s totala kostnader uppgick 2020 till 404,4 miljoner kronor, av dessa utgör 77 procent programproduktionskostnader. Dessa kostnader inkluderar direkta programkostnader för produktion men även kostnader för exempelvis sändningsplanering, rättigheter och programinköp. Till programproduktionskostnaderna räknas också det pedagogiska utvecklings- och kontaktarbete som ingår i alla UR-produktioner, 5,0 miljoner kr 2020. Största delen av dessa kostnader har från och med 2017 inkluderats direkt i programprojekten (se tabell 9.2.1).

Även om principen för kostnadsindelning är tydlig vad gäller programproduktion, distribution och övriga kostnader så rymmer posten övriga kostnader annat som har en direkt koppling till programproduktionen, till exempel kostnader för sändningsplaneringssystem och produktionsnätverk liksom utvecklingen av UR Play. Målsättningen är att merparten av resurserna ska användas till programproduktion. Posten övriga kostnader består till största delen av kostnader för stödfunktionerna, som till exempel ekonomi, HR, strategi, stab, kommunikation, IT/teknik och investeringar. I dessa funktioner ingår tjänster och kostnader som i första hand går att härföra till stöd för programverksamheten. Därför kan man inte likställa stödfunktionerna med overheadkostnader. Övriga kostnader ligger på samma nivå 2018 – 2020, även om det över åren kan variera något, bland annat beroende på vilka investeringar som behöver göras för verksamheten. Som distribution räknas kostnaden för distribution av marksändningar för radio samt distribution online.

Resursförbrukning per utbildningsområde

UR:s programutbud är riktat till olika målgrupper eller utbildningsområden. Kostnaderna fördelar sig per utbildningsområde enligt tabeller 9.2.2 och 9.2.3. Kostnaden per område kan variera mellan åren beroende på de satsningar UR gör för att tillgodose behoven inom respektive utbildningsområde. Andelen kostnader för utbildningsområdena yngre barn, äldre barn och unga (58,9 procent) ligger på ungefärligen samma nivå som 2019 och är sammantaget större än kostnaden för högskola, studieförbund/folkhögskolor och folkbildning. Detta ligger helt i linje med UR:s ambition att stärka utbudet för barn och unga.

Investeringar

Under 2020 har UR gjort investeringar i IT-infrastruktur, servers samt löpande underhållsinvesteringar för datorklienter, datormonitorer, studio, telefoner, kameror och uppgraderingar av mjukvaror.

9.3 Produktivitet och kostnadseffektivitet

Redovisningen av UR:s effektivitet beskrivs i kapitel 3. Där redogör UR för vilka effekter som har nåtts bland annat utifrån flera strategiska mål. UR har valt att inte redovisa en ren snittkostnad per producerad eller sånd timme som produktivitetsmått, då det inte är en bra indikator på UR:s produktivitet. Ett traditionellt produktivitetstal som kostnad per timme tar framförallt inte hänsyn till en för UR mycket viktig kvalitetsfaktor som utgörs av hur lång en produktion kan användas – dess hållbarhet. UR har därför arbetat fram ett produktivitetsmått som inkluderar hållbarhet och som utgår från utbildningsuppdraget och speglar hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna.

Produktivitet

UR:s produktivitetsmått utgår från en kvalitetsaspekt och möjliggör en jämförelse av olika kategorier av produktioner, det vill säga produktioner per utbildningsområde, i förhållande till kostnad. En viktig kvalitetsaspekt är hur lång hållbarhet ett program förväntas ha och hur länge det kan användas i en utbildningssituation. Därför har UR valt att mäta produktivitet utifrån en så kallad hållbarhetsfaktor. För att fastställa hållbarhetsfaktorn för ett program/

en programserie bedöms varje produktion utifrån fastställda kriterier. Exempel på dessa kriterier är om kunskapsinnehållet är beständigt över tid, om animation används för att förstärka det pedagogiska innehållet och därmed hållbarheten, om programmen innehåller daterat faktainnehåll eller om det rör sig om en aktualitet.

För varje program/programserie uppskattas en förväntad hållbarhetstid, 1 år, 5 år eller 10 år, som används som faktor i produktivitetsberäkningen. UR har även valt att väga in om innehållets hållbarhetstid utifrån nämnda kriterier beror på en insats från UR:s sida eller inte. Fölikligen har exempelvis filmade föreläsningar ofta fått en kortare hållbarhetstid, dels eftersom det kan handla om aktualiteter, dels eftersom föreläsningen anordnas av extern part och UR därför har begränsade möjligheter att påverka innehållets pedagogiska kvalitet och hållbarhet.

Utifrån ovanstående resonemang har UR tagit fram ett medelvärde per utbildningsområde baserat på hållbarhetstid multiplicerat med produktionsvolym som ger en hållbarhetsfaktor. Exempel: produktionen *Geografens Testamente Europa* fick en hållbarhetstid på 5 år, denna multipliceras med produktionsvolymen 4 timmar vilket ger en hållbarhetsfaktor på 20.

Hållbarhetsfaktor = hållbarhetstid x produktionsvolym

På samma sätt beräknas alla produktioner inom varje utbildningsområde. Därefter divideras det sammanlagda värdet med den totala produktionsvolymen som ger en viktad hållbarhetsfaktor per utbildningsområde (se tabell 9.3.1). När produktionen inom ett

Om Retorikmatchen

"Jag har blivit mycket modigare av att vara med i Retorikmatchen. Innan vågade jag inte prata inför klassen riktigt, men nu säger jag alltid vad jag tycker."

▲ I andra säsongen av *Livet i Mattelandet* (åk F-3) får tittaren bland annat möta två skrajna simhoppare som är osäkra på om de ska våga testa tiohopp i Sifferverkstan.

utbildningsområde på detta sätt har klassificerats, kan utbildningsområdets totala kostnad för varje producerad radio- respektive tv-timme divideras med det framräknade värdet, hållbarhetsfaktorn per utbildningsområde, för att få fram produktivitetsmåttet i kronor för utbildningsområdet.

Produktivitet = totala kostnaden / hållbarhetsfaktor

Produktivitetsmåttet som tas fram på detta sätt ska tolkas som att ett lågt produktivitetsmått betyder hög produktivitet (se tabell 9.3.2 och 9.3.3).

På detta sätt har UR ett produktivitetsmått som tar hänsyn till hållbarhet och kvantitet i förhållande till kostnaderna. Måttet ger också en mer rättvisande jämförelse av kostnader per utbildningsområde. Kostnaden delad med hållbarhetsfaktorn (hög hållbarhetsfaktor = programmet används under lång tid) gör att en dyr produktion som beräknas hålla under lång tid kan jämföras med en mindre resurskrävande produktion som kanske inte håller lika länge.

Fördelen med UR:s produktivitetsmått är att det möjliggör jämförelse av snittkostnad per producerad radio- eller tv-timme inom och mellan olika utbildningsområden och år.

Tv-utbudet för yngre barn har ett lägre produktivitetsmått (och därmed en högre produktivitet) än utbudet för äldre barn och unga under 2020 liksom föregående år. Detta kan förklaras med att utbudet för äldre barn och unga generellt har ett större inslag av aktualiteter och därmed en kortare hållbarhet än till exempel dramatiseringar för yngre barn vilka är användbara under lång tid.

Antalet produktioner inom respektive utbildningsområde varierar över åren och därmed kan en produktion med hög eller låg hållbarhetsfaktor få

stort genomslag, vilket påverkar produktiviteten per utbildningsområde i kronor. Under vissa år, till exempel ett valår, då UR producerar ett stort antal viktiga program kring valet och det demokratiska systemet, får detta även genomslag på produktiviteten då dessa program har ett större inslag av aktualiteter och därmed en lägre hållbarhet. Dessutom får stora resurskrävande satsningar genomslag ett visst år, till exempel *Livet i Mattelandet* som producerades under 2018 eller *Seniorsurfarna* och *Seniorsurfarskolan* som producerades under 2020. Därför kan också produktiviteten per utbildningsområde fluktuera mellan åren.

Ju högre hållbarhetsfaktor per produktion,

desto lägre blir snittkostnaden och desto högre blir produktiviteten.

UR har inte heller som mål att produktivitetsmåttet ska vara detsamma för respektive utbildningsområde varje år. Måttet är i stället ett sätt att framför allt ta hänsyn till kvalitetsfaktorn hållbarhet och därmed bättre speglar hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna samt behoven i samhället.

Högskoleutbudet, som till övervägande del består av inspelade föreläsningar, bedöms ha en låg produktivitet. Även om den produktionen kan bedömas vara kostnadseffektiv är värdet i användbarhet över tid inte förutsägbart. UR spelar in ett kunskapsinnehåll som någon annan kan sägas ha producerat, och har därmed begränsade möjligheter att styra över såväl innehållets pedagogiska kvalitet som dess hållbarhet.

Åtgärder för ökad produktivitet

Under 2020 har UR utvecklat och börjat använda PPM (Project portfolio management), ett verktyg som samlar data kring programproduktioner på ett

och samma sättle. PPM är tillgängligt för alla inom programproduktion och syftar till att förenkla planering och fördelning av produktionsresurser. Verktyget implementerades under 2020 och kommer fortlöpande att utvecklas och anpassas efter verksamhetens behov.

Sidoverksamhet

UR har under 2020 inte bedrivit någon sidoverksamhet.

Kommersiella samarbeten

UR har under 2020 inte deltagit i några kommersiella samarbeten. UR definierar (gemensamt med SVT och Sveriges Radio) kommersiellt samarbete enligt följande:

Samarbete med kommersiell aktör som genererar intäkter till UR. En kommersiell aktör driver verksamhet med syfte att generera vinstd. Med ett kommersiellt samarbete avses inte en ren försäljning (till exempel visningsrätter) eller andra typer av mer passiva intäkter.

9.4 Mått på lärandeefekt

För att ta reda på hur användarna uppfattar UR genomför Novus årligen, på uppdrag av UR, en attitydundersökning. Dessutom utför UR egna webbundersökningar. Utöver dessa har UR sedan

2017 arbetat med att ta fram en metod för att beskriva vilken lärandeefekt enskilda program och programserier har. Metoden är inte tänkt att aggregeras och användas på företagsnivå utan för att driva utveckling och kvalitet i enskilda produktioner. Mått på lärandeefekt är tänkt att ha en långsiktig positiv påverkan på de övergripande mål som beskrivs i kapitel 3.

Under 2020 har en projektgrupp fortsatt att utveckla metoden för att göra den enklare och tydligare med hänsyn till den lärandeefekten ett program har. UR utgår från och kombinerar två kriterier för måttet: användning och lärande. Enbart hög användning eller betyg som tar fasta på kvaliteten räcker inte för att påvisa en effekt, men genom att kombinera en kvalitativ betygssättning med i vilken utsträckning ett program används kan man få fram ett programs effekt på lärandet. Ett program som får höga betyg men inte används i någon större utsträckning kan inte anses ha så stor effekt på lärandet liksom ett program som har stor användning men som får låga betyg.

Nytt för 2020 är också borttagandet av redaktionernas skattning av den förväntade lärandeefekten som jämfördes med det faktiska värdet. Detta eftersom det väsentliga med måttet är att ta reda på i vilken utsträckning användarna anser att ett program har en lärandeefekt.

Tabell 9.3.1 Hållbarhetsfaktor per utbildningsområde 2018–2020

Utbildningsområden	2018		2019		2020	
	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio
Yngre barn	9,7	8,9	9,7	8,9	9,7	8,7
Äldre barn	6,4	7,0	5,8	7,3	5,1	6,1
Unga	7,6	4,9	7,2	5,2	6,6	5,6
Högskola	1,2	5,0	1,1	5,0	1,1	5,0
Folkhögskola/studieförbund	5,0	10,0	5,9	8,5	2,2	5,7
Folkbildning	6,1	7,5	6,0	5,0	5,2	4,6
Totalt	6,0	7,2	6,0	6,7	5,0	6,0

Tabell 9.3.2 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde radio (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde radio	2018	2019	2020
Yngre barn (åk F-3)	33,4	46,9	25,6
Äldre barn (åk 4-6)	21,6	14,9	43,4
Unga (åk 7-9, Gymnasium)	36,9	37,3	33,2
Högskola (inklusive pedagoger)	52,2	57,6	40,0
Folkhögskola/studieförbund	51,2	32,1	66,5
Folkbildning	15,7	21,2	25,7
Totalt	27,9	30,1	30,8

Tabell 9.3.3 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde tv (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde tv	2018	2019	2020
Yngre barn (F-3)	116,5	110,6	64,6
Äldre barn (4-6)	127,5	125,9	131,2
Unga (7-9, Gymnasium)	165,0	158,6	116,8
Högskola (inklusive pedagoger)	77,5	102,7	119,1
Folkhögskola/studieförbund	103,9	72,0	695,0
Folkbildning	28,8	30,7	28,1
Totalt	52,3	50,6	59,2

Inspelning pågår av *Galonisarna* som sänds 2021.

Om UR
"Så härligt att lyssna på såväl UR-radio som att titta på UR-tv! Närvaron och sakkunskap kombinerar ni med professionism, jag är berörd och glad. Just nu lyssnar jag på Jobbiga föräldrar som är så varmt, roligt och verkligt intressant. Fortsett vara UR!"

Användning

Användningen mäts med hjälp av webbpublik på UR:s digitala plattformar under 12 månader. Webbpublik tar hänsyn till hur många användare som har tittat/lyssnat på hela programmet vilket inte strömstarter gör. UR mäter inte heller användning via sändningar i marknätet för att få fram lärandeefekt. UR är en digital kanal och de flesta av UR:s utbildningsprogram används på de digitala plattformarna långt efter att de har sänts. Genom att släppa användningen via sändningar i marknätet kan även program som publiceras exklusivt på webben mäts liksom tidigare års produktioner, på så vis blir det ett mer flexibelt mått.

Då flera produktioner som påbörjades under 2020 inte skulle komma att sändas och publiceras förrän under slutet av 2020, alternativt under 2021, skulle de därmed inte vara tillgängliga under de 12 månader efter publicering som krävs för att stämma av den faktiska effekten. UR valde därför att mätsättta ett antal produktioner som började sändas 2020 men som hade producerats under 2019.

Lärande

Lärande har mäts genom en kvalitativ webbenkät där lärare eller allmänheten har besvarat fyra frågor med avseende på lärandeefekt. Frågorna besvaras enligt en 5-gradig skala där 5 är högsta betyg. Lärandebetyget resulterar i en procentsats där högsta betyg, 5:or i allt, ger 100 procent. Enkäten har besvarats av lärare som använt programmet i sin undervisning.

Lärandeefekt 2020

Under 2020 testades metoden på sammanlagt 14 programserier (se tabell 9.4.1), två av dessa fick dock så få svar att det inte räckte som underlag. Bägge programserierna riktade sig till årskurs 7–9.

Medelvärdet för lärandebetyget kan sägas vara relativt högt för de produktioner som hittills testats. Alla programserierna får fyra eller högre i genomsnittsbetyg på en femgradig skala där fem är maxbetyg.

Tabell 9.4.1 Mått på lärandeefekt

Användning	Målgrupp	Lärandebetyg	Webbpublik 12 mån	Lärandebetyg procent	Mått på lärandeefekt
Djurverket	Förskola	4,5	79 013	90 %	71
Miniräknarna	Förskola	4,3	70 138	86 %	60
Arkeologens dotter	Grundskola 0–3	4,4	115 455	88 %	102
Bildbang	Grundskola 0–3	4,6	2 623	92 %	2
NO-tv	Grundskola 0–3	4,4	74 175	88 %	65
Retorikmatchen 2019	Grundskola 4–6	4,2	5 677	84 %	5
Jakten på den glömda historien	Grundskola 4–6	4,0	51 635	80 %	41
Hälsning till framtiden	Grundskola 4–6	4,3	35 647	86 %	31
My English mistakes	Gymnasieskola	4,0	22 430	80 %	18
Skam France	Gymnasieskola	4,1	50 452	82 %	41
Newsreel world	Gymnasieskola	4,1	6 660	82 %	5
Elin, Alvin och vuxenlivet	Särskola	4,7	5 885	94 %	6

När lärandebetyg kombineras med användning motsvarar lärandeefekten i flera fall inte det höga lärandebetyget. För radioproduktioner som *Hälsning till framtiden* och *Newsreel world* kan det delvis förklaras av att användningen av UR:s radioutbud till stor del sker på andra plattformar (främst podcasttjänster som Spotify och Apple podcaster) än UR:s egna. För program som *Elin, Alvin och vuxenlivet* blir lärandeefektmåttet missvisande då programserien riktar sig till en potentiellt liten publik (gymnasiesärskolan) vilket gör att jämförandet av användningen med ett program som *Djurernas Djur* (förskola) som har en potentiellt betydligt större publik, blir orättvist.

Lärdomar

Testet av metoden har under året pekat på ett antal svårigheter som bör lösas för att måttet ska bli mer användbart. Användarsiffrorna kan exempelvis vittas så att produktioner med ett specifikt innehåll som vänder sig till en smal målgrupp inte får ett sämre utfall, vilket är fallet i nuläget. Den kvalitativa betygssättningen är relativt hög både för program med potentiellt stor och liten publik, ambitionen är därför att anpassa måttet så att det inte ger sämre lärandeefekt för program riktade till en mindre publik.

Det är också okänt hur många användare som tar del av programmet vid varje visningstillfälle. En klassrumsvisning kan exempelvis ha upp till 30 samtida tittare. Det är dock något som inte återspeglar i statistiken och som är svårt att säkerställa, men som kan skilja sig mellan olika produktioner.

Sammanfattningsvis har UR under 2020 renodlat metoden genom att ta bort användning vid sändning i marknätet och strömstarter samt tagit bort redaktionernas skattning av förväntad lärandeefekt.

Under 2021 kommer metoden att vidareutvecklas genom att låta fler än bara lärare svara på enkäten. Framöver kommer därför enkäter till ett antal program kunna besvaras av fler, till exempel elever och föräldrar. Dessutom bör användningen av radioprogram på andra plattformar än UR: räknas in för att få med hela den faktiska publiken.

9.5 Koncernsamarbeten

Koncerngemensamma upphandlingar

Under 2020 avslutade de tre programbolagen i samarbete med SRF tolv stycken större gemensamma upphandlingar. Avslutade koncerngemensamma upphandlingar omfattade samtliga programbolag avsåg återförsäljare av Protocols, återförsäljare av intercomsystem, drift av personalmatsal, passerkortsämnena och förbrukningsmaterial, licensspecialist och återförsäljare av mjukvara, profilprodukter, kaffemaskiner samt tillhörande varor och tjänster, brandskyddsprodukter och sjukvårdsutrustning, byggservice och mindre byggentreprenader i Stockholm samt rörservicetjänster och mindre rörentreprenader i Stockholm.

SVT, SRF och UR har genomfört en gemensam upphandling av mobiltelefoni. SVT, Sveriges Radio och UR har genomfört en gemensam upphandling av evenemangssäkerhet.

Under 2020 påbörjades vidare koncerngemensamma upphandlingar av konstruktörstjänster, arkitekttjänster, posttjänster, utrikes transporttjänster, företagspaket och gods inrikes samt bud i Stockholms län, försäkringsförmedlingstjänster, tryckeritjänster, köp/leasing av personbilar, nätförståndspunkter, sändningsryggsäckar, AV-teknik inklusive installationer, LTO-band, säkerhetsprodukter IT samt miljökonsulter.

Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF)

SRF är ett kunskaps- och serviceföretag som ansvarar för gemensamma service- och stödfunktioner åt de tre programbolagen SVT, Sveriges Radio och UR. Företaget arbetar på uppdrag av de tre programbolagen och sköter verksamheter som research, arkiv, telefonväxel, distribution, friskvård och

fastighetsförvaltning. SRF är även fastighetsägare i Stockholm, Göteborg och Umeå.

SRF ägs av SVT (61 procent), Sveriges Radio (34,4 procent) och UR (4,6 procent) och finansieras genom att programbolagen avstår avgiftsmedel enligt en kostnadsfördelningsmodell. SRF har 70 anställda.

Lokaler

Programbolagen samlokaliseras och samutnyttjas lokaler där så är möjligt och rationellt. Alla tre bolagen är samlokaliserade i Göteborg och Stockholm. SR och SVT är samlokaliserade i Borås, Halmstad, Kalmar, Karlskrona, Kiruna, Linköping, Norrköping, Skellefteå, Uddevalla, Visby och Örnsköldsvik. UR och Sveriges Radio är samlokalisade i Malmö.

Bolagen har gemensamt med SRF ett fastighetsråd som samordnar lokal- och fastighetsfrågor.

Programsamarbeten

Sveriges Radio och SVT samarbetar kring *Vi i femman*, *Världens barn*, *Springhjälpen*, *P3 Guld*, *Melodi-festivalen* och *Idrottsgalan*. En del av Berwaldhallens konserter sänds även i SVT.

SVT och Sveriges Radio samt Radiohjälpen samarbetar kring *Musikhjälpen*.

UR och SVT samarbetar kring programmet *Lilla Aktuellt skola*.

UR och Sveriges Radio samarbetar kring *Barnradions bokpris*.

Administration

Sedan flera år sköter SVT på uppdrag av UR delar av UR:s ekonomi- och löneadministration i syfte att öka samarbete och effektivitet.

I Aventyr på outforskade platser gör Steve Backshall tio stora expeditioner till hörn av världen som fortfarande är outforskade. Resorna går bland annat till floder som inte syns på kartorna och till arter av växter och djur som är okända för vetenskapen.

FOTO: BO PARLETTUN/BILDBEARBEDELNING: SARA BJÖRKVISTUR

Planer för framtiden

2021 kan Sverige fira demokratins genombrott för 100 år sedan då allmän och lika rösträtt infördes. För UR innebär det en stor och långsiktig programsatsning om demokratin. Parallelt fortsätter fokus på bland annat Agenda 2030, kunskapsmålen i skolan – och kållkoll.

UR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsuttryckar heter det i UR:s sändningstillstånd. Ett villkor som utgör en grundförutsättning för att UR som public servicebolag ska kunna uppfattas som både trovärdigt, sakligt och opartiskt av allmänheten. Detta villkor genomsyrar programverksamheten varje dag, och pekar på betydelsen av fria medier som en del av ett demokratiskt samhälle. I samhällsdebatten i dag kan urskiljas röster som känner sig bortglömda, som inte upplever att de blir lyssnade på, som ifrågasätter såväl den politiska makten som medier – och också vår demokrati. Polarisering och kunskapslyftor bidrar, samtidigt har digitaliseringen och utvecklingen av sociala medier öppnat upp för att ett större antal röster kan komma till tals. Aldrig har det varit enklare att ta del av och sprida information – något som de flesta upplever som positivt, men som också har lett till en hårdare samtalston, till spridandet av såväl hat och hot mot enskilda personer och organisationer liksom rykten och desinformation. Här vill UR bidra för att stärka och rusta såväl samhället som den enskilde individen med medie- och informationskunskap (MIK). Genom att ha ”kållkoll” kan den enskilde individen bättre förstå hur medier och plattformar fungerar och därmed enklare kunna värdera information.

Under 2021 sänds säsong två av tittarsuccén *Seniorsurfarna* som denna gång tittar närmare på hur sociala medier och plattformar fungerar och hur man kan förhålla sig kållkritisk på nätet. Under pandemin och presidentvalet i USA gav programmet *Kållkoll* elever i högstadiet och gymnasiet verktyg för att själva lättare kunna navigera i nyhets- och informationsflödet. För att bättre kunna skilja på

establerade fakta, åsikter och desinformation. Under 2021 kommer *Kållkoll* fortsätta ta sig an nya, aktuella teman för att rusta tittarna och lyssnarna att skilja ut och stå emot rykten och lögner som de flesta av oss möter dagligen.

Vidare fortsätter en satsning för att minska det skrivglapp som UR under 2020 tydliggjorde existenter. Den starka debatt som földe på UR:s avslöjande undersökning visade på vikten av denna färdighet. Samt att konsten att uttrycka sig i skrift kanske inte fått den uppmärksamhet som den förtjänar.

UR bidrar till att öka kunskapen om hur vi ska nå ett hållbart samhälle genom en satsning på Agenda 2030. Att uppnå målen i Agenda 2030 kräver en gedigen insats av samhället. UR fokuserar på nästa viktiga steg – att förstå hur man som enskild medborgare kan bidra. Under 2021 fokuserar UR på innehåll och aktiviteter för grundskolan, för att under 2022 lansera folkbildande program som kan hjälpa mäniskor att leva hållbart, som individer och som en del av samhället.

När demokratin firar 100 år väljer UR att i en rad program, för flera olika målgrupper, dels att skildra demokratins framväxt genom historien, dels att belysa demokratins utmaningar och möjligheter i dag. Vad har demokratin för betydelse för dagens unga? För de nationella minoritetsgrupperna? Var går gränsen för vad man får säga och uttrycka åsiktsmässigt och hur kommer det sig att inte alla omfamnar demokratiska värderingar?

UR vill bidra till att lösa samhällsutmaningar. En av de största i modern tid är hotet mot demokratin.

Genom att producera och sända program som stärker och ger kunskap, som bildar och lär ut, bidrar UR till individens möjlighet att vara en del av samhället och att uppnå frihet genom kunskap.

Serien *Hälsning till framtiden* (åk 4–6) är radiodrama som bygger på verkliga berättelser och brev skrivna av barn som levde förr. Serien visar att alla är en del av historien och den är tänkt att inspirera barn till att berätta sina egna historier.

Om Djuren på Djuris

”Ett av de bästa barnprogram jag har sett! Roligt, pedagogiskt, fantasifullt och tar upp situationer från verkligheten. Tänkvärt och bra underlag för att prata med sina barn om. Recomenderas å det varmaste!”

Peek Zoo (förskola). Följ med zoo-
föreständaren herr Peek och hans barn
Jimmy och Viola och veterinären när de
tar hand om alla djuren på Peek Zoo.

ILLUSTRATION: IGLOO FILMS

Bilagor

Bilaga 11.1 Kontakter

Kontakt och dialog med skolor har på grund av pandemin sett annorlunda ut i år. Inga fysiska skolbesök har skett sedan i mars 2020 och övriga kontakter har skett som digitala möten eller via mejl eller sociala medier. Därför har också kontakterna skett på mer individuellt nivå än på skolnivå. UR avser att återuppta dialogen med många skolor under 2021 och hoppas även på möjligheten till fler fysiska möten.

UR-vänskolor

Förskolor

Fagerslätts förskola, Husqvarna
Fyr tornets förskola, Västerås
Förskolan Norrskenet, Lycksele
Lackarebäcks förskolor, Mölndal
Nyckelpiganas förskola, Dorotea
Ögonstenens förskola, Kalmar

Grundskolor

Björknässkolan, Nacka
Grönkullaskolan, Alvesta
Halvargårdars skola, Borlänge
Jonstorpskolan, Höganäs
Norrevångsskolan, Karlshamn
Sannaskolan, Göteborg

Gymnasieskolor

Anna Whitlocks gymnasium, Stockholm
Nils Holgerssonsgymnasiet, Skurup
Polhemsskolan, Gävle

Högskolor/lärarutbildningar

Högskolan Väst, Trollhättan
Stockholms universitet, Stockholm
Umeå universitet, Umeå

Övriga skolor med goda kontakter under 2020

Förskolor

Aringsås förskola, Alvesta
Backa förskola, Katrineholm
Bergatrollets förskola, Halmstad
Falkholmsgården 40, Värberg
Gullvivans förskola, Karlholm
Humlegårdens förskola, Tierp
Kyrkhults förskola, Olofström
Myrans förskola, Fränsta
Månstrålens förskola, Solna
Skärgårdens förskola, Karlskrona
Smulans förskola, Dorotea
Starens förskola, Borås
Svängsta förskola, Karlshamn
Sävla förskola, Uppsala
Tunetenhetens förskolor, Borlänge
Väsbys förskola, Höganäs
Örnens förskola, Katrineholm

Grundskolor och grundsärskolor

Alviksskolan, Stockholm
Eriksdalsskolan, Stockholm

Fredrikshovs slottsskola, Stockholm
Gränbyskolan, Uppsala
Gubbängsskolan, Stockholm
Hjulsta grundskola, Stockholm
Järla skola, Nacka
Kronoparksskolan, Karlstad
Lunaskolan, Stockholm
Magitaskolan AB, Stockholm
Mockfjärdsskolan, Gagnef
Mörbyskolan, Danderyd
Novia Engelska Skolan, Stockholm
Observatorielundens skola, Stockholm
Sjöängsskolan, Älvsjö
Södermalmskolan, Stockholm
Viktor Rydbergs skola, Sundbyberg
Årtaskolan, Stockholm
Ängskolan, Sundbyberg

Gymnasieskolor och gymnasiesärskolor

Hermods, Stockholm
Malmö Latinsskola, Malmö
NTI-gymnasiet, Stockholm
Polhemskolans gymnasiesärskola, Gävle
Södra Latins gymnasium, Stockholm
Tumba gymnasium, Botkyrka
Wisbygymnasiet, Visby
Östra Reals gymnasium, Stockholm

Studieförbund och folkhögskolor

Biskop Arnös folkhögskola, Bålsta
Folkbildningsrådet, Stockholm
FSO (folkhögskolornas centralorganisation)
Gamleby folkhögskola, Kalmar
Kaggeholms folkhögskola, Stockholm
Kalix folkhögskola
Katrinebergs folkhögskola, Halmstad
Kulturama Vux, Stockholm
Marieborgs folkhögskola, Söderälje
PRO:s folkhögskola, Gysinge
RF/SISU Riksidrottsförbundet och
Idrottsutbildarna
RIO (Rörelsefolkhögskolornas
intresseorganisation)
Röda Korsets folkhögskola, Stockholm
Skurups folkhögskola
Sundbybergs folkhögskola
Svenska folkhögskolelärarförbundet
Sverigesforska folkhögskolan, Haparanda
Tärna folkhögskola, Sala
Vara folkhögskola, Vara
Östra Grevie folkhögskola, Vellinge
ABF
Bilda
Folkuniversitetet
Ibn Rushd studieförbund, Solna
Kulturens studieförbund
Medborgarskolan
Nyterhetsrörelsens Bildnings-
verksamhet, NBV
Sensus
SISAM, Skånes studieförbund
i samverkan, Eslöv
Studieförbundet Vuxenskolan

Högskolor/universitet
Akademien Valand, Göteborg
GIH Gymnastik-
och idrottshögskolan, Stockholm
Göteborgs universitet
JMK, Stockholm
KTH, Stockholm
Linköpings universitet
Linnéuniversitet, Växjö
Lunds universitet
Malmö universitet
RISE, Research institutes of Sweden,
Göteborg
STDH, Stockholm
Stockholms universitet
Södertörns högskola
Umeå universitet
Uppsala universitet
Åbo Akademi

Andra relevanta aktörer
Allmänna barnhuset
Barnombudsmannen
BRIS, Barnens rätt i samhället
Digitalt först med användaren i fokus
Forum för levande historia
Historiska museet, Stockholm
Idéburen sektor Skåne, Malmö
Internationella biblioteket, Stockholm
Internetstiftelsen
Kommittén Demokrati 100 år
Kulturskolans resurscenter, Stockholm
Lärarförbundet
Lärarnas Riksförbund
MUCF, myndigheten för ungdoms- och
civilsamhällesfrågor
Myndigheten för tillgängliga
medier, Johanneshov
Nationellt centrum för matematik (NCM)
Nationellt centrum för svenska som
anderspråk och Sfi (NC)
Nordiska museet, Stockholm
PRO, pensionärernas riksorganisation
Segerstedtinstitutet, Göteborg
Seniornet
Skolinspektionen
Skolverket
SPF Seniorerna
SPSM, Specialpedagogiska
skolmyndigheten
Statens medieråd
Stockholm Resilience Center
Svenska Filminstitutet
Svenska Unescorådet, Utbildnings-
departementet
Världens barn
Folkbibliotek
Regionbibliotek Dalarna
Regionbibliotek Gävleborg
Regionbibliotek Norrbotten
Regionbibliotek Skåne
Regionbibliotek Östergötland
Svensk Biblioteksförening
Öppna kanalernas riksförbund

Bilaga 11.2 Uppfyllelse av krav i sändningstillstånd

ST	Villkor	Utfall	Kapitel
ST 1	Sända ljudradio- och tv-program.	UR har sänt 379 timmar radio och 3 706 timmar tv.	5.1
ST 2	Sända sökbar text-tv.	UR har sänt text-tv.	5.1
ST 3	Ska kunna tas emot av alla.	UR sändningar har kunnat nås av hela befolkningen.	4.10, 4.11, 5.1
ST 4	Använda analog utsändningsteknik för ljudradio.	UR använde analog sändningsteknik i radio.	4.10
ST 5	Använda digital utsändningsteknik vid sändning av tv.	UR använde digital sändningsteknik i tv.	4.10
ST 6	Hög kvalitet vid utsändning. Samverka i tekniska frågor. Ingå avtal API enligt europeisk standard.	Den tekniska kvaliteten var hög. Under 2020 har inga tekniska frågor varit aktuella för samverkan Har ej använt sådan tjänst.	4.10
ST 7	UR har ett mångsidigt programutbud. UR tillhandahåller ett varierat utbud på det svenska språket. Jämställdhet och mångfald. Speglings av hela landet.	UR har en spridning i utbudet mellan olika utbildningsområden och ämnen. 39 procent av UR:s sändningar är på svenska, UR värnar svenska språket. Intern speglings- och mångfaldsmätning har utvecklats under 2020.	6 4.8, 7.7 6.5 3.1, 6.5
ST 8	Utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska koncentrera programverksamheten till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högstole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.	Utbildningsutbudet har utvecklats och vidgats.	7.1 6 6 6, 7 4.5, 5.4 7.8, 7.9 8.4
ST 9	Variation i produktionsformer.	UR har haft variation i produktionsformer.	4.2
ST 10	Barn och unga . Språkliga behov hos barn och unga.	UR har ett varierat utbud, omfattande nyproduktion för barn och unga. UR tar hänsyn till språkliga behov hos barn och unga tillhörande språkliga eller etniska minoriteter.	7.2 7.9
ST 11	Tillgänglighet.	UR har uppfyllt kraven på tillgänglighet.	7.8
ST 12	Mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns.	UR har ett mångsidigt utbud som speglar olika kulturer.	7.4, 7.6 7.9
ST 13	Nationella minoritetsspråk och teckenspråk.	Bolagens sammantagna utbud på nationella minoritetsspråk och svenska teckenspråk har uppgått till minst 2019 års nivå. Bolagens sammantagna utbud på jiddisch har ökat jämfört med 2019 års nivå. UR:s förstasändningar på jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska har ökat jämfört med 2019 års nivåer.	7.9 7.9 7.9
ST 14	Opartiskt och sakligt .	UR har utövat sändningsrätten opartiskt och sakligt utom vad gäller två program som prövades för opartiskhet och fälldes.	4.7
ST 15	Beriktigande.	Ingen begäran om beriktigande har inkommit 2020.	4.7
ST 16	Genmäle.	Ingen begäran om genmäle har inkommit 2020.	4.7
ST 17	Enskildes privatliv.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att respektera den enskildes privatliv.	4.4
ST 18	Tv:s och radions särskilda genomslagskraft.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft.	4.4
ST 19	Reklam.	UR sänder inte reklam.	4.3
ST 20	Direkt sponsring. Indirekt sponsring.	Ingen sponsring har förekommit.	4.3
ST 21	Reklam enligt 17 §.	Reglerna följs.	
ST 22	Produktplacering.	Ingen produktplacering har förekommit.	
ST 23	Hög säkerhet.	UR håller hög säkerhet.	
ST 24	Beredskapsplaner. Samråd med MSB.	UR skickar årligen in en beredskapsplan till MSB och Kulturdepartementet Samarbete med MSB sker.	
ST25	Högsta beredskap.		

Bilaga 11.3 Uppfyllelse av krav i medelsvillkor

	Villkor	Utfall	Kapitel
MV 1	Verksamheten ska bedrivas rationellt, åtgärder ska vidtas för ökad effektivitet och produktivitet.	UR har drivit verksamheten rationellt och gjort åtgärder för ökad produktivitet och effektivitet.	9
MV 2	Medel till kärn- och kompletterande verksamhet.	Medlen har huvudsakligen använts till kärnverksamheten.	9
MV 3	Sidoverksamhet.	UR har under 2020 inte bedrivit sidoverksamhet.	9.3
MV 4	SRF.	UR har anslagit medel till SRF.	9
MV 5	Distribution.	SVT står enligt avtal för UR:s distributionskostnader.	9.1
MV 6	Sändningar.	UR har sänt i SR:s och SVT:s kanaler. Allmänheten kan ta emot UR:s sändningar utan särskild betalning utöver radio- och tv-avgiften.	5.1
MV 7	Teknisk utveckling av produktions- och distributions-teknik.	UR har deltagit i den tekniska utvecklingen av distributionsteknik för radio och tv. De egna plattformarna har prioriterats vid distribution på internet.	4.10 4.11 5.2
MV 8	Utbudet ska utformas på sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen.	UR arbetar kontinuerligt med att tillgängliggöra programutbudet för att så många som möjligt ska kunna tillgodogöra sig programmen.	5, 7
MV 9	Distribution på externa plattformar.	UR har en policy för närvär och distribution på tredjeparts-plattformar.	5.4
MV 10	Sändningar utanför Sverige.	UR har inte tillgängliggjort sändningar utanför Sverige.	5.1
MV 11	Kärn-, kompletterande och sidoverksamhet.	UR har en god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.	4.6
MV 12	Tillgängligheten till och kunskap om programmen Samarbete med aktörer inom utbildning och forskning.	UR samverkar med flera aktörer.	4.3, 4.5 6.3
MV 13	Överenskommelser mellan bolagen.	Överenskommelser har gjorts mellan bolagen och sänts in till Kulturdepartementet och MRTV.	7.8, 7.9
MV 14	Förhandsprövning av nya tjänster/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom kompletterande verksamhet.	Inga nya/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom ramen för kompletterande verksamhet har gjorts.	4.6
MV 15	Regional indelning av organisation.	UR är lokalisrat till Stockholm, Göteborg och Malmö.	9.5
MV 16	Livskraftig produktionsmarknad i hela landet.	UR för dialog med flera produktionsbolag.	4.3
MV 17	Sändningstid.	Avtal finns och ingen oenighet har uppstått.	5.1
MV 18	Upphörande av sändningstillstånd.		
MV 19	Redovisning av uppdraget.	Se denna public service-redovisning.	
MV 20	Programstatistik, programkategorier andel av sändningstid, resursförbrukning för respektive kategori.	Programstatistiken är utformad så att jämförelser över tid är möjlig.	4, 5, 6, 7, 9
MV 21	Bolagen ska sträva efter att utveckla gemensam redovisningsform.	Bolagen har samarbetat för att ta fram ny och gemensam struktur för redovisningen för tillståndsperioden.	1.4
MV 22	Revisorer.	Revisorer granskar såväl denna redovisning som budgetunderlagen Revisorsintyg bifogas.	

Bilaga 11.4 Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym alla bolagen

2019	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index Snitt
Finska	7 502,00	377,00	42,00	7 921,00	100	100	100	100
Jiddisch	7,00	3,00	3,00	13,00	100	100	100	100
Meänkieli	1 107,00	62,00	19,00	1 188,00	100	100	100	100
Romani chib	444,00	76,00	20,00	540,00	100	100	100	100
Samiska	1 428,00	162,00	21,00	1 611,00	100	100	100	100
Teckenspråk	0,00	226,00	37,00	263,00	0,00	100	100	100
Totalt	10 488,00	906,00	142,00	11 523,00	100	100	100	100

2020	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index Snitt
Finska	7 495,00	467,00	45,67	8 007,67	100	124	109	111
Jiddisch	8,60	5,00	4,88	18,48	123	167	163	151
Meänkieli	1 122,70	66,00	18,92	1 207,62	101	106	100	102
Romani chib	446,00	85,00	21,53	552,53	100	112	108	107
Samiska	1 432,40	175,00	21,11	1 628,51	100	108	101	103
Teckenspråk	0,00	241,00	38,46	279,46	0,00	107	104	105
Totalt	10 504,70	1 039,00	150,57	11 694,27	105	121	114	113

Bilaga 11.4 Nationella minoritetsspråk, förstasändningar alla bolagen

2019	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index Snitt
Finska	3 659,00	138,00	17,45	3 814,00	100	100	100	100
Jiddisch	3,00	2,00	0,83	5,83	100	100	100	100
Meänkieli	376,00	24,00	3,60	403,60	100	100	100	100
Romani chib	157,00	31,00	6,82	194,82	100	100	100	100
Samiska	741,00	92,00	8,48	841,48	100	100	100	100
Teckenspråk	0,00	85,00	15,98	100,98	0,00	100	100	100
Totalt	4 936,00	372,00	53,16	5 361,16	100	100	100	100

2020	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index Snitt
Finska	4 329,97	149,00	14,67	4 493,64	118	108	84	103
Jiddisch	3,81	2,00	2,64	8,45	127	100	318	182
Meänkieli	381,77	25,00	5,10	411,87	102	104	142	116
Romani chib	157,50	32,00	7,15	196,65	100	103	105	103
Samiska	743,18	95,00	8,95	847,13	100	103	106	103
Teckenspråk	0,00	88,00	14,41	102,41	0,00	104	90	97
Totalt	5 616,24	391,00	52,92	6 060,16	109	104	141	117

Bilaga 11.5 Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktfärer i samhället.

Tillståndets innehörd, tid och upphörande

UR meddelas tillstånd att sända rikstäckande analog ljudradio, tv och sökbar text-tv i enlighet med 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696). Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet under hela dygnet sända program med utnyttjande av Sveriges Television AB:s (SVT) och Sveriges Radio AB:s (SR) sändningsutrymme, enligt överenskommelse som träffas bolagen emellan, samt att sända så många samtida program som det tillgängliga sändningsutrymmet medger. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar.

Se också kompletterande sändningstillstånd för UR med rätt att sända digital ljudradio respektive tv i hd-tv-kvalitet.

Tillståndet gäller från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2025. Detta tillstånd kan återkallas enligt bestämmelserna i 18 kap. 1, 2 och 7 §§ radio- och tv-lagen.

Tillgodoräkande av programverksamhet på internet UR får vid uppfyllande av 7–13 §§ i detta tillstånd tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Samma program ska inte kunna tillgodoräknas mer än en gång under ett år.

Villkor för sändningsrätten

Sändningstillståndet ska förenas med följande villkor, vilka UR godtagit enligt 4 kap. 14 § och 11 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

Allmänna bestämmelser

1 UR ska sända ljudradio- och tv-program.

2 UR ska sända sökbar text-tv.

För dessa sändningar gäller 14–17 och 19–21 §§ i detta tillstånd.

3 UR ska utforma sändningarna på sådant sätt att de inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

4 UR ska använda analog utsändningsteknik för ljudradio.

5 UR ska använda digital utsändningsteknik vid sändning av bild och ljud för marksänd tv.

6 Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög. UR ska samverka i tekniska frågor med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program. UR ska ingå avtal som medför att den som utför utsändningstjänsten, eller annan aktör som överenskommit mellan UR och övriga tillståndshavare, sänder en elektronisk programguide som presenterar de olika programtjänsterna på ett likvärdigt sätt och inte på ett otillbörligt sätt gynnar vissa företag eller finansieringsformer. Om UR sänder tjänster för vilka det krävs att mottagaren använder en styrsprogramvara (Application Programme Interface, API) ska en standard som är upptagen i Europeiska kommissionens förteckning över standarder och/eller specifikationer för elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tjänster användas. UR ska härutöver när det är relevant samverka med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program kring frågor som berör multiplexering och åtkomstkontroll.

Innehållet i sändningarna

7 UR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud. I detta ligger att tillhandahålla ett varierat utbud på det svenska språket.

UR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågor ska beaktas i verksamheten.

Programverksamheten ska som helhet bedrivas utifrån ett jämförande och mångfaldsperspektiv samt utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodosar skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska speglar förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. UR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildungen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsuttryngar.

8 UR ska utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska även fortsättningsvis koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram.

Programverksamheten på utbildningsområdet ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Verksamheten ska inriktas på att förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Anväldarna av UR:s programverksamhet, särskilt inom utbildningsväsendet, ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.

9 UR ska verka för mångfald i programverksamheten

genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomståndes medverkan i den egna programproduktionen.

Barn och unga

10 UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egena villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program för barn och unga.

UR ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga.

UR ska hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga.

Kultur

11 UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

12 UR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig UR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras genom anpassning av utbudet enligt 4 kap. 9 § punkt 5 i radio och tv-lagen, genom tillgänglighetstjänster enligt 5 kap. 12 § i radio och tv-lagen och genom anpassning och utformning av sändningarna enligt 11 kap. 3 § punkt 4 i samma lag. Det långsiktiga målet är att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare.

Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras.

UR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet. Detta gäller särskilt för ljudradiosändningar.

Program ska produceras för särskilda målgrupper. I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får UR, SR och SVT sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna.

Ytterligare krav avseende tillgänglighetstjänster finns i

perioden jämfört med 2019 års nivåer.

UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, uppgå till minst 2019 års nivå. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

UR ska även erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk. UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna.

UR, SR och SVT får sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser avseende den programverksamhet som omfattas av denna bestämmelse.

Hur sändningsrätten ska utövas

14 § Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt. UR ska beakta att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradio och tv.

UR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

15 § Uppgifter som förekommit i ett ljudradioprogram ska beriktagas när det är befogat. Om en begäran om beriktagande bifalls ska ett beriktagande sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang.

En begäran om beriktagande ska behandlas skyndsamt. Bestämmelser om beriktagande av tv-sändningar finns i 5 kap. 4 § radio och tv-lagen.

16 § Den som har befogat anspråk på att bemöta ett påstående ska ges tillfälle till genmäle. Om en begäran om genmäle bifalls ska ett genmäle sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser.

Om en skriftlig begäran om genmäle har avslagits av UR ska bolaget lämna information till den berörde om förutsättningarna för att anmäla bolagets beslut eller dess handläggning av ärendet till granskningssämnden för radio och tv. Ett beslut om avslag ska innehålla uppgifter om skälerna för avslaget.

En begäran om genmäle ska behandlas skyndamt.

17 § Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.

18 § UR ska ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

Villkor för reklam, sponsring och produktplacering

19 § UR får inte sända reklam. Förbjudet omfattar inte reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från SR och SVT, utbildningsmaterial eller andra

liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

20 § UR får inte sända sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit UR direkt.

UR får sända sådana indirekt sponsrade program som framställs eller har framställts i samarbete med någon annan som fått bidrag från utomstående för sin andel av produktionen, där UR köpt en visningsrätt/sändningsrätt till ett färdigproducerat eller icke färdigproducerat program som fått bidrag, eller som senare får bidrag från utomstående, ochsom framställs eller har framställts av programföretag i ett annat land inom ramen för åtagande gentemot Europeiska Radiounionen där bidrag till produktionen lämnats från utomstående.

Sträng restriktivitet ska råda när det gäller indirekt sponsrade program som vänder sig till barn under 12 år.

Bestämmelser om sponsningsmeddelande finns i 7 kap. 4–8 §§ och 15 kap. 10 § radio- och tv-lagen.

21 § Vid sändning av reklam enligt 19 § behöver inte reklamslagen omges av ljud- och bildsignaturer enligt 8 kap. 5 § första stycket och 15 kap. 1 § radio- och tv-lagen eller vara minst en minut långa enligt 8 kap. 2 §.

22 § UR får inte sända program där produktplacering enligt 3 kap. 1 § 10 radio- och tv-lagen förekommer.

Beredskaps- och säkerhetsfrågor

23 § UR ska upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution. Sändningarna ska ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. UR ska ställa höga krav på de leverantörer som anlitas för programsamling och distribution av egensändningar.

24 § UR ska utifrån en risk- och sårbarhetsanalys analysera och värdera sändningsverksamheten så att avbrott så långt som möjligt kan undvikas. Detta arbete ska ske efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Analysen ska resultera i beredskapsplaner som utöver säkerheten i marknäten särskilt ska uppmärksamma säkerheten i distributionen över internet. Beredskapsplanerna ska årligen före den 1 mars lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och till MSB för kännedom.

25 § Om högsta beredskap råder i landet ska SR och SVT utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen. UR:s resurser ska i en sådan situation tillföras SR och SVT. Om skärt beredskap råder i landet får regeringen om det finns särskilt behov av detta förordna att vad som sägs i första meningen i detta stycke ska gälla.

De bestämmelser om bolagets programverksamhet som intagits i tillståndsvillkor och medelsvillkor ska vara vägledande också för den verksamhet som bedrivs under skärt beredskap och vid fredstida kris situationer.

möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna.

3. Sidoverksamheter till UR:s sändningsverksamhet ska bärä sin egen kostnader och i övrigt bedrivas på ett konkurrensneutralt sätt i för-hållande till andra företag som tillhandahåller motsvarande tjänster. Sidoverksamheter ska redoviseras som egen resultatområden. Det ska finnas en resultaträkning och, om god redovisningssed så kräver, en balansräkning för dessa verksamheter. Redovisningen ska ingå som en del av årsredovisningen som granskas av bolagets revisorer.

4. UR ska tillsammans med SR och SVT avstå medel för Sveriges Radio Förvaltnings AB:s kostnader enligt avtal mellan programföretagen. I avtalet ska även eventuella medelsavstånden mellan programföretagen som följer av punkt 1 redovisas.

5. SVT ska enligt bolagets medelsvillkor betala SVT:s och UR:s sammanlagda distributionskostnader i enlighet med avtal mellan bolagen.

Verksamhet

6. UR:s sändningar riktade till Sverige ska kunna tas emot av allmänheten utan villkor om särskild betalning.

7. UR ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio och tv. För att nära lyssnarna och tittarna är det nödvändigt att kärnverksamheten distribueras på olika platfformar. Vid distribution på internet bör de egna platfformarna vara prioriterade.

8. Utbudet ska utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen. UR bör iakta försiktighet när det gäller satsningar på oprövd teknik eller teknik som inte alla lyssnare och tittare har tillgång till.

9. UR ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företaget förhåller sig till distribution på platfformar som inte är UR:s egna.

10. UR får utnyttja SVT:s sändningsutrymme med syfte att nå allmänheten i Finland och övriga världen. Sändningarna ska i allt väsentligt utgöras av UR:s ordinarie sändningar. Till den del sändningarna görs tillgängliga utanför Sverige ska verksamheten bärä sina egen kostnader.

11. UR ska särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten.

Sidoverksamheter ska inte ges en sådan omfattning eller vara av sådan karaktär att de kan riskera att inkräkta på kärnverksamheten eller skada förtroendet för radio och tv i allmänhetens tjänst.

12. UR ska fortsatt ägna särskild uppmärksamhet åt tillgängligheten till och kunskap om programmen. En del i detta är att samarbeta med aktörer inom utbildning och forskning för att öka tillgängligheten till föreläsningar.

13. Överenskommelser mellan SR, SVT och UR rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk samt för personer med funktionsnedsättning ska sändas till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

Förhandsprövning

14. Nya tjänster av större betydelse eller väsentliga ändringar i befintliga tjänster inom ramen för den kompletterande verksamheten som UR vill lansera ska anmälas till regeringen för godkännande. Anmälan ska även sändas till Myndigheten för press, radio och tv. Anmälan ska vara utförlig och tydlig. Den ska så långt det är möjligt utformas för att kunna utgöra underlag för ett öppet remissförarande.

Anmälan ska innehålla

• En utförlig beskrivning och motivering av tjänsten som utgår från tjänstens värde för publiken och relevans för uppdraget i allmänhetens tjänst,
• En redogörelse för vad tjänsten tillför i relation till existerande egna respektive andras tjänster,

• En beskrivning av hur tjänsten påverkar övrig verksamhet, bl.a. med avseende på ekonomiska konsekvenser,

• En redogörelse för målgrupp och förväntad användning bland befolkningen,

• Uppgifter om planerad lansering och expansion,

• En bedömning av tjänstens marknadspåverkan, t.ex. med avseende på vilka aktörer som påverkas och hur, och

• En kortfattad sammanfattnings av ovanstående.

• Anmälan av en tjänst till förhandsprövning behöver inte göras om verksamheten pågår i högst 12 månader,

• Om tjänsten är begränsad geografiskt eller i fråga om publik, eller

• Om avsikten med tjänsten är att få erfarenheter av och kunskap om en ny teknik eller innovativ tjänst.

• Om en tjänst inte godkänns ska företaget upphöra att erbjuda tjänsten.

Organisation

15. UR bestämmer om regional indelning av organisationen.

16. UR ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. UR ska i dialog med externa produktionsbolag säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydighet.

17. UR ska fördjupa sitt samarbete med SR och SVT när det gäller fördelning och placering av sändningstid för UR:s program så att de får ett brett genomslag. Om oenighet uppstår mellan företagen ska frågan avgöras av en skiljenämnd enligt lagen (1999:116) om skiljejeförarande.

18. Staten får, om UR:s sändningstillstånd upphör, inlösa byggnader, inredning och utrustning samt övriga inventarier och installationer som tillhör UR. Kan överenskommelse inte träffas om lösenbeloppet, ska detta bestämmas av tre värderingsmän som utses enligt lagen (1999:116) om skiljejeförarande. UR ska medverka till att företag som staten bestämmer utan särskilt vederlag får överta de lokaler som UR förhyr. UR medger att personal anställd för programverksamheten får övergå till anställning i sådant företag senast när tillståndet upphör att gälla.

Redovisning och revision

19. UR ska årligen följa upp och redovisa hur uppdraget i allmänhetens tjänst har fullgjorts enligt villkor i sändningstillstånd, medelsvillkor och andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen (2010:69).

Redovisningen ska ges in till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv senast den 1 mars varje år.

UR ska redovisa samtliga verksamhets- och programområden och hur det särskilt förslagts att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företaget i sändningstillstånd och medelsvillkor.

Den programverksamhet på internet som UR vill tillgodoräkna sig (vid uppfyllandet av uppdraget) ska redovisas tydligt och utförligt i redovisningen.

UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bl.a. volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Samarbets- och effektiviseringsåtgärder ska rapporteras i redovisningen.

UR ska särskilt redogöra för företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel. I den redovisningen ska ingå:

• Vilka kommersiella samarbeten som företaget har deltagit i och vilka intäkter de har genererat, med förtydligande exempel,

• Hur företaget har särskilt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring,

• Företagets kontakter med olika delar av utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget, och

• eventuella sidoverksamheter som företaget har bedrivit.

UR ska redovisa hur företaget arbetar för att tillämpa riktlinjerna om distribution på platfformar som inte är företagets egena.

UR ska redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som har lanserats under året. Detta gäller oavsett om tjänsterna har anmänts för godkännande enligt punkt 14 eller inte. För de tjänster som har lanserats på försök ska det anges hur lång försöktid som har planerats för dessa.

Bilaga 11.6 Medelsvillkor för 2020–2025 avseende Sveriges Utbildningsradio AB

Medelstilldelning

Prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20.

Medelsanvisning	
2020	445 100 000
2021	454 000 000
2022	463 100 000
2023	472 300 000
2024	481 800 000
2025	491 400 000

Medlen utbetalas från public service-kontot i Riksgäldskontoret.

Medlen på public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och betalas ut månadsvis till Sveriges Utbildningsradio AB (UR) enligt förordningen (2018:1897) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

20. Programstatistiken ska utformas så att jämförelser blir möjliga över tid. Redovisningen ska uttrycka olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden, när olika programtyper sänds samt resursförbrukningen för respektive kategori. Redovisningen ska även avse omfattningen av tittande och lyssnande och publikens reaktioner samt företagens planer för kommande år.

21. SR, SVT och UR ska i samverkan fortsatt utveckla sin redovisning med inriktning på att så långt som möjligt åstadkomma en gemensam redovisningsform som kan tillämpas i den årliga redovisningen. I arbetet ska ingå att definiera och operationalisera centrala begrepp i tillstånds- och medelsvillkoren, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatläggningar.

baserade på dessa och att utveckla arbetet med att mäta och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet. Resultatläggningen bör utformas så att de ger väsentlig information om uppdraget och förmedlar viktiga erfarenheter av verksamheten. Programföretagen ska på olika sätt stimulera en fortlöpande offentlig diskussion om verksamheten.

22. UR ska säkerställa att företagets revisorer ges möjlighet att granska företagets redovisning enligt punkt 19 och, i förekommande fall, särredovisningar av uppdrag i särskilda regeringsbeslut. Utåtlande över dessa granskningar ska ske i särskilda revisorsintyg som tillställs regeringen (Kulturdepartementet).

11.7 Policy för UR:s närvaro på tredjepartsplattformar

UR:s policy omfattar principer för UR:s närvaro på tredjepartsplattformar (TPP). Policyn är utformad utifrån UR:s distributionsstrategi 2020 samt regeringens proposition 2018/19:36 *Ett modernt public service nära publiken*. Som levande dokument ses policyn över regelbundet.

1. UR:s definition av TPP

I enlighet med UR:s distributionsstrategi 2020 definieras TPP här som såväl sociala medieplattformar (t.ex. Facebook, Instagram och Twitter) som distributionsplattformar (t.ex. Spotify, Youtube och Google) och externa mediespelare (t.ex. Chromecast, Apple-TV). UR:s programutbud återfinns även på olika lärplattformar som används ute i landets skolor då lärare kan länka till UR:s digitala plattformar UR Play och UR Access. Här är det alltså inte UR som väljer vilket programutbud som ska distribueras på dessa plattformar vilket gör att lärplattformar inte omfattas av denna policy.

2. Syftet med UR:s närvaro på TPP

Sociala medier och globala distributionsplattformar har blivit en naturlig del av människors medievardag och det är därför självklart att UR, med sin oberoende och pedagogiska journalistik, är närvanande där. Grundprincipen för UR är dock att utbudet alltid ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna, närvanorna på TPP är därför ett komplement till UR:s egna online-tjänster. Vissa målgrupper, särskilt ungdomar och nyanlända, finns i nuläget främst på TPP. UR:s närvaro på TPP syftar till att stärka relationen med olika målgrupper och skapa värde för nya användare. Samtidigt ska UR:s oberoende i förhållande till kommersiella plattformar inte äventyras.

3. UR:s former av närvanor på TPP-distribution samt kommunikation och marknadsföring

TPP ger UR nya möjligheter att leva upp till sitt uppdrag och på ett effektivt sätt nå relevanta målgrupper. Tack vare möjligheten till dialog i sociala medier kan publiken komma med synpunkter på UR:s verksamhet, utbud och bidra till programutveckling. Genom UR:s närvanor på TPP kan UR också uppfylla sitt uppdrag att vara relevant för hela Sveriges befolkning.

Med *distribution* på TPP strävar UR efter att:

- Erbjuda ett sakligt och opartiskt utbud även på TPP.
- Bygga en relation till och bidra till dialog med användarna för ökat lärande, diskussion och inspiration till att dela med sig till andra av utbudet, samt
- Bredda och öka användningen av UR:s utbud genom att distribuera relevant utbud för olika målgrupper som annars är svåra att nå via de egna plattformarna, och
- Därmest på sikt få nya målgrupper att upptäcka och använda UR Play.

Med *kommunikation och marknadsföring* på TPP strävar UR efter att:

- Bredda och öka användningen av UR:s utbud genom att nå ut till relevanta målgrupper där de befinner sig,
- Bygga en relation till och ha dialog med användarna för relevanta målgrupper, samt
- Bidra till att användare känner till och använder UR:s egna plattformar.

För att UR:s utbud ska nå ut kan UR välja att - med restriktivi-

tet, i vissa fall - betala för att *marknadsföra* UR:s utbud genom att sponsra eller annonsera innehåll på TPP. UR kan exempelvis köpa marknadsföring i sociala medier vid programlanseringar, olika evenemang och för att uppmärksamma vissa satsningar och erbjudanden. UR kan också i vissa fall köpa marknadsföring i sociala medier för att nå målgrupper för att säkerställa att UR når ut till en mångfald av användare som speglar Sveriges befolkning. UR köper aldrig marknadsföring riktad mot barn under 13 år på TPP.

4. UR:s principer för publicering på TPP

UR strävar efter *likabehandling* av externa plattformar. Detta gäller bl. a. deras standard och tekniska förutsättningar, deras tjänster och deras hållbarhet och potential att nå önskade målgrupper. Samtidigt måste en plattforms möjligheter/ potential avvägas i det enskilda fallet med ekonomiska och andra resurser som krävs av UR för att anpassa sig till dess tekniska och andra krav.

Angående *kriterier för val* av TPP och specifik närvanor på YouTube, Spotify, Itunes, Acast, Facebook, Instagram m.fl. hämnvisas till distributionsstrategin 2020. Angående de interna principerna för (av)publicering på TPP hämnvisas även till UR:s publiceringspolicy 2020.

När det gäller det programinnehåll som UR publicerar på TPP gäller att samma *programetiska principer* som tillämpas i broadcast ska tillämpas på tredjepartsplattformar. Detta gäller framförallt saklighet, opartiskhet, respekt för privatlivet, otillbörligt gynnande av kommersiella intressen, hänsyn till mediets genomslagskraft och försvar av demokratins grunder.

UR är också medvetet om möjliga risker som är kopplade till att befina sig t. ex. i en reklamfinansierad miljö samt att det oftast saknas en ansvarig utgivare på dessa plattformar. Därför ska UR:s närvanor på TPP vara konsekvent *restriktiva*. UR ska dessutom aldrig vara beroende av någon TPP som enda distributionskanal. Det innebär att UR överväger vid varje val av TPP och vid varje publicering på den: Uppfylls UR:s principer för att distribuera eller marknadsföra innehåll på de utvalda plattformarna? Vad gör UR om principerna bryts?

Dessa principer gäller för UR:s närvanor på TPP:

- UR har det redaktionella ansvaret för UR:s program
- UR tar aldrig del av reklamtäkter och UR:s innehåll ska inte brytas av reklam
- Fri tillgång för användare till UR:s program på TPP
- Kontroll över UR:s varumärken – det ska finnas möjlighet för UR att skapa egna ytor (kanal/sida/konto el. dyl.) för ökad kontroll
- Tydlig placering respektive exponering av UR:s varumärke(n)
- Säkerställande av användartrygghet
- UR strävar efter att uppnå tillgång till/tillräcklig transparens kring användardata som samlas in genom UR:s utbud

Eftersom UR har kontroll över sina egna kanaler, konton och andra distributionsformer kan UR alltid agera själv och oberoende genom att avpublicera/blockera sitt innehåll om en plattform bryter mot de ovan nämnda principerna. En annan möjlighet är att avpublicera eller ändra publiceringen enligt avtal med TPP.

UR förbehåller sig möjligheten att kunna avstå från dessa principer i vissa lägen och under begränsad tid. Detta kan bland annat vara pågående försöksverksamhet av UR:s tjänster på TPP eller plötsligt uppstående situationer/krislägen.

FOTO: MATTIAS BARDÅJUR

© 2021 Sveriges Utbildningsradio AB
Kontakt: UR Strategi, 105 10 Stockholm

Redaktör: Mette Hultgren

Skriventer: Maria Almström, Johan Hartman,
Mette Hultgren, Danjel Nam, Rucem Oguzsy,
Peder Olsson, Jannike Qvarnsköld, Thomas Widén
och Maria Örtengren

Bildredaktörer: Lotta Ahrnstedt Öster, Torbjörn Ekebacke
Art director: Sophie Graalheim
Tryckeri: Tryckservice, Ängelholm
Omslag: Bilden är tagen av Julia Lindemalm/UR i samband
med inspelningen av *Svarta svanar – när historien byter riktning*
UR:s public service-redovisning 2020 har behandlats
och beslutats av UR:s styrelse den 22 februari 2021.

Sveriges Utbildningsradio AB

Oxenstiernsgatan 34 • 105 10 Stockholm
ur.se • urplay.se